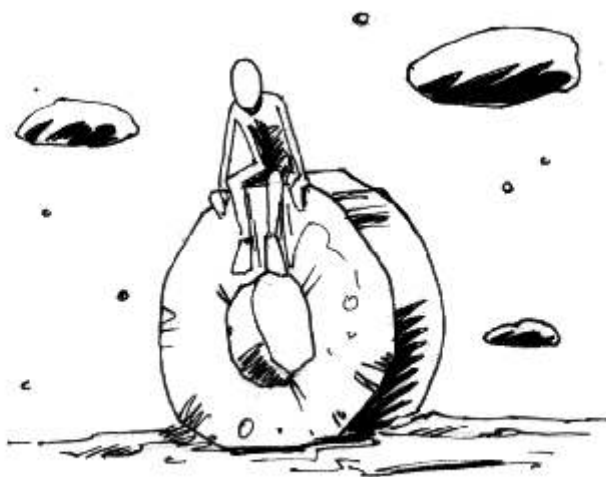

Trash

Književni magazin
Broj 5 • Godina VI • Niš 2009.

AKADEMSKI LIST PRESSING
Specijalno izdanje

TRASH
Književni magazin
broj 5/2009

Za izdava a:
Jugoslav Jokovi

Glavni i odgovorni
urednik Pressinga:
Dejan N. Kostić

Urednik izdanja:
Dejan N. Kostić

Lektor:
Marija urovi

Sekretar redakcije:
Radica Opa i

Prepress&design:
Pressing prepress studio

Izdava :
STUDENSKI - INFORMATIVNO
IZDAVA KI CENTAR NIŠ

ISSN 1451-1584

Adresa: Šumatova ka bb, Niš
Telefon: 018/523-418
Fax: 018/523-120
E-mail: redakcija@pressing-magazine.com
trash_magazin@pressing-magazine.com
Internet prezentacija:
www.pressing-magazine.com

Žiro ra un: 355-1027350-59

Godina VI , broj 5

Štampa: Albo Print, Niš

Tiraž: 300 primeraka

Zdravstveno upozorenje

ČITAJTE
DELO
I LJUDI
I
ŽENE
I
SVI
!!!

Gde je đubre?

Zoran iri
JEDNA KRATKA ŽELEZNI KA
str. 08.

Vladimir Kecmanovi
BMW, HEKLER I ZIDOVI
KOJI SE RUŠE str. 15.

Željko Bariši
KOCKA str. 34.

Jovan Risti
KAD REBRA
POSTANU KAVEZ str. 49.

Bret Iston Elis
MANJE OD NULE
(Preveo: Petar Ramadanovi)
str. 70.

Bret Iston Elis
PRAVILA PRIVLA NOSTI
(Prevela: Maja Herman Sekuli)
str. 72.

Marija urovi
OVO NIJE IZLAZ
str. 78.

Bret Iston Elis
AMERI KI PSIHO
(Preveo: Miloš Arsi)
str. 92.

Bret Iston Elis
GLAMURAMA
(Preveo Goran Kapetanovi)
str. 99.

Natalija Stojkovi
AMSTERDAM str. 108.

Velibor Petkovi
LOVE SORRY str. 117.

Miljan Milanovi
TRASH U NI KOVGRADU
str. 123.

Goran Skrobonja
OVEK KOJI JE UBIO TESLU
str. 132.

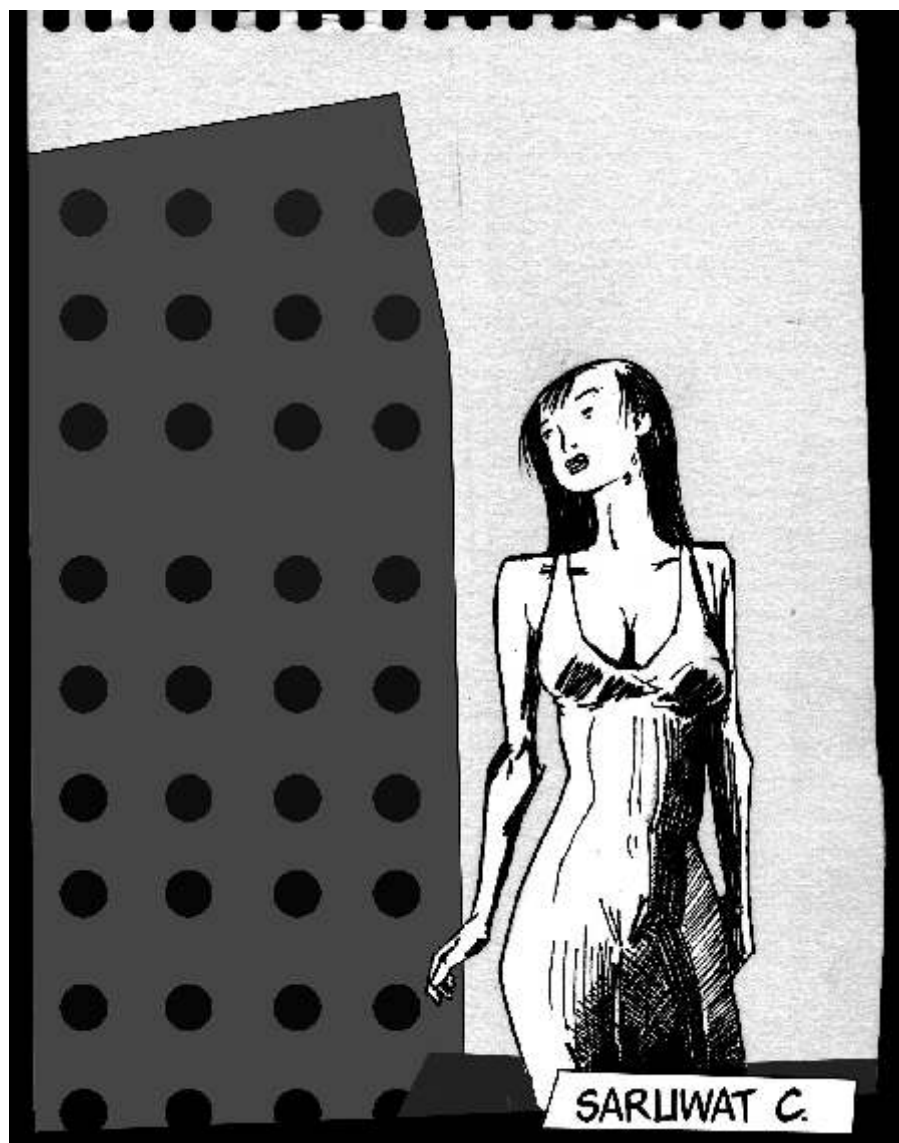
Maks Bruks
SVETSKI RAT "Z"
(Prevela: Aleksandra
Skrobonja) str. 141.

Ijan Mekdonald
BESPU E
(Preveo: Goran Skrobonja)
str 153.

Den Simons
DRUD
(Preveo: Goran Skrobonja)
str. 166.

Ilustracije i stripovi:
DUŠAN CVETKOVI
SHAN-DOO

SARLIWAT C.

Zoran Ćirić

JEDNA KRATKA ŽELEZNIČKA

Ja sam uđan ali sam zato zajeban. Tako barem kažu odgovorni društveni elementi. Ne mogu da procenim važnost toga, ali sam svog druga Krezu, otkako smo se malo bolje upoznali za vreme gimnazijskog usavršavanja, smatrao mnogo zajebanim ali opravanim ovekome. Taj se nije mnogo uđio, a drugima nije pružao šansu da se nad njim ude. Pamet je uđio, znanje je mudo, dok je volja za kur enjem – jedini znak zdrave, unosne normalnosti... E, zato je Kreza mogao da pla a ture i ture pi a, kad god bismo se sreli. Jednostavno, bio je na *položaju*. Uspešan gra anin i perspektivni direktor jednog od pogona Nišvilkog železni kog vora. Uvek situiran virmanima i vidno relaksiran alkoholom. Milina od oveka, boemski veteran koji je odavno zaboravio kako se od vinske mušice postaje zunzara.

Takav je bio i tog utornika kad se zatekosmo u "Jagodi", znamenitom ugostiteljskom objektu sa živom ogradom unutra i stolovima napolju – raspored koji je prkosio satelitima za odre ivanje godišnjih doba. Govorilo se da ti za vremensku prognozu ne treba ni gledanje u nebo, ni gledanje tv-dnevnika. Dovoljno je da pogledaš kako su u "Jagodi" raspore eni Mister In i Misterica Out. To je bila kafanska verzija Jinga i Janga. Klackalica za ringe-ringe-raja, budu i da se o procentu gostiju u prolaznoj masi, u stvari, radilo - kada se radilo. Podrazumeva se da su na takvoj trajno renoviranoj kulturološkoj iskopini za me uvekovni posadak, arhetipski inventar inile baštenske stolice na rastegljivi plasti ni pogon. Kao i podrazumevaju i, od mahovine uštirkani, kockasti stolnjaci, koji su se pružali prema zemlji u gravitacionom naklonu, pijanom poput grimizne zavese na sceni lokalnog Pozorišta Lutaka.

im smo sve spoljašne artefakte zaobišli i skoro kotrljaju im korakom, onako "na prepad", ušli u pokriveni i zidovima od tugle ograni deo "Jagode", osetio sam da je moj drug željan predaha u prijateljskoj izolovanosti.

Kada ga ugledaše, bezubi konobari se nasmejaše ušima i trepavicama. A onda pojuriše u kuhinju da nameste vešta ke vilice, kako bi se sporazumevali kroz permanentni osmeh sa "gazda Krezom". Nije to dugo potrajalo, taman da pripalimo po jedan duga ki "ŽTP Marlboro", sa ukusom divlja i koja se usudila da gazi u polja katrana i smole - podržavljenog poljoprivrednog dobra za gajenje mobilnih tutunobera a: poklon od brata Raula. To sa gajenjem i motanjem duvanskih listova u "nišvilske fišeke" beše jedna od mnogih ideja nadarenog, po ocu levi arski nastrojenog, direktora "Remontnog zavoda za transport rentgen-aparata". Da, mislim na Krezu, koji mi je postajao sve bliži kako mu se karijera uspinjala ka vrhu šina koje vode u krajnje misteriozno nepristupa nu stanicu "Donje Brijanje". A završavaju se na gatarbajterskim hacijendama u ušuškanoj, tandžarama utišanoj, špricerskoj dolini u kojoj otpo inje "Gornje Brijanje"...

Ali, materijalisti ka dijalektika lepo kaže: To je bilo tada, a ovo je sada.

"Ne zanimaj me s nameštaj, nego daj odma prela eno kilo-kilo!" Na tu komandu neosetnu, žmarci prijateljstva prostrujaše mi duž hemoroida, sve do trti ne kosti. Prijatelj je konobara ostavio bez uvoda, a mene bez teksta. Povukoh dim, zacoktah kao sojka-tica na jugovini, pa ispustih glasan uzdah da prigušim vrelog Tihomira koji iza e iz mene ko ti iz gnezda s jajima.

"Donesi i baštu, samo malo prošaraj s kavurmu i švarglu", dobaci se Kreza svojim glasom vrhovnog vozovo e. A jeste kao tek regrutovani srednjoškolic plakao što su ukinuli nošenje Cobetove urne jer je imao najprodorniji glas i uvek su ga uzimali za recitatora-deklamatora prilikom predaje "šengenske štafete" lokalnom gubernatoru iz EU. Još tada se isticao svojim liderskim sposobnostima da razbuca svaku organizaciju i unapred razra eni plan, te da na licu mesta sprovede svoju zamisao. A on je, jakako, bio ta zamisao – glavom i bradom, oboje uredno podšišani, mislim na glavu i bradu...

Mr enje Krezinog lica, pra eno frktavim tikovima, nije prestalo ni kada polokasmo prvu ašu smederevkino-knjazovskog špricera. Prazne aše ostadoše zamagljene i oznojene. Ubrzo se napuniše klokotavim miksom gasa, sode, fermentisanog grož a, prevrelog še era i pljuva ne vode (poznatije kao "selja ka bala", to je za buké – govorili su agronomi sa Ekonomskog i Medicinskog fakulteta).

Ispismo i drugu, onako "nadušak", gutaju i vazduh i sve još neizgovorene re i i misli i slike koje se ocrtavahu kao tragovi prstiju na surovo ohla enoj flaši aran elova ke kisele vode.

Umesto da se rashladim, neka vrućina pođe da me hvata. Beše mi jasno otkuda vri proključala voda ispunjena rovitim jajima nepoznatog porekla.

Prešla mi neka teskobna vrelina s Krezine ledeno otromboljene pojave. Koja se konačno razvukla u "harmonikaški" osmeh. Ali, meh je bio razvučen na prazno. Dugmetara se još uvek nije oglašavala. Oklevao sam da po ne da pritiska sedefaste note sve dok ne iscedi suhu melodiju drenovinu.

Isuviše smo se dugo poznavali da bih sada izvodio generalku u svojim budućim sadašnjostima. Ipak, umeo sam da pronjuškam, bez da snifam tu u kanalizacionju. Nekako, prošljam dlake na mudima i onda ispadne neka picajzla...

"Šta je bilo, Krezo?" Podrignuh poput zahrkalog domara. "Izgledaš kao prodavac novogodišnjih estitki na prvi januar." Citirao sam lokalnog pesnika, koji je to prestao da bude jer je prestao da piše i jer ga je žena preselila u Beograd, kako bi uskladila ministarske i supružničke obaveze.

Kreza mi nije ostao dužan, iskusni kafanista je rutinski zauzeo položaj i nanišanio. Pogledao me je kao da gleda u NIN-ov novogodišnji kalendar. Nije da ja nisam ličio na karikaturu, nego nisam imao vezu sa političarskom klasom – bez da su me pitali da li hoću ili neću da se igram politike i pratećih žmurki, šuga i fota. Bio sam politički deklasiran. Ali ne samo politički. Možda mi je zbog tog stanja prijalo pijenje i ždranje na državni račun – a sa Krezom je taj osećaj bio ispunjen čak i nakon što bih se sutradan ispovraćao, prolivom lečim i mamurluk od tajminga večnosti...

Dobro, ruku na srce, već sam bio uočen, u rubnim delovima aršije, da je moj prestižni gospodin od druga imao problema sa udovima - ligamenti, koleno ili nešto blisko tome, nešto se razglobilo, bila tu cela scenografija, sa sve obojicima koji nisu hteli da posvedeće kako su Krezu razdvajali od izgaženog psihijatra koga je posećivala njegova bivša žena. A gazio ga je, usmeni zapisnik sa uviđaja kaže, zato što mu je bivšu ženu nagovarao da se ponovo razvede i da se izdivlja pod sredovećne klimakterične dane. Pomislio sam da se nezgodno dočeka na "cigansku sablju" posle stručne rasprave s onim psihijatrom.

"Ujem da si se nešto... ugruvao?" Taktički započeh nulti krug, ne sačekavši da konobar ponovi kilo-kilo. Ionako je Kreza izgledao kao da ima muzičku želju, pa ga je konobar izbegavao kao virus krompirove zlatice, maskiran u parazitsku bubu. Hoću da kažem, u "Jagodi" nije bilo žive muzike, osim zapomaganja ili zavijanja prisutnih gostiju, presamićenih od bola do bola, od seksusa do pleksusa...

"Tja", promljacka prezrivo Kreza, "malo sam se zaneo kad sam se s poslovni partneri penjao na splav. Tamo negde na Savu, malo podalje od Blek Pantersi, teo sam kod njih da sunem kintu iz reprezentaciju. Ionako je nevidljiva ako je ne pojedeš i ne popiješ. Al tamo bilo sve pod rezervaciju, pa smo morali na drugi splav... I tako ja hodam, zijam okolo i pri am ovima šta sve mogu da kupe a da i ne znaju da su kupili, dok im para od lokomotive na uši ne izbije..." Tu se Kreza glasno zamisli i po eša pogolemi, autoritativni podvaljak. Kad završi s ešanjem i timarenjem zulufa, opet me spazi. Nisam primetio da mu je od toga bilo nešto lakše. Upilji se kroz mene, snimaju i situaciju unaokolo, i krenu da romori s mudrijaškim umorom.

"Znaš, ti to, Magi ni, ne mož da razumeš..." Zalio je kavurmu i papriku u vurdi duga kim cugom, a onda, cok u i od iznenadnog zadovoljstva, nastavio starogr kim glasom: "Nije lako da Rumunima objasniš šta je to 'pozitivna nula' u završnom ra unu koji iskazuje deficit od..." Kreza zamahnu rukom kao da se ma uje s komarcima.

Utom stiže još materijala za špricersku rapsodiju. Kreza se utke baci na mešanje vina i ušpricane vode.

"I tako si ti, brane i tekovine tranzicije, nenamerno ali hrabro zakora io u mirisnu savsku prestoni ku vodu, jerbo si pobrkao šank sa dokom. O e to da se desi kad se ovek mnogo izapne u prekovremenom radnom vremenu".

Špricer je po eo da deluje, ili sam ja to kenjao iz navike, tek Kreza me pogleda na neuporediv ali zbunjuju i na in. Obojica smo bili zbunjeni, pa se brže-bolje kucnusmo, da razbijemo negativnu ma iju. "Slušaj, Magi ni, ako e turaš meso na skaru, mora paziš kako rukuješ s mašice, da se ne oprliš."

Zabuljio sam se u Krezu, dok su klobuci ugljen-dioksida pove avali obim moje napregnute glave. Znao sam da je to iluzija, ali nisam li zbog tih sklonosti i postao Magi ni, pisac koji ne piše nego fantazira na ra un pristojnog sveta?

"A?", bilo je sve što sam ispustio (izustio), uz još jedan klepetavi podrig.

"Akнем ti ga", sa eka me moj drug da se isprdim na usta.

"Dobro, to razumem", klimnuh glavom da mi komad švargle ne ufleka košulju. "Al ne razumem ono što si pre toga reko".

"Ko da je pa važno šta sam reko pre dva cuga", zabruna Kreza turaju i komade tvrdog prevrelog sira, kao tampone kod zubara da me e sam sebi na desni. "To se ništa ne ra una", opet odmahnu rukom poput vijetnamskog sindroma.

"A šta se ra una?", upitah razgledaju i tek pristigla crevca na

žaru.

"Jedino se ra una to da mi propala isporuka pet vagona s cement za Rumuniju! A sve bilo unapred pla eno, s proviziju od dvaes posto! A zašto mi propao pošteno ugovoren poso? Zbog srpsko kapitalisti ko samoupravljanje! Eto zašto, jebem ti zemlju koja ovakvi ljudi ima!". Kreza se prodra, baš original "direktorski", tolko glasno da se i konobari u kuhinji postrojiše momentalno.

Tada spazi flašu kisele vode, pa je ufiksira munjastim pogledom, dok mu se obrve skoro dodirivaše. "More, lepo je Knjaz Miloš reko, kad je preživeo Seleva ku jeba inu".

"Aha", nakašljao sam se tek koliko da ne prekinem Krezino brektanje kroz duge gutljaje koji su se završavali tamo gde su novi po injali.

"Koj se jebe nek se jebe, a vi si bra o Srbi gledajte svoj poso i nemo ga palamudite pomnogo! To je jedina prava istina. Al jok! O e Srbi da samoupravljavu, da sastan e i diskutuju s višu instancu od problemi. A ti problemi ne bi ni postojali bez njih!"

"Jes vala, to ni doma i okupatori ne mogu da iskorene", saglasiš se uz jedno zvonko kucanje punim ašama, koje su podrhtavale u našim mu eni kim desnicama.

"Ma kaki", direktoru se kosa razbarušila kao skretni aru kapa na pružnom prelazu bez rampe i fenjera. "Kad se toponi ari i seljaci udruže, tu nema ni za vladiku mrs. Mož slobodno da dignješ ruke od svaku ozbiljnu rabotu. Ej, bre, mož UNICEF da pati, ma njih nije briga, oni su deoni ari bato! I još im praziluk niz guzicu visi tako da mogu da uštede na hrani... Dunav presušuje, erdap ima kuršlus, deca odlaze u izbeglice, ma to ove ne interesuje. Ni da je naoružani NATO ušo u fabri ki krug, ne bi se trgli!"

"Au, dotle li došlo?"

"E, moj Magi ni, ti si pisac i dalje, jel da?"

Stidljivo klimnuh glavom, u znak potvrde i li ne skromnosti.

"E, pa, jedan dan ima da skupim sve bisere što mi se izdešavali na Železnicu, da napišeš pou ni roman iz ediciju 'Koj je ovalku gomilu dijabola u državnu službu navuko'. To e bude debela hit knjiga."

"I ja mislim", rekoh i nastavih da poru ujem kuvani kupus sa kolenicama, iako sam pre toga pojeo porciju ribi a u saftu.

"A sve ovo sranje ti je vezano za teški pregovori oko nacрта kolektivnog ugovora. Elem, to ti ovako izgleda. S jednu stranu stola sede sindikalci a s onu tamo takozvani pravni eksperti javne ku e, to jest našeg - ili jebem li ga ijeg više – preduze a, je li. I sad se vodi polemika od svakodnevnne STRESNE SITUACIJE u okviru radnog

vremena. Jedna od pravnicā kaže, pa dobro o e li mi neko navede neki primer i javi ti se Proka sindikalac iz Lapovo, ina e mašinovo a, i kaže, evo moj li ni primer..."

Nakon što isprazni još jedan kiki, Kreza produži.

"Kaže Proka, vozim si ja brzak od Beograd za Lapovo i pregazim oveka. Iza u svi na uvi aj kako to dolikuje, konstatuju gaženje, posmrtni ostaci si priberu ovi iz Hitnu. Ja dam izjavu da u si odvu em voz do Lapovo i da nisam mnogo potresen jer mi nije prvo gaženje, pomalo sam si i ogugleo. Stignem si u Lapovo, predam lokomotivu i odem si dom. Kad tamo me žena do eka s re i: 'Javila ti se tetka, te u ti pregazio voz'. A ja kažem: 'Pa gde ga izgazio', ona mi re e a meni kroz glavu projuri: 'U sunce ti jebem, izgazi si te u, kako u sad kod tetku na o i da izlegnem'. Pa eto uvaženi pravnici nije li to stres?"

"Kakav slu aj", zacok em od ljutine što mi nepce zapalila.

"Jeste, sve slu ajevi, moj do mojega. A moj tovar s cement eka. I Rumuni ekaju, jer pare ve dali. I šta sad? Moram i JA da ekam dok ovi ne utvrde šta je stres a šta nije!"

"Pa, ovaj, Krezo, zar ti kao direktor ne možeš da ih poguraš da iza u iz tog stresnog stanja i da se vrate radnim obavezama. Ipak je to Železnica, državno preduze e, to ne sme dugo da stoji. Ionako vozovi kasne..."

"Ej, mora se strpim ušte malce! Al oni još ne znaju s kog su se u istu dresinu uka ili. Kad JA izgubim kontrolu – svi e svate! Odma! Pa, ja sam itao Krivi ni zakon sa trinaes godina. Da bi znao za šta mogu da odgovaram. Pa sam ga ponovo itao sa šesnaes, to mnogo zajeban uzrast, lako mož da prdneš u abar. Al viš, ja sam izu io cake i zato sam postao ja i od zakon. Eto, kladim se u ceo onaj kontigent što mi stoji kod Kladovo, da ti, iako se vodiš kao intelektualac, ne znaš da do dvaesprve godine možeš da potpadneš pod maloletni ki zakon. Zna i, napraviš pizdariju u dvaesprvu godinu života, a oni te vode kao maloletni ku delikvenciju! Jesi znao za tu mogu nost?"

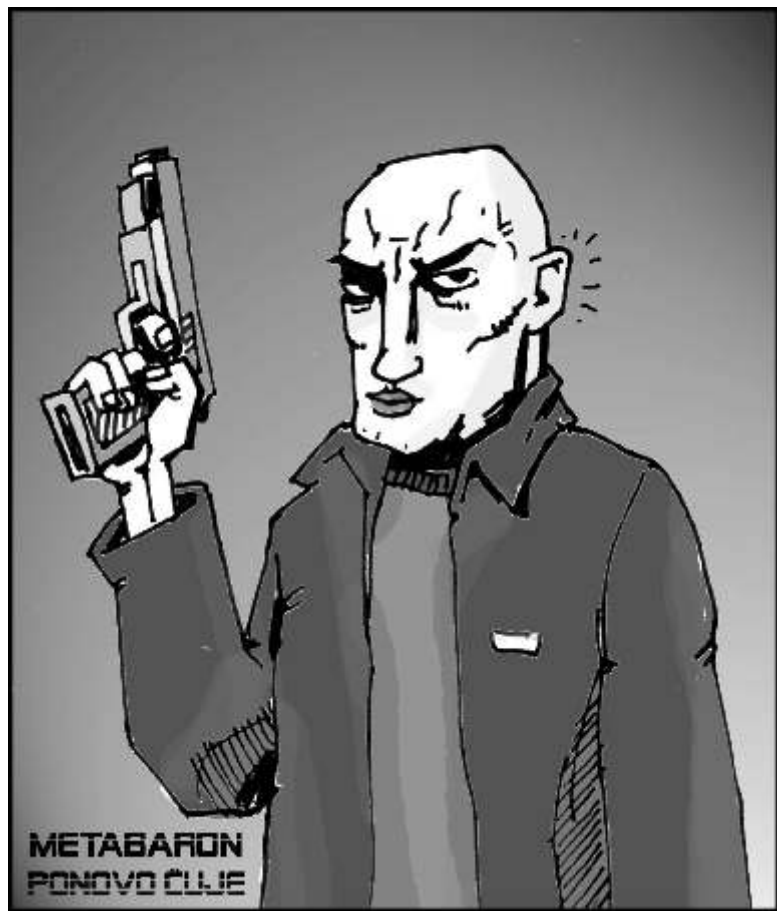
"Nisam", priznadoh, iskreno zblanut. "A jel to stvarno može, ili me podjebavaš?"

"A šta imam od toga da tebe podjebavam, leba ti?" Kreza se, bez ikakvog upozorenja, onako «direktorski» zagleda u mene. Kao da se s opijenom patkom u rukama zablenuo u upišanu nogavicu sve anog odela, sve ano firmiranog za neku rukovode u svetkovinu.

Pogruženo slegnuh ramenima kao pastir pokraj reke Gruže. Pretpostavljam da se sli no protegao i Isus Hrist kad su ga skinuli sa rapela. Tužno me štrecnulo Krezino retori ko pitanje, iz nekog maglovitog ali ipak ljudski razumljivog razloga. Od kojeg mi se usne

uko iše u udno zakrivljeni trenutak tišine. Dok sam masirao zgr eni stomak, nadut od špricerske infuzije, Kreza je pripaljivao cigaretu piruetnim pokretom desne ruke. Hteo je da mi pokaže da, uprkos svemu, poseduje nanoviji Zippo Twister upalja , sa izgraviranim trodimenzionalnim DNK lancem.

Sve je to u inio, a da nije upotrebio vatreno oružje.

Vladimir Kecmanović

BMW, HEKLER I ZIDOVI KOJI SE RUŠE

I tog leta Periša je stigao na motoru.
Motor je bio dva puta ve i nego prošle godine.
I barem etiri puta ve i nego pretprošle.

Kada je stigao ispred ku e, podigao se na zadnji to ak.
I zabrundao.
A onda je, uz žestoku škripu, naglo zako io.
I na asfaltu ispred ku e ostao je crn trag.

Komšije su po ele da se pomaljaju iz okolnih dvorišta.

A Periša je skinuo kacigu.

Šta je bilo, seljaci, viknuo je. Smrdite u ovoj vukojebini, nemate pojma sta se u svijetu desava!

Kaciga je bila crvene boje
A Perišino lice crveno od vru ine.

Kao da iza zida srušene ku e, na podnevnom suncu, puca u neprijateljske rovove.

Jok, ekamo tebe da nam objasniš, rekao je komšija Milan.

I lice komšije Milana je bilo crveno.

Kao da na klupi minhenske pivnice ispija etrnaestu kriglu bavarske je mene teku ine.

Periša se podrugljivo nasmejao.

Zavukao ruku u prtljažnik motora.
I – i izvukao komad cigle obložene malterom.

Gledajte, papani, viknuo je. Komad berlinskog zida! Pao berlinski zid, alo, komunizam kaput!

Pao je zimus, rekao je komšija Stojan. A mi ekali sve do ljeta da nas ti o tome obavijestiš!

Ako je komunizam kaput, onda smo i mi kaput, rekao je komšija Ejub.

Bez komunizma, rekao je, nema ni nas ni Jugoslavije.

A bio je namrgo en, zabrinut i odlučan.

Kao da na glavu stavlja zelenu beretku a u ruku kalašnjikov otet iz zarobljene kasarne Jugoslovenske narodne armije.

Jebo te komunizam, Ejube, rekao je komšija Edin. Biznis, jarane. Uvozi izvozi, trange-frange. Ništa tvoja fabrika koja se raspada, ništa hljeba i paštete. Balantajn i marlboro. Ništa brlja i drina bez filtera. Doj e marke, koke, to je život.

A lice mu je bilo ozareno.

Kao da za volanom sportskog kabrioleta, sa plavokosom Berlinom Hildom na sedištu do sebe i više od pola miliona maraka u Hildinoj torbi, iza le a ostavlja opasnu me održavnu granicu.

Da u ja tebi, koke, majmune jedan, rekla je komšinica Sanela.

A usne su joj se iskrivile u istovremeno uplašenu i besnu grimasu.

Kao da joj je Edin upravo saopštio kako je u poslu sa stranim cigaretama upao u užasne dugove, kako mora da beži u inostranstvo, i kako e, da bi sebe i decu spasila od opasnih uteriva a, morati hitno od njega da se razvede.

Ili – kao da je od komšinice Mirele upravo saznala kako joj je

sveže razvedeni suprug pre mesec dana viđen u Cirihi, zagrljen sa Selmom, peva i pjeva iz lokalne kafane koja je bez traga nestala otprilike u isto vreme kada i on.

Periša je komad berlinskog zida spustio na zemlju pored ograde.

I rekao:

Vid' Edina što je napredov'o. Ne znam šta tražiš ovdje, kad si skont'o neke stvari. Pakuj se i ajd' sa mnom u Švabiju.

Kakva Švabija, rekao je Edin. Kad nisam iš'o ranije, šta u sad. Sad e ovdje bit prava Švabija.

Pametan uvijek, rekao je, reaguje u skladu sa situacijom.

A usne su mu se iskrivile u lukav osmeh.

Kao da je u zagrljaju ljubavnice Selme, sa potvrdom da je razveden, iza leđa ostavio bivšu ženu Sanelu, decu, propali posao, Balkan, uteriva e i dugove.

Ili – kao da je u zagrljaju ljubavnice Hilde, iza leđa ostavio ljubavnicu Selmu, uteriva e, dugove, Švajcarsku i propalu kafanu koju je tri godine ranije, sa Selmom, u Švajcarskoj otvorio.

Ivica, sin komšije Martina, zajašio je motor.

Jebo majku, kakva makina, rekao je.

I bio je ozareniji od Edina. I rumeniji od Periše.

A onda je važno nabrao obrve.

Kao da leži u rovu i preko nišana posmatra neprijateljske položaje.

I rekao:

Samo da je Harli umjesto Jamaha.

Jož, ne seri, mali, rekao je Periša. S Harlijem Jamahi ne možeš pri 'ni na puškomet.

Ne znam za Harli, rekao je Adnan, sin komšije Ejuba, al' BMW je BMW.

I pritom je značajno odmahnuo glavom.

Kao da kaže:

Dobar je uzi, al' hekler je hekler.

Dobro je strunjaci, rekao je Periša i iz džepa izvadio novčanicu od stotinu nemačkih maraka. Hajd' tr 'do Omera i dones' pive.

Ko će donijet pive za 'vol'ke pare, uglas su povikali Ivica i Adnan.

Nek vam Omer zaračuna i stavi gajbe da se hlade, rekao je Periša. A vi donos'te jednu po jednu.

Tako su tom danu, okupljene oko Perišinog motora, komšije ugledale kraj.

Kada je zatvorio prodavnicu, pridružio im se i Omer.

Zagrlio je Perišu.
Potapšao jamahu.

A onda je, na ogradu kuće komšije Stojana, Perišinog oca, spustio ključeve.

Seo na komad berlinskog zida spušten pored ograde.

I rekao:

Donosite pive kol'ko hoćete, ja se vala više ne diz'o.

Što jest, jest, rekao je Periša. Valjda ovdje ima i neko mlađi.

Pa je prstom pokazao ključ.

I rekao Adnanu i Ivici:

'Ajmo, momci, malo fiskulture.

Do kasno u no Vedad i Ivica su donosili nove i nove gajbe piva.

A prazne pivske flaše gomilale su se na zemlji.

Periša je ponavljao:

Koje je ovo sranje! Da dođete u Švabiju, pa da vidite šta je piva!

A komšija Milan:

Jebala te švapska piva, meni bolja od ove ne treba!

Starije komšije su nagovarale mlade da idu na spavanje.

A onda su, ne uspevši da ih nagovore, teturaju i odlazili.

Kada su se slededeeg dana probudili u kasno popodne, najdoslednijim u esnicima pijanke trebalo je vremena da se sete zašto im je u glavama tako mutno i gde su i kako proveli prethodnu noć.

Periša i se iza ušiju, izlazili su iz svojih kuća i dolazili na put pred kućom komšije Stojana, kako bi utvrdili je li ono čega se kroz maglu sećaju java ili san.

Na putu je i dalje stajala gomila praznih pivskih boca.
I gomila opušaka od cigareta.

Na asfaltu je ostao crn trag Perišine jamahe.

Jamaha je stajala u dvorištu.

A pored jamahe je stajao komšija Stojan.

Besno je odbijao dimove.

I psovao sina Perišu.

Probisveta koji po Nemačkoj prodaje zjale.

I koji, kada se smiluje da svrati ku i, umesto da sedi sa starom majkom, na ulici pijan i sa besposli arima.

Pa mu, pijanom, ne pada na pamet ni da motor utera u dvorište.

Nego mu on, Stojan, njegov glupi otac, motor sklanja sa ulice.

Umesto da ga ostavi, da ga lopovi odvezu.

Kada ve nije bio dovoljno pametan da mu prvi motor sa kojim se pojavio polije benzinom i zapali.

I za uši ga uvu e u ku u. I natera ga da se prihvati knjige.

A kada bi ugledao nekog od komšija koji bi se dogegao na put ispred njegove ku e, kao zlo inac na mesto zlo ina – Stojan bi po eo da vi e:

Šta je, barabe!? Šta blenete!? Pihvatite se posla! istite to ruglo koje ste napravili!

Tako je vikao i psovao sve dok se iz ku e nije pojavila komšinica Ruža.

I uvukla ga u ku u.

A onda je, eškaju i se iza uha, iz ku e izašao Periša.

Podbuo i blesavo osmehnut.

Kao da se sprema da – u to kovima BMW-a od hiljadu kubika – preko granice preveze kilogram heroína.

Prišao je ogradi. I po eo da se grohotom smeje. Zagledan u rusvaj koji su u esnici pijanke iza sebe ostavili.

Onda se na trenutak zagledao u crn trag naglog ko enja na asfaltu.

Pa se trgao. Podigao obrve. I po eo da se osvr e.

Tek kada je ugledao jamahu koja netaknuta stoji u dvorištu, na lice mu se vratio osmeh.

Jebo majku, ubismo se k'o zve ke, radosno je uskliknuo.

Pa je opet prišao ogradi. I zagledao se u razbacane opuške i flaše.

Ushi en, kao da je ugledao rajski pejzaž.

Onda se opet po ešao iza uha. I pogledao preko ograde, na mesto gde je ostao komad berlinskog zida.

Po ešao se i po temenu. I po elu.

I uzviknuo:

e mi je zid, jeba u vam majku!

I još:

e mi je zid, ujete li šta govorim!?

Iz ku e se ponovo pojavila komšinica Ruža, Perišina majka.

I zakukala:

Kakv zid, pobogu sine, što galamiš!

Slede ih sat vremena, njih dvoje su uzaludno pretraživali ku u, podrum, dvorište i put ispred ku e.

Komada berlinskog zida nigde nije bilo.

U potrazi nisu uspele da im pomognu ni komšije.

Koje su se eškale iza ušiju, mrštile i stiskale zube u pokušaju da smisle kakav dobar savet.

Na kraju ne uspevaju i ništa osim da zaklju e:

Mora bit, neko ga je drpio.

Samo komšija Stojan i komšija Edin nisu pokazale želju da se u potragu uklju e.

Komšija Stojan je, nao ekivano osmehnut, promolio glavu iz ku e da bi rekao:

Ne traži zid, dudu e. Pamet traži, nju si izgubio.

A komšija Edin je u prolazu zastao pored ograde.

I rekao:

Što se aba mu iš. Id' kod mene, odvali komad zida od hale, na isto ti se fata.

A Periša:

Dobro je bilo stara, nemoj se više mu it.

Pa glasno:

Zadržite to što ste drpili, mater vam jebem nenormalnu! Ja odoh nazad u Švabiju, sto u takvih komada u Berlinu pokupit! A vi smrdite ovde, da bog da vam se svi zidovi porušili!

Nekoliko dana kasnije, Periša je ponovo seo na jamahu.
Nagazio gas do daske.

I nikada se nije vratio.

Istog dana, iz sela je nestao i Ivica.

Iskrao se preko livada.
Iza brda sa ekao Perišu na jamahi.
Sko io mu iza le a.

I zajedno su odjezdili u svet.

Komšija Martin je mesecima proklinjao Perišu, staru propalicu koja mu je od ku e odvukla do ju e maloletnog sina.

A komšija Stojan mu je odgovarao:

Džaba ti je proklinjat i krivit druge. I onaj moj je nekad bio

maloljetan. I niko ga nije odvlačio. I eto ti ga opet.

A komšinica Ruža:

Ne kukaj, moj Martine, ne prizivaj avola. čekaj ih da se vrate i nadaj se da će se vratiti što prije. To je jedino što nam preostaje.

A komšinica Klara, Ivičina majka, kroz suze:

Iz tvojih usta u božije uši, Ružo. Ali, meni se iz noći u noć javlja da se nikada vratiti neće.

Na te reči svi su utke odmahivali glavama.

Jer – bili su beženi da je komšinica Klara poludela od preterane ljubavi i brige.

U tom ubeđenju u vršivale su ih razglednice koje bi, istina retko, u selo stizale sa slikom nekog velikog i nepoznatog grada.

I na kojima bi pisalo:

Puno pozdrava svim papanima

od

Periše i Ivice

Kada bi razglednica stigla, Adnanu bi se lice ozarilo, a oči zasjale.

Pa bi ga komšija Ejub udario iza uha.

I rekao:

Samo probaj pobjeći, na kraju svijeta! I kožu u ti zguliti se!

Niko nije verovao snovima komšice Klare ni kada su razglednice prestale da stižu.

Jer niko nije mogao da pretpostavi da su Periša i Ivica, ubrzo

pošto su u Nema ku stigli, po eli da rade za momka koji traži da se posao obavi besprekorno i u roku.

Ali pla a pošteno.

Prevozili su paketi e opasnog sadržaja.

Širom Evrope.

U to kovima jamahe.

Niko nije mogao da pretpostavi kako im posao odli no ide.

I kako su ubrzo prodali jamahu.

I kupili dva BMW-a

Od po hiljadu kubika.

I kako su, baš u vreme kada su pisma prestala da stižu, dobili zadatak da obave posao života.

Veliku koli inu paketi e trebalo je preuzeti u Makedoniji. I prebaciti u Nema ku.

Rizik manje-više uobi ajen.

A zarada ogromna!

U Jugoslaviji je ve po elo da se puca.

I Periša je rekao Ivici:

Ti granicu prelaziš kod svojih, ja kod svojih. Tako je manja šansa da padnemo. A i ako jedan padne, barem e drugi živit ko car.

Ali, pali su.

Obojica.

Da li zato što ih je neko otcinkao?

Ili zato što su, i Peri ini i Ivi ini, zbog rata koji po inje, bili posebno oprezni?

Jedan je pao u Srbiji. Drugi u Hrvatskoj

Sa po kilogramom heroina na duši.

Raspore enog u paketi e.

Sakrivene u to kovima dva BMW-a.

I ponudom koja se ne odbija:

Ili teška robija, ili pristup dobrovolja kim jedinicama i odlazak na front.

Periša i Ivica našli su se u dve neprijateljske dobrovolja ke jedinice, na dve strane fronta.

Zavide i jedan drugom.

Koji nije pao i sada se u Švabiji provodi.

A onda je, u podne jednog vrelog dana, iz rova pucaju i u neprijateljske jedinice zaklonjene iza zidova srušenih kuća, Ivica uo poznato ime.

Na neprijateljskoj strani neko je viknuo:

Periša, pokrij levo krilo, u šta gledaš!?

Zaboravivši gde se nalazi, Ivica se ispravio u rovu.

I viknuo:

Periša, jesi to...

Nije stigao da dovrši pitanje jer ga je presekao rafal Perišinih saboraca.

U istom trenutku, metak njegovih saboraca u oko je pogodio Perišu.

Koji je, za uviši poznat glas koji izgovara njegovo ime, podigao glavu za desetak smrtonosnih centimetara iznad ivice polusrušenog zida.

Tek kada su, nekoliko dana jedna za drugom, u selo stigle vesti o Perišinoj i Ivi inoj pogibiji, ljudi su ozbiljno shvatili košmare komšinice

Klare.

Jebem ti život, naslutila je, govorili su.

Kom inica Klara i komšija Martin, komšinica Ruža i komšija Stojan – više ništa nisu govorili.

Ništa nije govorio ni Adnan.

Samo je, zamišljeno, gledao u zemlju.

Kao da ne može da odlu i je li mu žao što nije otišao sa Perišom i Ivicom ili mu je drago što je ostao živ.

Vest o Perišinoj i Ivi inoj smrti Edina je zatekla u Švajcarskoj.

U zgrljaju Selme, kafanske peva ice.

Jebeš budale, rekao je. Jedan se itav život smuc'o po Evropi, a drugi, otkako se rodio, sanj'o da mu se pridruži. I baš im sad palo na pamet da se vra aju u ono sranje.

Sad si najpametniji, rekla je Selma. A do prije pola godine, ni tebe niko iz onog sranja nije mogo otjerat.

Do prije pola godine je do prije pola godine, rekao je Edin. Pametan ovjek reaguje u skladu sa situacijom.

Tih rije i Selma e se sjetiti godinu dana kasnije.

Kada ustanovi kako je Edin nestao bez traga.

I ostavio je u propaloj kafani koju su loše vodili.

Sa uteriva ima dugova za vratom.

Sa svojom životnom devizom Edin e tada, na lošem nema kom, pokušavati da upozna Hildu, novu životnu sapatnicu.

Plavokosu Berlinku, koju je upoznao kada je došla u turisti ku posetu Cirihi.

I koja je, im ga je ugledala i prepoznala njegov južnoslovenski akcentat, popustila pred naletom nostalgije.

Prisetila se detinjstva pod Gvozdenom zavesom.

I jedinog letovanja na moru.

Kada je otac, niži službenik isto nonema ke tajne policije, dobio nagradnu dozvolu da sa porodicom ode na odmor na Jadran.

I – prisetila se mladi a sa akcentom sli nim kao Edinov u kojeg se tada potajno zaljubila.

Prisetila se kako je plakala kada je sa mora odlazila.

I kako je godinama posle sanjala kako se sa tim mladi em otiskuje u svet.

I tako se Hilda, umesto sa tim mladi em, posle mnogo godina, u svet otisnula sa Edinom.

Koji joj je, na lošem nema kom, objašnjavao kako pametan ovek reaguje u skladu sa situacijom.

Zapravo, u svet su se otisnuli tek kasnije.

Za prvo vreme su se – dok se Edin ne sna e – uselili u njen berlinski stan.

Gde je Edin, danima, ležao na krevetu.

Pri ao joj je kako je pobegao od rata.

A nije joj rekao da ne zna šta mu je sa ženom i decom.

Pri ao joj je kako u njegovoj zemlji golobradi de aci pucaju i ginu.

Iako nije znao da su njegovom komšiji Adnanu, na samom po etku rata, ljudi sa zelenim beretkama na glavama ponudili uzi i hekler.

Da je komšija Adnan odabrao hekler.

I krenuo u juriš na kasarnu Jugoslovenske narodne armije u susednom mestu.

Da je ubio jednog golobradog vojnika. I da je, i sam golobrad, istog dana poginuo.

Pri ao joj je kako su u njegovom gradu ljudi poludeli od mržnje i kako se kolju.

Iako njegov grad nije bio grad nego selo.

I iako nije znao da je Adnanov otac Ejub sledećeg dana na glavu stavio zelenu beretku, a u ruku kalašnjikov otet iz kasarne.

A zatim upao u kuću komšije Stojana i komšinice Ruže.

I kako ih je zaklao.

Prišao joj je kako, ni sam ne zna zašto, no ima sanja jednog komšiju.

Koji se zove Milan.

I koji u njegovom snu, crven kao paprika, ispija pivo.

Kao što je, uvek, i na javi bio.

Samo što u njegovom snu Milan pivo ne pije iz flaše nego iz krigele.

I sedi na drvenoj klupi neke nepoznate pivnice.

I gleda u prazno.

Iako nije znao i nije mogao da zna kako je Milan uspeo da pobegne iz sela.

Kako je i on stigao u Nemačku.

Kako radi na crno, kao zidar.

I kako sve što zaradi troši na klupi jedne minhenske pivnice, ispijaju i kriglu za kriglom.

Kako gleda u prazno pokušavajući da u se anju vaskrsne lik granapđije Omera.

Koji ga je – što Edin nije znao i nije mogao da zna – dok su selo držali Omerovi, u svojoj prodavnici sakrio. I tako mu spasao život.

I koji mu je pomogao da pobegne iz sela.

A kada su Omerovi izgubili vlast u selu, Omer je izgubio glavu.

Pa komšiji Milanu nije preostajalo ništa drugo nego da ga priziva u se anju.

Kako bi mu poručio:

E, moj Omere, Periša bio u pravu. Da vidiš kakva je ova piva, ona naša nije ni za kurac

Hilda to što joj Edin pri a nije najbolje razumela.

Ali je, kombinuju i nepravilno izgovarane re i sa strašnim televizijskim prizorima, pred o ima po ela da stvara sliku Edinovog grada.

Koji je bio selo.

Videla je srušene ku e.
I mrtve ljude pod ruševinama.

Iako nije znala da je, ubrzo pošto se obra unala sa Srbima, jedinica komšije Alije po ela da kolje i Hrvate.

Pa su, kao komšija Stojan i komšinica Ruža za svojim, i komšinica Klara i komšija Martin otišli za svojim sinom.

I da su, ubrzo zatim, hrvatske jedinice upale u selo.
Koje su prethodno, artiljerijom, spravile sa zemljom.

Videla je odrpane ljude koji beže iz srušenih ku a.
Povla e se po putevima.

I ulaze u kadrove kamera televizijskih stanica koje esto gleda.

I uplašениh i unezverenih lica, stižu u njenu zemlju. Kao izbeglice.

U pam enje joj se posebno urezala slika mlade žene, koja za ruke vodi dvoje dece.

A nije znala da bi ta žena i ta deca mogli biti žena i deca njenog Edina.

Jer joj ženu i decu Edin nikada nije pomenuo.

A ni ona ga, o njegovom prethodnom životu, nije mnogo pitala.

Da ne bi podsticala njegove ratne traume.

Nije protestovala zato što mesecima ništa ne radi.
I živi na njen račun.

Jer mu trenutna situacija ne ide na ruku.

Ni zato što, valjda da bi ublažio duševnu bol, preterano pije.

Nije protestovala ni kada je po pivnicama pogođeno da se sreće sa sumnjivim tipovima.

Bilo joj je drago što počinje da se vraća u život.

A kada joj je rekao kako se uključio u organizaciju prikupljanja pomoći svom narodu – bila je srećna.

I nije se pitala o kakvoj pomoći se radi.

Onakni kada se, pripit, pojavio u skupom odelu i kroz prozor joj pokazao sportski kabriolet koji je zaradio na jednom unosnom poslu – nije se zapitala kakav bi to posao mogao da bude.

Sledećeg dana sela je sa Edinom u kabriolet. I otisnula se u avanturu o kojoj je godinama sanjala.

Putovali su od grada do grada.

Edin – gotovo u svakom gradu – Edin se susretao sa sumnjivim tipovima.

A kada bi se sastanak završio, nastavljali su život na visokoj nozi.

Sve do dana kada joj je Edin rekao je da mu je dosta humanitarnog rada, da je odužio svoj dug, i da je vreme da se posveti njoj i sebi.

Na lošem nema kom.

U sportskom kabrioletu, prešli su mnogo granica.

I na svakoj granici Edinu bi najednom postajalo vruće. I pošlo bi da se znoji.

A kada bi granicu ostavili za leđima, na Edinovom licu bi zasjao zadovoljan, lukav osmeh.

Kada su stigli u Portugal, Edin je na lošem nema kom rekao kako bi tu mogli da provedu neko vreme.

Da se odmore.

A posle, rekao je – pravac Južna Amerika.

Kuba, rumba, samba.

Baš tako je rekao.

U Lisabonu su proveli dva srećna dana.

Nisu izlazili iz hotelske sobe.

Voleli su se bez prestanka.

Hilda je sanjala kako pleše u ritmu sambe.

U noć i između drugog i trećeg dana, iz sna ju je trgao šapat.

Kada je otvorila oči, na svetlu stone lampe ugledala je nepoznatog muškarca pretećeg izgleda.

Stajao je iznad njihovog kreveta.

Sa pištoljem u rukama.

I nešto govorio Edinu.

Glas mu je bio tih.

I zvučao je sablasno.

Akcentat joj je bio poznat.

Reči nije mogla da razume.

Edin je, nepomičan, utao.

I samo po znoju koji mu je kapao sa čela bilo je jasno da nije mrtav.

Čovek je pištolj prislonio na Edinovo čelo.

A iz mraka se pojavio još jedan naoružan čovek.

Edin je, na nepoznatom jeziku poznatog akcenta, drhtavim glasom nešto rekao.

I čovek je odmakao pištolj sa njegovog čela.

Zavukao ruku ispod kreveta.

I izvukao sportsku torbu od koje se Edin nije odvajao.

Iz torbe je izvukao farmerke i nekoliko dukseva.

I bacio ih na pod.

A onda je počeo da izvlači gomile od po stotinu nemačkih maraka.

I dobacuje ih drugom čoveku.

Kada je ispraznio torbu, čovek je opet podigao pištolj.

I povukao obarač.

Pištolj je imao prigušivač.

I Hilda je osetila kako joj prigušen pucanj para utrobu.

Nije pustila glas. Ni pomerila glavu da vidi krv koja šiklja sa Edinovog lica.

Nije pustila glas i nije se pomerila ni kada se čovek iscerio.

Ni kada ju je drugom rukom – onom u kojoj nije pištolj – uhvatio za grudi.

Drugi čovek je rekao nešto što je zvučalo kao naređenje.

I čovek je podigao ruku sa Hildinih grudi.

I uperio joj pištolj u lice.

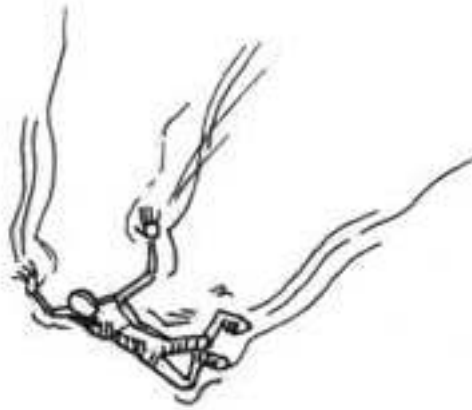
Zvuk prigušenog pucnja zaparao je Hildinu utrobu još pre nego što je ovek povukao obara .

I pre nego što je osetila oštar bol koji joj probija elo.

Dok je ponirala u smrt pred o ima joj se pojavila slika žene-izbeglice koja za ruke drži dvoje dece.

I kojoj, u susret, tr i Edin.

Dok je Edin, zapravo, sa one strane smrti, ležao pod ruševinama svog rodnog sela, u gomili kamenja i cigli, uzalud pokušavaju i da prona e zauvek izgubljeni komad Perišinog berlinskog zida.

Ova pripovetka je izašla u antologiji L'OMBRE DY MYR o padu Berlinskog zida a u izdanju EDITION DES SYRTES. U antologiju je uvršteno još jedanaest pri a a Vladimir Kecmanovi je jedini od autora koji živi na teritoriji ex YU.

U ovom broju TRASH-a se prvi put objavljuje na srpskom.

Željko Barišić

KOCKA

Kao i obično nakon treninga, onako još znojni, umorni i smrdljivi, stajali smo ispred Redovnog kad je Mili banuo s BMW-om. Vidjeli smo da se približava neka pila, ali u prvi mah nismo ni skužili da je to on. Traper, Lepi i ja smo se davili u evapima kad se faca iskrcao. Ej, samo smo zinuli kad smo ga ugledali! Nije nam uopće rekao da je nabavio makinju. Iako je veeras trebao biti na treningu jer je za subotu zakazano državno prvenstvo, nije ga bilo. Trener je doslovce podivljao kad je vidio da ga nema, ali, pomislih, bolje da mu ne kažemo, da mu ne pokvarimo dan. Jer, bili su to oni zadnji treninzi na kojima se sijaset toga još trebalo doraditi: odraditi sparinge, napraviti finiše, fokusere, šado, istezanja, vježbe snage... Sve u svemu još to dobro, dobro doraditi, popraviti i, na koncu, dogovoriti se oko strategije u dvorani.

I inače je tjedan, ne znam kako bih ga drukčije opisao, bio u posebnom osjećaju između ekivanja, sreće i nervoze. Svi smo nekako bili uklopljeni u to prvenstvo; mnogima je to biti prvi izlazak na meč i prva potvrda da vide koliko zapravo vrijede, da se, zapravo, suočavaju sami sa sobom. Nadalje, u radnom smislu, prošao je u mrcvarenju svega što se dotaklo, rekao bih. Sve što je trener zamislio, krivo smo radili. Ne toliko ja, koji već imam prilično iskustva na natjecanjima i, da se pohvalim, solidan broj medalja, koliko momci koji je se po prvi put natjecati. Bili su jednostavno u grupu ekivanja, tako da ništa pošteno nisu uspijevali odraditi. Vježbe zagrijavanja prolazili bismo tako brzo i površno da na kraju uopće ne bismo bili oznojeni. Bio sam opušteniji, pa bih ja to preuzeo, ali unatoč svojoj mojoj upornosti, oni me nisu slušali. Radili su po svom. Onda popizdim, pa im zadam sklekove.

»Vi ste babe, a ne borci kick-boxing kluba Predator!« vikao je trener uzrujano i hodao oko ringa.

»Pa kad vam dođu ovi iz Velebita, razvalit' će vas k'o beba zveku! Ne ete znati koji su naši koji njihovi!« pokušavao ih je nekako razdrmati. Kad bi ih htjeli nešto poslušati, bili su toliko dekoncentrirani da gotovo ništa nije imalo smisla.

Što se ovih po nižim kategorijama ti e, trener je vjerovao u Milija. Vjerovao je i u Lepog i Traperu. Oni su bili ti koji bi nešto mogli uiniti, kako mi je neformalno rekao, a ova grupa oko An elka (Poštar, Cigo i Stolnjak), oni su bili »tek za iza 'na me , da malo osjete atmosferu, za njih imam odmah spremljen ru nik«. I sam sam to znao, a vi ako niste znali, ru nik se baca u ring kad se želi predati me , naj eš e bijeli, ali može bilo kojeg oblika i dezena, bez brige, shvatit' e poruku.

Kad bi se mene pitalo, ja sam najviše vjerovao u Milija. Bilo je to zato što je bio redovit na treninzima, svaki put bi žestoko odradio vježbe, a izgarao je od želje da nekoga dobije. Protuma io sam to razlogom što je imao o uha, pa je na neki na in imao ugra en senzor samoodržanja. Mislim da mu je u zadnje vrijeme i napetost doma još dodatno rasla. Znam to, jer mi je pri ao o nesre enoj obiteljskoj situaciji, ali njegov problem je bio taj što je bio glup u me u. Tako mi, naime, kažemo za nekoga tko ne razmišlja u borbi. Nije to, uostalom, radio ni 'na vri i' ni 'na sparingu'. Išao bi preizravno. Pošao bi s majgerijem, nekako plasirao direkte i umjesto da sve završi mavašijem, on bi ili stao ili se pokrio ili završio napad. Dok se branio, radio bi samo blokade, u stvari, radio bi ih ako se sjeti, ali nikad, ama baš nikad, ne bi izveo kontru. A dobra kontra, ne treba ni re i, najubojitije je oružje. Pokušavali smo ga navesti da kod protivnikovog mavašija napravi kontra udarac i bezboroj puta sam mu to demonstrirao na sparingu, jer je kod izvo enja mavašija ovjek najnestabilniji, pa kad mu serviraš direkt u bradu, više se ne e di i, ali to mu nije baš išlo. E, to je bio njegov problem: nije mogao posložiti sve te stvari. Imao je žustrinu, imao je brzinu, imao je snagu, sve u svemu, imao je srce, ali, nažalost, to nije dovoljno. Znam ih sijaset takvih, pa kada pred njih iza e pravi borac, jasno je da su mogli ostati doma grickati ipseve. A što se ti e moga ufanja, to je iz razloga što sam se nadao da ni njegovi protivnici ne e biti od nekog velikog znanja, pa sam u tome vidio njegovu šansu.

Lepi je u tom smislu bio nešto bolji, ali njegov problem bio je nedostatak kondicije. Iz aviona se moglo vidjeti da izvan treninga predugo ostaje vani, da esto zaruži po pevaljkama, a pošto je bio iz dijela grada zvanog Get, bilo je jasno da mu ni zabranjene supstance nisu strane. On isto tako nikad nije odra ivao trening onako pošteno, od po etka do kraja. Uvijek je to neka improvizacija, brzinski, uvijek mu se negdje žuri... Ne sje am se da sam ga ikad vidio da sparira. Navodno je sparirao s momcima iz grupe prije. Ne znam, kod njega mi je bilo sve sumnjivo.

Traper mi je zapravo bio najsumnjiviji. Ne u smislu urednog ili neurednog života, tu je bio beba, što se kaže, nego uop e, u smislu

njegove sposobnosti da se bavi kick-boxom. Naime, de ko je uredan, to se odmah vidi, navodno je odlikaš u školi, ali u njegovom izrazu bilo je ne ega što nije nimalo odisalo kick-boxom. Kao da je stalno nekako sa strane, u nekom kutu iz kojeg gleda i ne može vjerovati što se oko njega doga a. Ostali su momci, za razliku od njega, bili usredoto eni, da tako kažem. Njegovo porijeklo bilo je bra ko, pa je možda i u tome bila tajna te njegove za u enosti. Jer, zaista, nikada nisam uo za nekog Bra anina da se bavi borila kim sportovima. Op enito, više o njima znam iz turisti kih prospekata, ili to što neke splitske eminencije stalno idu tamo na odmor (tako piše po novinama). Dalje, kruže pri e da je dobro oženiti Bra anku (e, to mi je stvarno u klincu, jer žena je žena, što se mene ti e), pa su ak uveni i po navodnoj škrtosti. Jednom smo se trener i ja, kad smo ga nešto komentirali, zezali da bi mu bilo bolje da se vrati tamo i bavi iznajmljivanjem apartmana i sli ne fore, me utim, meni je Traper, sve u svemu, bio okej. Jedino, a zbog toga bih ga najradije nabio, nikada, ama baš nikada nije s nama htio odraditi trening. Stalno je nešto radio sa strane: sam se zagrijavao, samo je njemu trener posebno morao mjeriti vrijeme, sam je odra ivao vježbe snage... Ta njegova svoje glavost, kad bolje razmislim, možda e mu biti najbolji adut u me u.

Da tu sad ne pri am Markove konake, do im smo ugledali tu Milijevu kocku zijevali smo kao tuljani i više nam ni na kraj pameti nije bilo ni prvenstvo, kamoli teku i problemi.

astio je, kako je i red.

Cijev ili smo pivo i komentirali performance te Milijeve trice, model tamo još iz osamdesetih, koja, ruku na srce, nije bila bogznašto, jer bila je šesnaestica, nije imala tako puno konja, svega 100, za razliku od prave bemveove pile koja ih treba imati najmanje 200, pa da se kaže: e, to je to! Naravno, bila je etvrtak, što zna i da je imala etiri cilindra, a ne šestak, pa da se kaže to je to, ali iz te se zapremine, koliko znam, u to doba nije moglo više izvu i. Pokazao nam je unutrašnjost: crvena kožna sportska sjedala, plus podesiva tako da ih možeš spustiti da ti se ini da sjediš na podu. I zaista, im bi sjeo u njega, odmah si se osjetio nabrijano i stroj te naprosto zvao da žestoko voziš. Što se ti e komandne plo e, radilo se o jednostavnoj izvedbi s klasi nim satnim i digitalnim mehanizmom. Dalje, mjera broja okretaja, temperature, ulje, svjetlo... Klasika, ali za te godine radilo se o naprednom modelu. Sam komandni stup bio je onako ukoso postavljen, tipi no za alpina modele. A da se radilo baš o alpini, kužilo se još po tim bijelim alu-felgama i bijelim štop-lampama. Plus, vidjelo se da je svježije opiturana

što je znao da ga je prijašnji vlasnik zavaljao, ali k'o se sad gledati u cencu, kako se ovdje veli, a i tih 1500 eura nije bila neka lova. Zapravo, toliko je imao, kako veli, no vidjelo se da se ne kuži u sve cipe oko rabljenih auta i njihove stvarne cijene, ali svaka se škola skupo plaća, sve nekako sam razmišljao u tom stilu, no momci su bili nemalo oduševljeni, te im nisam htio kvariti dojam.

I dalje smo zagledali k'o mutavi i procjenjivali svaki detalj, kad smo nedugo nakon iscrpne analize te njegove trice za uli neku tešku škripu, potom cviljenje i u isti mah smo pogledali na nizbrdicu i vidjeli kako se nešto prema nama valja. Izmakli smo se i gledali to valjanje, svi s istom misli: pa ne može se valjda zabit u njega?! Međutim, mogli smo samo našu nadu poput sline otresti, te smo ušli buuuuum!

Bila je to nekakva kanta od opela koju je ta skliska cesta ponijela, a kako je htio stat' iza Milijeve kocke, nije mogao prikočiti i zabio se u njegov stražnji kraj.

Mi smo, normalno, ostali zabezeknuti, jer bilo je to, kao što se kaže, grom iz vedra neba. Stajali smo tako u nevjerici kad je izašao neki debeli tip s totalno umazanim trlišem i licem i rukama koje nije oprao sto godina. Vidjelo se da je netko iz neke automehaničarske radionice. Malo je to pogledao, odmahnuo rukom i prošao onako arogantno izmeđ u nas. Čak je Traperu zakačio ramenom i nalaktio se na pult.

»Šta ćeš?« pitao ga je prodavač i oslovio po imenu.

»A, bogareti, šta u?! Pivu i evape. He, he... Da šta u?! Nisan se doša Boga molit! Pojisti nešto, pa natrag na posa! Je li tako, prijao?« To je čak govorio nekom od nas dok je onako nalakćen stajao i dok se činilo da su sve stvari ovoga svijeta u njegovom vlasništvu.

Otkud mu to?! Nisam mogao vjerovati da nas budala nimalo ne zarezuje. Da može tek onako proći izmeđ u nas kao da se ništa nije dogodilo. Ignorirao nas je kao da smo mi neko mrtvo cigansko groblje pored kojeg se samo prolazi, bez da i pomisliš da je tu netko zakopan i da je ugašen jedan život. Tako nekako sam i pogledao Milija i, zapravo, izgledao je baš tako; kao da mu se život ugasio. A do maloprije bio je pun elana i životne energije.

Sva četvorica otišli smo do auta i zagledali taj ulupljeni blatobran i iskrivljeni branik. Zapravo, procjenjivali smo razmjere štete; pogodio ga je nekako nisko, ali su štoplempe, za divno čudo, ostale na svom mjestu, no auspuh mu je bio odvaljen. Sra unao sam: to je dodatnih petsto kuna! Na njegovom autu nije se ništa primjetivalo, jer je otprije, vidjelo se, zgužvan.

I dalje smo se u nevjerici gledali i nismo znali što uiniti.

Pogledali smo prema njemu.

»Ala, momci, ala, nije to ništa! Dođite sutra kod mene u radionu, ja u to sredit«, to je opet bezdušno u onom svom stilu rekao i nastavio priatitamo s prodavačem.

Pogledali smo se i nismo mogli vjerovati što budala priatila. Umjesto da ovamo dođe i s nama to riješi, kako se kaže, on nas ne šljivi dva posto. Pogledavao sam Milija. Na njegovom blijedom licu i rekao bih ishlapnuo, vidio sam koliko je šokiran; od jutra do sutra je rmbao u škveru i marljivo je štedio da kupi kocku i prvi dan ovaj mu je razbije. I konačno, kad je sve bio posložio, i probleme doma i izlaske na me, jer svatko se složit', malo nas je koji imamo srca stati me u konopce (a, kako je malo ružnjikav, kocka je bila ta koja bi mu mogla pomoći i u daljnjoj strategiji kod djevojaka) i kad je sve to zaokružio, velim, ovaj mu je razbije. A bio je tako ponosan maloprije kad je došao...

Možda ova budala misli da mu je negdje gore oduzeo prednost?!

Ali, isto tako, s druge strane, bilo mi je fascinantno kako mu se da. Štaga tjera, u vražju mater, da sad tu dođe, kupi te svoje glupe evape i umjesto da se, je li, pokupi, on tu nas etvoricu zejebava?! Mislim, to mi je zbilja famozno! Što je tim ljudima u glavi? Kakvi su to endogeni katekolamini koji im ne daju mira? Je li se u ovom podneblju stvara posebna vrsta tih supastanci u mozgu, koje bi, uostalom, trebalo istražiti, pa ih to toliko kara po vijugama, da ne mogu na miru stajati? Vidio sam to još sto puta, voze i se busom, kako buba iz njih, poput neke pulsirajuće tvari i kako bi najradije nekog zadavili na cesti. Pa to se i događalo, kad bolje razmislim, kad je ono tip na Mertojaku jednostavno izašao i izrašetao tipa u renaultu 4. Samo zato što mu je oduzeo prednost!

Ej, prednost!

A uopće ne kuži da smo mi iz kick-boxa i da je taj auto u našem kick-boxa kom svijetu san snova. Usput, bilo bi zanimljivo istražiti zašto je baš taj model izabran da se svi lijepe za njega? Zašto to nije, recimo, neka honda ili opel, neki fiat ili alfa? To mi nikada ne može biti jasno. Pa toliko je tih modela... kabrioleta, kupea, sportskih inačica... ali, ne, kocka je bila zakon. Istina, kad se taj auto lijepo uredi, frizira, spusti... zaista sjajno izgleda. Ne vide mu se zubi, kao što sam jednom pročitao u Auto-magazinu, ali znaš da su tu negdje. E, Milijev je upravo takav, sa zubima! Radilo se o neprikosnovenoj pili.

»Alo, momci, jebete li vi išta ili samo tako stojite?«

Zuuuuuum! Sva četvorica smo se okrenuli.

»Ajde, 'ajde, gledaj svoja posla...«, rekao mu je Traper onim svojim promuklim glasom. Ja sam im pokazivao da ga puste nek' brljavi.

»Alo, 'alo... Ljutimo se malo. Jebete li išta ili ne jebete?! To je

jednostavno pitanje.«

»Šjor, ma mi smo vam homoseksualci!« htio sam se malo našaliti. »Evo vidite kako se intimno družimo.«

»Homoseksualci! A, je... Šta ti je to homoseksualac? Reci lipo brate – peder!«

»Ma nema vam više pedera. To je bilo prije. Sad caruju samo homoseksualci«, i dalje sam pokušavao trijezno spustiti loptu na zemlju.

»E! Sad si ti ka fin, pa ne smiš lipo re , 'mi smo pederi'! Ti si ka iz fine familije?! Je l'?!«

»Tako nešto.«

Pokušavali smo se skoncentrirati i ne znam, smisliti nešto, dok je on otamo stalno nešto govorio. Ljudi su dolazili i odlazili. Cesta je bila strma i auti su divlja ki jurili. To nam je dodatno podizalo nervozu. Meni se još inilo da neke pjege padaju po svima, pa mi je to davalo ugo aj kiše ili neke ve eri koja se brzo topi i zamire u uglovima, negdje gdje ja nemam pristupa i što mi je veoma tajno i strano i što nikad nisam ni mogao doku iti. I ta kiša mi je zadavala prili ne probleme i mislio sam ho e li budala kona no do i i s nama se k'o ovjek dogovoriti. Nažalost, stvari nikako da se odvijaju po mom.

Primaknuo se i nekog vruga nam je opet htio re i i na nesre u uhvatio je Lepog za rame (da je to bio Mili ili Traper možda bi ipak sve bilo druk ije), i po eo mu nešto slinit, opet u onom svom stilu »ala, momci, nije to ništa, to se malo opitura, zakituje, malo se izdrinca...«, sve one kretenske fore koje možeš uti kod mehani ara, ini mi se, samo zato da ti izvuku lovu, a bilo bi sve to i dobro, da je govorio nekom drugom, primjerice meni, ma možda ak i Miliju, jer je on u biti jedan skroman i drag de ko, s kojim se možeš o svemu dogovoriti, ma možeš ga mantat oko malog prsta, kako se to kod nas kaže, sve bi to bilo u redu, kažem, ali, kako Lepi, poznato je, nema živaca, on se u istom trenutku okrenuo i zavalio mu jedan takav kroše posred lica da se mrcina isti tren srušila.

Ej, ovje e! Ovako. Tuuf! Kakav sjajan udarac.

Najedanput je izme u njega i nas ostala livada praznog prostora. Gledali smo ga kako otamo dah e i frk e, kao da nam želi još toga isporu iti, no, na njegovu žalost, na nama je bila odluka, svi njegovi moloprijašnji aduti kao da su mu isparili, ali, opet, kakvi jesmo, još uvijek smo vjerovali u neko sporazumno rješenje. Zapravo, bez obzira na pri e koje e kasnije kolati, uglavnom je ono i prevladavalo u našim mislima.

No, poznato je da je budala budala, ali da ima stoput ve ih

budala i od samih budala, uvjerio sam se te ve eri. Od po etka mi nije bilo jasno kako ta debela mješina nema nikakvu sposobnost procjene. Kako nema nikakvu sposobnost orijentacije? Kako po našim torbama i trenerkama ne vidi da smo izišli s treninga? Kako ne vidi po fizionomijama, po kretnjama da su momci tempirane bombe? Skupa sa mnom, da budem neskroman. Kako ne može pretpostaviti da svatko onaj tko je na cesti u ovu uru nije za bacit', što se kaže? Kako može tako riskirat' život?! Kako do sada nije ve poginuo?!

Mnoštvo se pitanja tu najednom otvorilo, ali ubrzo nije bilo vremena ni za kakve analize, jer to što ga je snašlo, mislim da ne emo nikad zaboraviti. Ne znam zašto, ali nisam ih htio sprije iti. Ma, možda baš i zbog te kiše koja mi je, još da kažem, smo ila i zadnje nade da bi stvari mogle biti bolje, što sam i zamišljao tad, u tom turobnom trenutku svoga života, kada sam došao do to ke odakle sam mislio da teško da mogu nastaviti dalje, izboriti se za tra ak neba koje je tako obješeno i tužno visjelo nada mnom ve neko vrijeme i da kroz svu tu bojazan široko i punim krilima krenem u život. Jer, dogodile su mi se neke stvari koje su me prili no dotukle (prekid dugogodišnje veze i to, sva a, nagli odlazak, ponovno podstanarstvo, pla a o kojoj ni ne trebam trošiti rije i), a de ki i klub bili su moje uto ište, moja skrovita i tiha osama, mjesto gdje sam mogao oti i, na miru se tamo zavu i, trenirati i o svemu razmisliti. I baš kada sam pomislio da sam stvari u svojoj glavi koliko-toliko posložio, da e sve ponovno biti onako kako treba, naišao je taj ovjek sa svojim klapavim automobilom, kao što je bio klapav i njegov život, kao što su, uostalom, klapali i naši životi: Milijev u škveru, Traperov u školi, Lepog u kafi u, moj stražarski u pošti, životi sviju nas u tom vremenu koje je tako turobno visjelo nad nama. I došao je u tom zlom i mra nom trenutku i to baš u trenutku kad se nazrijelo malo svjetla, doduše, tom prilikom samo za Milija i mi smo bili sretni zbog toga i, velim, stao na put svemu.

Ali, sve da je i druga ije, nisam ih htio sprije iti (zaboravih re i da sam i osjetno stariji od njih) i zbog tog njegovog idiotskog ponašanja. Da je pokazao imalo samilosti, kajanja, su uti, bilo ega, jer bilo je jasno da se radi, ve sam rekao, o sjajanom de ku, ali ne! - on nije pokazao ni zrnce toga. Pokazao je posvemašnju bahatost i aroganciju. Zapravo, samo zlo, u svoj svojoj srži.

I tako, nisam imao ni želje, ni volje ni u kom smislu posredovati. Uostalom, neka momci pokažu svoje bez obzira, kako e se ispostaviti, što e cijeli grad brujati, ali tko je tada mogao misliti o tome? I, uostalom, kog vruga smo godinama trenirali i mu ili se?!

»Ajmo jeba i rumene kadulje! Dosta je bilo zezanja!« rekao sam

im naš borbeni pokli . Oni su stalno pogledavali prema meni ho u li im dati zeleno svjetlo, poput našeg trenera, koji nam ovako podvikne svaki put, ta no u 20:30, kada nam ono po inje trening.

Nakon tog mog kona nog ozna avanja starta, prišao mu je Mili i pripucao seriju takvih komada od kojih bi i konj crk'o. Da se radilo o kljusini vidjelo se po tome što je ukrstio o ima, malo se zaljuljao i ostao na nogama. ak je uspio ispružiti direkt koji je sjevnuo Miliju ispred o iju. Pritr ala su i ostala dvojica da ga dovrše. I svaki put su poga ali: po glavi, po tijelu, po nogama. Po tjemenu. Ali, snaga je snaga, ne možeš ti to tako lako oboriti. Vra ao je on nekim svojim širokim krošeima i u tom trenutku baš je sli io na prometnika u križanju, kako naš trener veli, kad ono mlataramo rukama na sparingu, ali kako je bio trom i nevješt sve je odlazilo u prazno. Zapravo, vidjelo se da nema pojma o borila kim sportovima, ali tu svoju kobnu procjenu mogao je zahvaliti samo svojoj ludoj glavi. Ali, protiv nje, o ito, nije bilo lijeka. Oni bi poput skakavaca prisko ili, odradili svoje i vra ali se natrag. Bili su uštimani orkestar. Kao da su to ve prije radili?

Da se opet malo vratim na naš trening, jer ovo što sada vidim mogu re ' da me usre uje i ini optimisti nim što se ti e subote i državnog prvenstva... Velim, kad naš trener u osam i po podvikne svoje legendarno: »Ajmo jeba i rumene kadulje, trening po inje!« izme u nas se dogodi neka vrlo pozitivna vibracija koja nas sve poput nekog usisa zahvati. Sve nas obuzime neki poseban osje aj, ak na rubu posve enosti, rekao bih, isto kao i sada njih. Gdje je on to iskopao stvarno ne bih znao, esto mi se taj izraz mota po glavi i kao da sam ga negdje prije uo, ali gdje?!

I mi se rastr imo.

Nije to neki trk bez glave i repa, nego je uvijek najstariji lan kluba na elu, a ostali idu za njim. Najstariji po stažu u klubu, mislim, a ne po godinama. Jer mo's ti imat i trideset pet (kao što imam ja), a da neki klinjo od šesnaest vodi trening. Takva su pravila. U našem športu štuje se samo vještina i rezultat, ništa drugo. Mo's ti imat kakvo god ho eš mišljenje o sebi, ali ako nemaš rezultata, najjednostavnije re eno, ti si mlado od ovce! - kako trener kaže.

»Jer, šta ako se danima, ili ak mjesecima spremaš, do e takmi enje, ti ne iza eš na me ?! Šta? Šta si napravija? Ništa! Svi e ti se smijati«, govori nam dok tr imo, obi no naslonjen tamo na konopce, a u svjetlu naših ne baš senzacionalnih nastupa.

»Jer, ve ina vas koji trenirate, do ete na trening i držite se tako da bi ovik pomislija da ete klub razvalit, a kad treba iza na me , mnogi

se naglo razbole! Ili imate ispit! Ili vam je sestra rodila! ... Si an se da se jedan ak izvuka na to da mu rodica ne da iza na me ! Umra san od smija kad je to izvalio... I onda više nikad ni ne do u na trening. Pribace se u neki drugi klub, ali ih tamo brzo snime i potiraju. Mislite da ja to ne znam?! Pa u svim tim klubovima san vodija treninge! ... A to je porazno iz razloga što tako dajete loš primjer ostalima, pogotovo mla ima, koji su po prirodi stvari labilniji, pa onda i oni odustanu. Bolje da mi odma u startu kažeš – ne u se takmi it, i bok! To je u redu. Ne u ra unat na tebe, a ne, prijavim vas desetoricu za me eve, a na kraju mi iza u samo dvojica! Ili nijedan!«

O svemu tome razmišljam dok radimo te krugove oko ringa, ali ne treba dugo ekati pa da ujemo: »Bogamu, je li ovo trening tr karanja ili kick-boxinga?! Ako eš tr at, idi tamo na Marjan i tr i, a ne ovdil!«

Ponekad se, ipak, taj trk ponešto oduži i to ako ja vodim trening, jer meni je potrebno malo više da zagrijem stare kosti. A pošto imam, rekao bih, povlašteno mjesto kao najstariji lan, on me na to ni ne upozorava.

»Ajmo, bolesnici, dosta je bilo, po nite vježbe zagrijavanja.«

Tako er, u zadnje vrijeme sve eš e ja vodim i te vježbe zagrijavanja, jer zbog ovih razloga koje je naveo, mnogo ih otpada, pa ustvari, malo-pomalo, ja postajem najstariji lan kluba. Ovaj put ne po godinama, nego po stažu.

Najprije razgibavamo glavu i vrat. To se radi tako da napravimo, recimo, po pet puta kružno u jednu i drugu stranu, zatim naprijed-natrag, pet-šest puta, o livo i desno rame, i rotacija pet-šest puta. Nakon toga sve ponovimo po dva-tri puta.

»Zašto su te vježbe bitne? Ako nemaš jak vrat i otpornu uturu, pa te neko zvizne po njoj onda ne eš znati koji su naši, koji njihovi!« s pravom nas upozorava jer su naj eš i nokauti baš zbog nedovoljno oja anog vrata i sposobnosti da pretrpiš udarce u glavu, pa kad te netko opandr i, »piši ku i propalo je!«. Uostalom, nije to potrebno samo za ljude koji se natje u, nego je dobro i za ljude u okolnostima uli ne tu e, pa je u svakom slu aju dobro imati otpornu uturu kako, uli ste, zove glavu, a ruku na srce, kod mnogih je u pravu.

Nakon glave i vrata razgibavamo rameni pojas. Tu je, uostalom, tajna boksa ke snage. Svi udarci izlaze iz ramena i ona su postrojenje direkta, krošea i aperkata. Zato je potrebno imati jaka ramena da bi maksimalno eksplozivno uputili sve te udarce. Jer, kad pripremiš to svoje postrojenje, tj. kad sve nauljiš, podmažeš, navidaš, zategneš... svi ti udarci samo izlije u poput projektila iz lovca F-16! A snažna i široka

ramena su, priznat ćete, pola puta do uspjeha kod žena.

Mi se, međutim, ne zadržavamo samo na vježbama za boks, jer mi smo, velim, kick-boxa i i za nas su najbitnije noge. Za nas je boks niža vrsta, da tako kažem, jer pored ruku mi koristimo i noge. Moglo bi se reći, kod boksa mozak podijeliš na dva dijela, a kod kick-boxa na etiri! Kao kod bubnjara. Oni će nas najbolje razumjeti.

»Kad si s protivnikom u klinu, pa ako imaš dobar mavaši samo mu ga lansiraš u glavu i on je na podu! Zato je potrebno dobro istegnuti noge, da bi one u svakom trenutku bile upotrebljive. Zato van uvijek kažem; morate se dobro istegnuti, dobro razgibati, da bi bili što spremniji... Doma! Doma morate raditi te vježbe, dok priđete na telefon, stojite, gledate televiziju, gledate kroz prozor, prđite... Stalno se razgibavajte... Kad te neko probudi u tri ujutro moraš bit spreman napraviti dva direkta i mavaši!«

A što drugo, nego slijediti te upute. To su dalje, samo da nabrojim vježbe istezanja, lotosov položaj, noga preko noge s rotacijama, podvijanje, uvrtanja, istezanja... i, naravno, najvažnija, špaga.

»E, kad se dođe do toga da se špaga može pravilno izvesti, može se reći da imaš razgibane noge. I da si spreman u bilo kojem trenutku zadati svoj najbolji udarac.«

Ja sam, da se pohvalim, blizu toga da napravim špagu, a time se, hvala Bogu, i završava taj naš naporni statik dio treninga.

Slijedeće što radimo su vježbe šado, a to je borba sa sjenom, tj. izmišljenim protivnikom. One se rade tri puta po dvije minute, kao i klasična runda. Sastoje se od toga da zamišljenom protivniku upućuješ sve udarce ruku i nogu od kojih se sastoji kick-box. To su direktni, krošei, aperkati, majgeriji, mavašiji, jokogeriji, ekici, kružni, koljena... Mnoštvo tih udaraca koje je potrebno što pravilnije i brže izvesti da bi bili što ubojitiji. Tada trener najbolje vidi što nam fali. Meni fali puno toga. Recimo, kad izvodim mavašija obavezno (nesvjesno) spustim ruke, a to je vrlo opasno u borbi iz razloga što ti dobar borac može preko tog tvog mavašija (ako nije dobar) uputiti direkt u glavu i ako je on dovoljno jak i precizan, ti si na podu.

»Ruke, ruke drži, jebemu mater, kad te neko zvizne misliješ da kupuješ krumpir, a ti gledaš kapulu!«

Te pokušavam popraviti taj udarac.

»Ajmo, sada serija!«

I krenemo u seriju. Dum, dum, dum...

»Ne mlataraj rukama, nisi prometnik u Solinu! Nema ništa od toga. Ništa od pojedinačnih udaraca. Samo se serija boduje i ona dobija

borbu. Na tu foru je Filipovi dobio Fedora! Vidili ste, mavaši u rebra, dva direkta i ruski medvjed je bio na podu. Nije bilo teorije da nastavi kako je to bilo ubojito. Eto, dovoljno je samo to napraviti. I na konju si! Ništa od vas ne tražim samo dva direkta i mavaši! ... To je abeceda kick-boxa. Rusi izvode samo te udarce i uvijek dobijaju... Njegovim oružjem ga je dobio! Zapamtite!... 'Ajde, idemo to napraviti."

Pokušavamo, svatko kako najbolje zna i umije, imaju i u vidi tu Cro-Copovu bravuru, ali, k vragu, nikako da to napravimo da bi rekao: e, to je to!

Nakon šado vježbi pristupamo najvažnijem djelu treninga, a to je trening 'na vri u'.

»Vri a 'ne govori je li je boli', pa joj onda možete uputiti bilo kakve udarce, bili oni jaki ili slabi, bitno je da su pravilni. Ajmo sad.«

Više je vrsta, odnosno, oblika vre a, a to su male lake i teške boksa ke vre e. Na njima do besvjesti možemo usavršavati naše direktne, aperkate, krošeje, poluaperkate, polukrošeje... Ili one kruškolike vre e na kojima možemo raditi na brzini. A ta druga vrsta vre a su velike kick-boxa ke vre e na kojima pored ruku, radimo i noge. One nam simuliraju protivnika u prirodnoj veli ini, tako da možemo procjeniti gdje mu zadajemo udarac: u glavu, pleksuse ili po nogama. Na njima se rade majgeriji, mavašiji, bo ni, jokogeriji, low-kickovi, koljena...

»Boduje se samo pravilno izvo enje udaraca i to u seriji. Evo, smanji u vam na dva! Nek budu dva udarca, samo da su pravilni! Meni je to dosta! I garantiram vam da ete dobiti me ! Idemo sad – prednji majgeri, pa direkt!«

I pokušavamo to što bolje izvesti dok trener gleda, mjere i nam rundu. Ponovili smo to nekoliko puta.

»Stoop! Proše i. Diši...«

I mi još koju minutu pravimo krugove oko ringa duboko udišu i i izdišu i. Tako se najbolje odmaramo i relaksiramo miši e. Bilo bi dobro do i u našu dvoranu, pa probati malo tog zraka zasi enog uglji nim dioksidom, smradom i znojem. Meni je najve i problem što neki tipovi za vrijeme treninga prde, pa je onda prili no neizdrživo. Pogotovo ako je na vre i pored mene. Onda se maknem na što udaljeniju vre u. To su naj eš e teškaši, jer oni se nabacuju hranom do besvjesti, pa kad do u na trening, naravno da analni sfinkteri ne mogu zadržati te visoke plinske tlakove u debelom crijevu. Problem je, zapravo, što su esto i ovi po nižim kategorijama prdljivi, tako da ponekad ne znam na koju u stranu.

»Idemo, nova runda! Ovu emo s finišima... Pripremi, vrime,

kreni!«

I onda nam dva puta po deset sekundi naredi te finiše, što znači da naši udarci u tom intervalu moraju biti puno brži, jači i eksplozivniji, a on za to vrijeme sumanuto viče: »Ruka, noga, ruka, noga!!! Stop! Nastavi ... Idemo: ruka, noga, ruka, noga ... Stop! Proše i. Diši.«

A mi i dalje šećemo i duboko udišemo (znate već što), jer su runde s finišima vrlo iscrpljujuće.

Rekoh, pauza traje jednu minutu, pa idemo u sljedeću rundu i tako redom, pet do šest njih, koliko nam naredi. Nekad, pred natjecanje napravi se i do sedam ili osam rundi, čak i deset, zavisno koliko tko ima ambicija. Plus s tim finišima. Kad nema takmičenja, nije potrebno više od tri, bolje je raditi na tehničkom usavršavanju.

»Samo vi dolazite tri puta nediljno i napravite što vam se kaže i bit ćete u redu!«

Trening završavam vježbama snage. E, tu sam, čini mi se neprikosnoven. Zato ja uvijek i vodim te vježbe snage. Nije da sam nešto posebno snažan, to se ne bi moglo reći i ni na prvi pogled, ali imam u sebi tu neku, rekao bih, snažnu žilu. Je li to genetski, pošto su moji preci bili težaci, ne znam, ali pouzdano znam da sam u suštini jeben tip. Odmah im zadam dvadeset u njeva i to brzinskih. Nakon toga petnaest sklekova, dvadeset trbušnjaka i dvadeset ležanja. Klinci ispale. Malo istezanja, pa nova serija, sve isto. A trener za to vrijeme viče: »Ajmo jebati rumene kadulje, kad može uvijek od trideset godina (mislite na mene i dodaju i mi koju godinu), možete i vi!«

Ili opet za mene: »Napravit ćeš u od tebe juniorskog prvaka svijeta u šezdesetoj!«

To su te njegove standardne fore. A klinci za to vrijeme otkidaju, što od smijeha, što od mog pumpanja.

Sve u svemu, napravimo po tri takve serije. A kad im u trećoj seriji zadam u njeve s majgerijima popadaju po podu... Ali, naravno da im ne dam da se izležavaju, već još napravimo vježbe opuštanja. To su odlične vježbe, jer pomoću njih se potpuno opustiš, pa nakon svega imaš osjećaj kao da nisi ništa ni radio. Ma vraga, to ti se samo tako čini, dok te mliječna kiselina grebe u mišice poput kakvih kandži.

»Ajmo, jebati rumene kadulje, kućari pjevaju ih! A nas dvojica, idemo na pivu!« tako i inače glasi taj prvi i zadnji trenerov poklik kojim se završava svaki trening...

No, vratimo se mi našem večerašnjem uličnom sparingu. Dobro, ne može se reći da im je ova mješina bila baš lak zalogaj iz razloga, velim, što je snagu crpio iz tog svog automehaničarskog zanata koji mu

je oja ao ruke, u vrstio ki meni stup, oja ao noge, pa je donekle bio meta oko koje se moraš pomu iti. I ekao je, nevješto, da tim svojim ru erdama zgrabi nekog od njih. To bi možda i mogao u initi da se radilo o protivnicima sli nim njemu. Igrao je na tu kartu. Ali glupan, sve je pogrešno procijenio. Od po etka.

Rekoh, ovi moji bili su orkestar, odjednom su mu prilazili sa svih strana. Tako, kad bi udario jedan, on bi se okrenuo prema njemu, spreman da ga zgrabi, ovaj bi izmakao, a s druge strane navalio bi drugi. Ili bi ga, pak, netko zviznuo po potiljku. Zbog toga je u jednom trenutku i pao. E, tad je uletjela prava mara. Prilazili su mu sa svih strana, udaraju i ga nogama u glavu. On je ostao onako u pse em položaju pokušavaju i se pridignuti i im bi u inio takav neki pokret, dobio bi volej... glava bi mu u teškom trzaju otišla u stranu. Pa onda s druge strane. Najviše ga je poga ao Mili. Pošto je on bio ovjek nogu, taj njegov položaj baš mu je i odgovarao. A mislim da mu je pritom samo BMW bio u mislima, a to ga je, znalo se, prili no ražalostilo.

Ono, u jednom trenutku momci bi se umorili, prestali i ne znam, svi smo nešto o ekivali, dok je on stajao tamo razvaljen, teškom mukom disao, s krvavim slinama koje su mu curile sa svih strana. U tom trenutku, vidjelo se, šok je bio ve i od svega što je pokušao smisliti. Možda je to i bio onaj trenutak kad su mu po prvi put u životu neke stvari doprijele do mozga, ali kajati se tad i analizirati gdje je zgriješio bilo je, zapravo, besmisleno. Ne znam, možda se sjetio djetinjstva, onih divnih polja obraslih makovima dok je tr ao u veselom trku šestogodišnjeg dje aka ne emu lijepom u susret, možda se sjetio prvog poljupca, svadbe ako je ikada bio oženjen, možda se sjetio druga iz vojske, ma možda je razmišljao o perilici koju mora uklju iti kada se vrati! Tja, tko zna kakve sve misli ovjeku mogu navaliti u trenutku kada se najmanje nada... Sje am se kada me je jednom prebilo petnaest navija a. Dok su navaljivali na mene, neo ekivano, govno mi je po elo izlaziti iz utrobe i ja sam samo mislio o tom govnu, kako mi se neumoljivo pune ga e, kako smrdi i kako putnike u kupeu smeta taj smrad i nevezano za sve, htio sam im se ispri ati zbog toga, nešto re i, od srama se sakriti, htio sam ih, zapravo, nekako obešteti. Eto. Svega toga je, pretpostavljam, i lijepog i ružnog i u njegovom životu bilo, kao što i u svim našim životima ima kvrga koje ne možemo izbje i i kojih se vje no sje amo. Me utim, vidjelo se, nekad davno, pradačno, kod tog ovjeka nešto je bilo izgubljeno i nikad nije ni bilo prona eno, ako je i traženo, u što isto sumnjam i bio je tu gdje je... s koljenima na prašnjavoj ulici u besmislenoj borbi protiv ljudi koji mu nisu krivi ni za što.

Dobro, bilo bi pretenciozno re i da je on baš tako mislio. Ja sam

tako mislio, jer on ni tada nije htio ili mogao misliti, pa da, ako ništa, moli za oprost. Sad mi to pada na pamet, jer možda sve skupa i ne bi tako tragi no završilo, me utim, mrcina se ponovno pridigla i krenula. Ali, vidjelo se, s takvom odlu noš u u o ima da nas je, najedanput, sve skupa prožeo strah. Nekako je prešao na višu stepenicu, rekao bih, kad ti udarci više ništa ne zna e. Kad te više ništa ne boli... Bilo bi zanimljivo uti od trenera kako bi se on postavio u ovoj novonastaloj situaciji, no analizirati tad i tražiti neka brza rješenja bilo je isuviše kasno... I to je krenuo prema meni. Ono, bilo mi je udno, jer se ni u jednom trenutku nisam uklju io, pošto sam više procjenjivao sve skupa, sve iz svoje budalaste navike da uhvatim i najmanji detalj (pa da to eventualno na treningu i ispravimo), ali mogao bih re i da i te budale imaju jedan dio mozga koji im ispravno radi i bez obzira što je indigo boja po njemu rasla u sve ve im i ve im kolotovima i što se neka mra na sjena nadvijala nad svima nama. Bio sam svjestan te sjene, i ako sam htio nešto u initi, možda u tom trenutku sve zaustaviti, re i koju, standardno u onom mom diplomatskom tonu, spre ilo me je to što se inilo kako je zaklju io da sam ja mozak operacije i da je zato krenuo. Ili je, možda, uhvatio moje misli?

Normalno da sam se namjestio. I taman kad sam ga htio do ekat' low-kickom, jer sam procijenio da je preslab i da bi ga to bez problema pokosilo i možda umirilo, vidio sam iza njegovih le a kako Lepi, s onim svojim sumanutim izrazom kad mu se o i zažare, a usta razvuku u neki lu a ki osmijeh, a iza mu bljesnu o njaci naoštreni kao u morskog psa, zamahuje letvom i poga a ga posred potiljka. Samo je k'o paraglajder suknuo prema meni i zarovao u prašinu ispred mojih nogu. I u toj prašini ispred mojih adidaski, meni se u inilo, ukazao mu se trenutak u kojem se, rekao bih, sažeo sav njegov život. Ne znam što je mislio, je li kona no te svoje misli uspio sabrati, nekako se združiti s njima, nešto, jebemu, re i, ali meni je sve sli ilo na trenutak u kojem je po njega došao zadnji otkos nekog svemo nog kosca i da su sve njegove nade nestale zauvijek. U njegovom pogledu koji je tad jedini put upravio prema meni, ugledao sam tra ak ne ega za što mi se u inilo da se ponešto kaje, ali ako je toga i bilo, bilo je isuviše kasno.

Što su mu tada napravili, bolje da ni ne pri am. Uslijedio je takav masakr, da tako nešto nikad nisam vidio (ne može se ni približno mjeriti s onim mojim navija kim incidentom), takav da se, zapravo, nisam ni stigao s njim pozdraviti. Mislim da ga je Lepotan, kako još Lepog zovemo kad tako ne im zabriljira, tom letvom mlatnuo još barem deset puta, a ova dvojica su ga tako naprobijali nogama, da je u jednom trenutku prestao i je ati. Ne znam, ali jednostavno sam po eo vikati:

»Dosta! Dosta! Idemo policija! Policija!« Jedino na taj način sam ih mogao zaustaviti, a prije toga sam, da razaberem stvari, rekao u enje kojim sam bio zaokupljen u to vrijeme, jer, rekoh, bio sam u turobnoj životnoj fazi gdje je bilo malo svjetla i tadašnji moj dobri Uitelj, na čija sam religijska predavanja u Zajednici ostavljenih (kako sam je od milja zvao) odlazio, rekao mi je što da činim da postignem život vječnosti i rekao sam to i tom čovjeku prije se zemaljski vijek bližio neumitnom kraju.

»Operite se, budite čisti, uklonite zlo iz svojih srdaca i ispred mojih očiju, da se pokaže suha zemlja. Učinite se dobro činiti, dajte pravdu siroćetu i branite udovicu, da zemlja rodi krmnu travu i plodonošno drvo, kaže Gospodin, da svjetla budu svjetlija na svodu nebeskom, da svjetle nad zemljom.«

Uletjeli smo u BMW-a i odvezli se.

Jovan Ristić

KAD REBRA POSTANU KAVEZ

Onaj ko otekuje konjanika, mora dobro paziti da bat kopita ne pobrka sa otkucajima sopstvenog srca.

STARA KINESKA POSLOVICA

S vremena na vreme Nebojša bi pogledao iza sebe, ali ne bi ugledao ništa sem puste ulice kojom se kretao.

Nije znao zašto se osvrće. Bilo je to veće kao i svako drugo; doduše malo vetrovito.

Treba tebi, Spasiću, jedna dobra vetera. I po inak.

Mislio je to i dalje se osvrćući.

Prokleti živci.

Noću, kada bi uopšte mogao da sanja, budio se u znoju. Danju bi se trzao zbog banalnosti. Izdirao se na ukočene zbog sitnice, skakao kao oparen ako bi mu iza leđa makar šušnulo.

Roze plastične kesa i opalo lišće presekoše mu put. Kovitlali su se i šuštali, a onda odleteli niz ulicu, u mrak između porodnih kuća i niskih, vremenskih zgrada.

I ovaj prokleti vetar! Bestraga mu glava!

Nekog drugog dana – ma svakog drugog dana! – bila bi to prijatna šetnja. Voleo je da ide pešice i činio je to kad god je mogao. Pola sata hodanja od posla do kuće smatrao je dobrim za kondiciju. Uvek bi išao istom stazom – od uzavrelog centra, kroz čitav splet ulica njegovog detinjstva, do Velikog parka, na čijem je obodu živeo sa ženom i dvoje dece u adaptiranom prizemlju trospratnice.

Te ulice i kuće nikada se nisu menjale. Fino da se čovek podseti kako nije baš sve otišlo do avola.

Te večeri nije mu bilo do podsećanja. Hteo je samo da stigne kući. Suviše se zadržao sa pomoćnikom posle zatvaranja servisa. Bio je umoran, a kola mu nisu radila.

Baš su našla kad e da se pokvare. A kako i ne bi s vodom umesto benzina!

Onda mu se u ini da pored sopstvenih koraka uje još ne ije.

Zastao je, okrenuo se i oslušnuo. Nešto se u njemu molilo da je to samo odjek ili da huk vetra možda stvara takav efekat.

Nije bilo ni jedno ni drugo.

Zvuk je bio jasan i neporeciv.

Smesta se pokrenuo.

Ja ne vidim njega, ali on vidi mene, govorio je sebi, ubrzavaju i hod. Vetar je, inilo se, oponašao režanje, i Nebojša zamisli nekakvu životinjku sa crtama oveka i vuka.

Onda dojuriše vatrogasci razuma i odvrnuše šmrkove.

Šta si se toliko uspandrcao, Spasi u? Imaš maniju gonjenja? 'Ajde sredi se malo!

I Nebojša uspori, trude i se da ne pridaje važnost žaru koji je pucketao na zgarištu. Ali posle nekoliko minuta, žar se pretvori u plamen i stari je ose aj stao da nadolazi poput plime u no i.

Koraci su postali glasniji.

Delovao je sebi kao idiot, ali morao je da proveri. Skrenuo je desno u nešto širu, popre nu ulicu. Onda je skrenuo levo, u usku ulicu sa empresima – onu koja je vodila ka pekari starog Zvezdana.

Kada se odmakao od raskrsnice, stao je iza jednog drveta i oslušnuo.

Bili su glasniji od huka u krošnji.

Imao je utisak da se približavaju.

Ovo nije slu ajno.

Po e hitro da hoda.

Nije znao ko ga je pratio. Još manje je znao zašto. Ali želudac, koji je najednom stao da se gr i, ve je izabrao glavne osumnji ene. Sva ta silna pisma, telefonske provere i slanja patrola na ku ni prag (naro ito no u, u emu su izgleda uživali) nisu mogli da pro u bez posledica.

Preduzeo je, naravno, mere da ga ne na u. Njegova žena, deca, gotovo svi susedi i pomo nik u servisu znali su šta toj gospodi treba da kažu. Jer još onda, kada je prvi put do uo da jure po gradu, zarekao se da njega ne e uhvatiti; bar ne lako.

Posle nekoliko znojavih osvrtnja i obrtnja misli poput sli ica na džekpotu, mogu nost da se radi o *njima* u ini mu se manje verovatnom.

Još uvek ne legitimišu.

Na uo je, doduše, o hvatanju neposlušnih po kafi ima. Ali ak i

da su glasine bile istinite, odavno je prestao da pose uje takva mesta.

A i s kim bi? Pe u su uhvatili. Bora se odazvao.

Nadao se da e se obojica vratiti živi i, ako je mogu e, normalni. Da ne bude kao sa Duletom. Otišao dobrovoljno; doneli ga nazad – skroz pošandrcalog.

Pred o ima mu iskrsnu *ono* lice.

Mora biti da je Dule video tako nešto.

Pa se setio Luke i Danice.

Bili on i Svetlana kod komšinice. Deca gledala crtani film. Zaigrala se kraj ekrana. Došao dnevnik. Došao izveštaj, vrlo detaljan, o onom selu što su ga spalili.

Džaba što su uleteli na pola i ugasilili televizor – nekoliko no i uzastopce deca su se budila i vrištala.

Kao što je njemu sada vrištao stomak.

Grabio je napred, paze i da se ne saplete o kakvu džombu na ispućalim asfaltu. Vetar je gladno arlaukao kroz emprese, ali i dalje nije mogao da nadja a korake.

Postajali su još glasniji, još bliži.

Nebojša zabaci glavu u stranu, ali ništa se nije pomaljalo.

Tok, tok, tok, tok, tok...

Ko li je taj prokletnik?

Tok, tok, tok, tok, tok...

Prokletnik...

Sada je bio sasvim siguran da se ne radi o vojnim policajcima.

Uvek ih je više. Ovde se radi samo o jednom...

... ovek, iskreno se nadao.

– Gde su pare? Gde su pare, majku li ti jebem?!

Mali Simica. ovek pleonazam. Zdepast, okrugao i nabijen, okružen gorilama. Puši najbolje cigare, tuca najbolje ribe i pored toga što ima ženu; uvek pun para i velikodušan kad treba da ih pozajmi. Kada ih zatraži natrag, za dužnika je najuputnije da zgrabi lopatu i smesta se sakrije ispod zemlje.

Šta je mogao da radi. Posao krenuo nizbrdo. Još malo pa propao. Novac mu je trebao pod hitno.

– Gde su pare, sunce li ti jebem! Umeš da pozajmljuješ a ne umeš da vratiš! Kostu ti polomim!

Tok tok tok, koraci su mu se zabadali u mali mozak. Tok, tok, tok...

– Jesi li uo? Kostu! Ima, bre, tobom kerove da na'ranim!

Tri kockasta tipa u "Armanijevim" odelima, raspore ena oko Malog Simice, iskezila su se vrlo zubato. *'Ajde, gazda, pucni prstima pa*

da ga rastrgnemo, govorio je sjaj što se probijao kroz stisnute o ne kapke. Nebojši se u inilo da bi u tim zalizanim frizurama mogao lepo da se ogleda – ako bi se dovoljno približio.

Smešna pomisao. Ne samo da to nije smeo, ve se plašio i da trepne. Mogao bi se istog trenu na i na patosu, izgažen u grudvu krvi i mesa, koja je, u najboljem slu aju, dobra za izvoz unutrašnjih organa.

– Imaš nedelju dana da vratiš tih šest 'iljada! – iz zabalavljenih eljusti Malog Simice, poput vatre iz zmajevog ždrele, provali miris belog luka, a Nebojšine nozdrve se zgr iše. – To ti je i previše vremena od mene! Darujem te za bezobrazluk! A znaš šta bi trebalo da uradim? Trebalo bi da te zgazim k'o stenicu, pa da nau iš s kim smeš da se zajebavaš! Nije ti ovo banka, pizda ti materina!

Nije on bio kriv. Nije mogao da podigne pare s ra una. Država udarila limit. A i Mali Simica udario kamatu. Lepo mu je Svetlana govorila da ne pozajmljuje od njega. Kumila ga, molila. Ali hteo on da se pravi pametan. Mali Simica je njegov stari drugar. Drugar velik k'o planina. Zato ga sad i ekaju batine k'o planina. Ako bude imao toliko sre e da se samo na tome završi.

Jer nedelju dana je ju e prošlo, a sakupio je, uz tešku muku, tek dve hiljade. Zabole državu što e njega da ubiju, kad ona ima pametnija posla. Neko bi ak mogao da ga priupita zašto nije tamo gde se bije za pravu stvar?

Pa, možda bi ti ipak bilo bolje da si prihvatio onaj poziv za rezervu. Sve je bilo kako valja. Saldo ti je stajao dobro. Mali Simica – ni misaona imenica. Samo broj telefona u teferu, zlu ne trebalo.

E, sad nema kukanja.

Da. Svejedno. Metak tamo il' ovamo.

Sino je, uplašen, otišao do Malog Simice. Da mu kaže kako stoje stvari. I Mali Simica je kazao njemu, ali neobi no uljudno. Uopšte nije vikao, niti delovao zastrašuju e. Bio je tu samo onaj ogromni kez pokvarenih zuba, razvu en od uva do uva.

– E Neki, Neki. Iskreno sam zapanjen. Dao sam ti nedelju dana, i ovek tvojih sposobnosti još nije uspeo da uradi ono što je obe ao. – Zastao je malo i po eo da cok e. Pritom su mu puna ki obrazi podrhtavali kao pihitije. – Ali nemoj ti Simketu da se sekiraš. Znam ja kako je ovih dana da se na u pare. Zeza država, svi zezaju, je l' tako, a Neki? I nešto sam ja razmišljao. Da pomognem starom drugaru malo da se izvadi.

Tu Mali Simica ustade iz fotelje, prebaci ru etinu preko Nebojšinog ramena i povede ga u krug oko sobe. Beše to pravi bratski zagrljaj, al' beli luk se ose ao i dalje.

– Šta misliš o tome da za mene obaviš jedan posli , pa da onda prebijemo taj tvoj dug, a?

– Kakav posao? – procedio je Nebojša uko eno.

– Fin. Vrlo lep. Vide eš. Baš prema tvojim mogu nostima. Ali o tome emo kad se drugi put budemo videli.

I baš dok je to izgovarao, koriste i svoj najbolji “sve je u redu” ton, u Simicinim sitnim, duboko usa enim o ima nešto je bljesnulo.

– Jednog od ovih dana moj ovek e do i po tebe. Samo ti meni budi dobro, a ja u se postarati za ostalo.

Onda ga je pustio.

– Radi svoj posao, a kad mi budeš bio potreban, bi eš obavешten. U redu?

Rekao je “u redu”. Šta je pa drugo i mogao da kaže?

– E, onda, budi mi pozdravljen, pa se uskoro vidimo. ombe! Crni! Bekvalac! Otpratite mi prijatelja do izlaza!

I njih trojica poslušno obaviše što im bi zapove eno. ak su bili i ljubazni. Ipak, i njima je iz o iju izbijao *onaj* sjaj.

Nešto u njemu obe avalo je ponovni susret.

Jednog od ovih dana, moj ovek e do i po tebe.

ega li je to, onda, bilo u pogledu Malog Simice?

Zavereništvo? Lukavost, možda?

Moj ovek e do i po tebe.

Isto što u o ima gorila?

Moj ovek e do i...

Tok tok tok tok tok

...po tebe.

Tok TOK Tok TOK TOK...

Moj ovek.

Noge mu same ubrzaše hod. Refleksno. Utroba krenu da zavija na mesec, a srce postade zahuktala pumpa – lepo je mogao da oseti itavu mrežu krvnih sudova kako bubri, gr i se i stenje.

Prisilio je sebe da okrene glavu.

Iza, na nekih dvadesetak metara, nalazilo se *nešto*.

Kretalo se za njim.

Izgedalo je ljudsko.

To mu je delovalo utešno. Za trenutak. Dok se nije setio reportaže.

Svetlana oterala Danicu i Luku. On, pametnjakovi , ponovo upalio televizor. *Morao* je da vidi.

Seosko dvorište. Krv na travi. Momak u trenerci na le ima. Nema o i. Nema nos. Nema polovinu ela.

To nije lice. To je raspuknut, truo nar.

Kamera se pomera. Zumira predmet nalik fudbalskoj lopti.

Nije lopta.

To je glava mlade žene, uvaljana u žitko blato...

Izvešta zaklju uje da to nije mogao da uradi ovek. Da taj neko sa ljudskom rasom deli samo izgled – i ništa više.

Samo izgled.

udovišta se nije plašio. Nisu bila stvarna. Ali od ljudi sa iš ašenim idejama itekako je dobio žmarce.

Oni su bili stvarni.

Znao je jednog iz vi enja. Stanovao je tri ulaza niže. Miran ovek, povu en i sa svima fin. Niko nije mogao da poveruje kad se desilo. A desilo se da je jednog dana dohvatio sekiru i isekao ženu i troje dece kao da su drva za potpalu.

Za momenat, nešto prozujaju kroz Nebojšinu svest, a blic bola sevnu mu u stomaku.

Bila mu je to najodvratnija fotografija; ona uštogljenjena i bezizražajna u li noj karti.

Sada se nalazila na itulji.

Nije bio siguran da li je poludeo, ali je bar znao da je stigao do Zvezdanove pekare. Na svoj teren.

Ili me prati, ili ide istim ulicama. Pa, da vidimo, majkovi u, šta TI od mene ho eš.

Skrenuo je iza pekare – u kojoj se kao klinac ubijao od bureka – levo, u Pe inu ulicu, pitaju i se da li su mu pri tome pokreti bili suviše vešta ki. Našao je snage da se nasmeje. Kome je sad estetika važna?

Pe ina ulica. Tu je ekipa iz kraja jurcala za loptom. Nikad tim sokakom kola nisu prolazila. Znao je svaki ulaz, svaki prozor koji su kao klinci razbili loptom. Još je tu bio onaj hrast s koga ju je redovno skidao i taraba Žikinog dvorišta, koju je morao da preska e kada bi neko leva ki šutnuo.

Sve je ve eras bilo isto. I sve se izmenilo.

Ulazi niskih zgrada bili su grobne, memljive eljusti. Retki osvetljeni prozori – o i svevide eg monstruma. Umesto hrasta, njihala se meduza sa piccima-bi evima. Mra na masa Žikinog dvorišta obe avala je da e se preliti preko tarabe i progutati ga.

Bilo mu je bolje da hoda i gleda napred, u kiljavu svetlost raskrsnice.

Kada je stigao do nje, skupio je dovoljno hrabrosti da stane.

uo se samo vihor.

Pogledao je iza.

Ništa.

Udahnuo je vazduh duboko, zadržao ga u plućima na tren, a onda ga polako, sa olakšanjem ispustio. Utroba mu se i dalje grčila, ali je vrećina bola po elu da se pretapa u podnošljivu, skoro umirujuću toplotu.

U redu. Išli smo istim ulicama.

Šmrknuo je, tražeći i u džepu maramicu koju nije poneo, i nastavio pravo ka sledećoj raskrsnici. Tamo je da skrene.

Jesam pošandrcao. To bre zato što svi od mene nešto 'oće. A je li pita neko šta 'oće u JA? E, 'oće u da se nosim odavde. Godinu dana da uvam koze na vrhu neke kuke. A kad stvarno odem, ima da me nađu malo morgen!

Setio se vojnih vežbi. Brdska pešadija. Nikom danas ne bi smeo da prizna da je uživao u toj zajebanciji, da je to za njega bila avantura; bekstvo od kolotečine.

Hoću u nazad u tu kolotečinu!

Opet cmizdriš! Umukni i veslaj!

Nije znao zašto vesla. Urođena tvrdokornost ili ista inercija – svejedno, kretao se. Ali šta će biti kada više ne bude mogao?

Hoće li zaspati kao Dubravkin muž Toša, koji se ujutru prosto nije probudio? Taj niti je patio od srca, niti je imao kakvu drugu falinku, niti je to bilo životno doba u kome se od nekog očekuje da umre.

Ne. Poludeće. To je verovatnije.

Samo je pitanje kako će se to ispoljiti. Možda se jednog dana prosto skljkoka. Ili eksplodira.

Možda i on, poput onog nesrećnika, posegne za sekirom i...

Dosta, Spasi u! Dosta je bilo ludila za veeras. Marš ku i na veeru!

Taman se približio novoj raskrsnici, kad je ponovo zauko korake.

Ukočio se u mestu. Kao i koraci.

Kroz glavu mu proće sledeći prizor: samuraj, lica zgrčeno od mržnje, do balčaka zariva katanu u ogromnu sivu mešinu.

Negde u utrobi, želudac vrisnu, prepoznavši se.

Smrznut do kostiju, Nebojša se osvrnu. Ulica je delovala pusto.

Oprezno je produžio dok mu se srce razbijalo o rebra.

I koraci se opet zauše. Nebojša se zgrčio i ponovo ukopa.

Opet niko, govornice su mu oči.

Ali koraci su bili stvarni. Kada se zaustavio, samo su usporili takt.

Zagledao se u senke, pokušavajući da nazre bilo šta u njima. Bezuspešno.

Šta mi bi da krenem ovuda? Kakva glupa ideja - kružiti po ovom mraku. Lepo sam mogao da produžim pravo. Bilo je više svetla.

Koraci su dopirali iz tame, sve zlokobniji i teži.

- Ko je tamo?

Vetar mu vrati reči u lice.

- Ko je tamo? Ko ide?

Opet isto. Samo huk, senke i koraci.

- Ko je tamo? Kažite, ko ste?

Hteo je da upita "zašto me pratite", ali je odustao.

Smešno. Zašto bi mi odgovorio?

Uostalom, razlozi više nisu bili važni. Gledale su se isključivo posledice. Ono što se dođoše.

Ono što se približavalo.

Polazi, budalo! Kreči!

Ali nije mogao. I dalje je buljio u tamu.

Blizu je, jebote! Beži!

I tada, na udaljenosti od petnaestak metara, nešto se pomeri.

Iz senke na zaslonu visoka ljudska prilika. Nije joj video lice, ali mogao je da oceni u šta je odevena. Crni šešir kratkog oboda iz tvrdo kuvanih krmiča. Širok, lepršav crni mantil. Nije bilo sumnje u boju, jer kada je tip prošao ispod rasvete, ostao je i dalje samo senka što se otrgla od mraka.

- Ko si ti? - Nebojšin glas bio je manje šapat, a više muklo otvaranje usta.

Na udaljenosti manjoj od deset metara, hodaju i nogu pred nogu, tip se ponovo odvojio od tame.

Onda se zaustavio, ocrtan slabom svetlošću u sa iskošene bandere.

Kako li mu šešir ne odleti po ovakvom vetru?

Oči se nisu pomaljale ispod oboda. Nebojša je video tek donji deo izduženog lica, ali i to mu je bilo dovoljno. Umesto usana – kratka crta, usena u blede meso. Crta, zakrivljena u smešak.

Izgubio je želju da išta više upita. Sada je osećao da se kroz sekundu ili dve potraži kao Karl Luis, ako ne i brže.

Uvek u crnom mantilu pođe da lupka nogom. Inio je to polako, u pravilnim, mučnim razmacima. Svaki udarac izmeću bio je propraćen ehom koji se inio nepodnošljivo prodornim. Kao da je svaki bio natempiran da mu, poput strujnog udara, natera utrobu u grlo.

Ta izma kao da mu je otkucavala vreme.

Do čega?

Potrao je kao da za sobom ima opor besnih pasa.

A lupkanje pre e u korake. Veoma brze korake.

Stigao je do raskrsnice, skrenuo levo i stušio se niz ulicu koja beše nešto šira i bolje osvetljena. Ako ništa drugo, neko e приметiti da je u nevolji.

Mogao bi i da zove u pomoć .

Ali za to kao da nije imao snage. Re i su se zaglavile i nisu htele napolje.

Onda mu vetar grunu u le a. On se zatetura, posrnu i gotovo surva na ro eni nos. Spasio ga je tako što se do ekao na šake, pretvorivši ih u izrendano meso. Sada je, bauljaju i po betonu, pokušavao da se osovi na noge koje kao da su bile tu e. Odrani dlanovi pri tom su vikali: *'O eš, malo sutra! 'O eš malo sutra!*

Kao u lošim filmovima strave. Bežiš od udovišta i sapleteš se u odsudnom momentu...

Koraci se zaustaviše tik iza njega.

Znao je da mora da se okrene. Da vidi lice svog progonitelja.

Šta god da mi uradi, bar da ne umrem sa nosom u zemlji..

I tako se Nebojša izvrnu na le a. I tip sa šešišrom, naravno, beše tu. Stajao je pod svetloš u bandere, sa nemim, pobedni kim smeškom. U lepršavom mantilu li io je na Poovog gavrana.

Zenica nije imao. Beonja e kao da su plamtele.

Nebojša skrenu pogled i nekako na e snage da se podigne. Nije mario za urlaju i otpor dlanova niti za dilemu da li e ga taj ubiti ili ne e.

Što dalje odatle! Pobe i! Što pre i što hitrije!

Imao je utisak da nikad brže nije tr ao. Nije ose ao teret svoje ne baš lake jakne, niti su mu smetale debele cipele sa još debljim onovima, koje je nedavno kupio na buvljaku i zbog kojih je na pal evima i petama još uvek nosio hanzaplaste. Sve je letelo upored o s njim. On je bio gepard, ptica trka ica, formula jedan.

Do epao se ponovo ulice sa empresima i krenuo njome u spust. Na prvoj raskrsnici sjurio se u popre nu ulicu, levo, pa skrenuo desno i vratio se u ulicu kojom je redovno išao ku i. Onda je jurnuo napred – prva raskrsnica, druga, tre a... i tu negde je prestao da broji. Prestao je i da se osvr e, kao i da osluškuje. Vozio je slalom izme u parkiranih vozila, bandera i semafora.

Lukavo je to govedo, ali ne e me opet zajebati. Nema više staja...

Iza ugla je glavom udario u nešto. Srušio se na plo nik i opružio koliko je duga ak, dok mu se vatromet rasprskavao pred o ima.

- Ma, pizda ti materina dtipizdamterina - u magnovenju je uo jedan hrapav glas. - Pa zar mene, a? Mene?"

Nešto tvrdo zari mu se u stomak. Zgr io se, ali nije uspeo da krikne, jer odmah zatim, i u isto mesto, sjuriše se dve serije od po tri divlja ka udarca. Nebojšin dah bi zgromljen. Sop u i bez glasa, sa licem prema zemlji, imao je utisak da mu je u utrobi slomljena svaka koš ica, a da mu se želudac pora a uz obavljanje carskog reza, bez anestezije.

Tada je za uo drugi glas:

- Šta radiš to, Šeki? Bežimo bre!

- Ma jebem li mu maaajku da mu jebem da mu jbmjamterdmujbm! Je mene našla ova pizda, *meeene...*

Usledi novi udarac. Pogodio ga je u kuk i prostro mu u glavi mapu severnog neba. Ovoga puta uspeo je da drekne.

- Ostavi ga Šeki! 'O eš da nas u'vate, krv ti jebem?! Dolaz' bre 'vamo i tr i!

- Mamu li mu jebem govnersku, vidi šta mi je urad...

- uti, bre, stoko baksuzna! uti i tr i! Sigurno su ve krenuli za nama!

- Odr'o sam lakat...

- Jebe mi se! Tr i!

Ležao je potrbuške, obnevideo od bola, iskreno se nadaju i da mu rebra nisu slomljena.

Kada mu se dah koliko-toliko vratio, postao je svestan da mu nos gori. Podvukao je ruku i pod nozdrvama napipao krv. Kapala mu je po usnama i slivala se na beton. Otvorio je o i. U mraku ga je – nije znao zašto – podse ala na džem od malina. Još bi se i nasmejao, samo da je mogao.

Pokušao je da se osloni na odrane šake. Ugrizao se za usnu i spustio na zemlju.

Ovako ništa. Idemo na le a, pa na laktove.

Ali trebalo se okrenuti, uz manjak vazduha i pobunu stomaka.

A tek kuk...

Trebao mu je koji minut da se uspravi. Stenju i, pogledao je sebe na svetlosti no ne rasvete. Li io je na pijanca koji se upravo digao iz jarka u koji se prethodno skotrljao, i to ko zna kada, a šake su ga toliko pekle da se nije usu ivao da njima strese ono što mu se nahvatalo po kaputu i pantalonama.

Deca e valjda spavati kad budem stigao.

Ako budeš stigao.

A onaj tip?

Kako je mogao da ga zaboravi?

O iju izbe enih do ispadanja, po eo je da se osvr e.

Tu je on. Garant se smeje iza ugla. I sada e po obi aju da...

Za uo je sirenu. Zavijala je sve glasnije i bliže.

Hitna pomoć ?

Ako i jeste, nije zbog tebe. U voznom si stanju i nisi je zvao.

Policija?

'O eš da nas u'vate, krv ti jebem?

A ko bi drugi bio nego policija.

Kaza e im da su ga napali. Zna e da im kaže i na koju stranu su umakli, ti divljaci.

A šta ako im zatrebaš kao svedok? Šta ako otkriju da si begunac?

Naravno da e otkriti. Sve panduracije sada su zajedno, a ti si garant na crnoj listi. Koliko te puta nisu našli, a?

Oteturao se do parkiranog "stojadina" i sklonio iza njega.

Policajci su mu stavljali lisice.

Policajci su ga sprovodili do vojnog odseka.

Policajci su mu u zamra enoj sobi držali lampu pred licem i optuživali ga da je sau esnik one dvojice.

Stao je da se podvla i pod kola. Prise ao se usput lanka o momku koji se vra ao ku i u zoru sa godišnjice mature; momku kojeg su panduri u maskirnim uniformama zaustavili, pa ga iz obesti pretukli na smrt.

A onu devoj icu su priveli na "informativni razgovor", pa je oplavljivali dok se nije upiščila.

Li io je sebi na crva; paranoidnog crva. Ispod "stojadina" je smrdelo na benzin i ulje, ali sve mu se inilo boljim od pandurske obrade bubrega.

A šta li bi mu tek uradili ako bi pomenuo tipa sa crvenim o ima?

Pa, u inili bi da *njegove* o i pocrvene. Sa pendrekom kao arobnom palicom, uz malo popucalih kapilara, stvar je gotova o as posla.

Dosta filozofije! Nos u zemlju!

Jedna kola projuriše popre nom ulicom. Bio je u pravu. Za momenat je mogao da vidi plavu šasiju i rotaciona svetla. Potom mu auspuh i automobil, parkiran ispred, zakloniše vidik.

Sa ekao je da arlaukanje sirene ode s vetrom, pa se izvukao napolje i postavio sebe na noge uz mnogo psovki.

Osvrnuo se. Nikog nije bilo u blizini.

Mora biti da je tu negde. Pametan je On.

Tišina je bila uporna, a senke neprozirne.

Isprva kljakavo, a onda sve brže, nastavio je put. Bacio je pogled na sat. Bilo je skoro jedanaest.

Svetlana e se uskoro jako zabrinuti, ako ve nije po ela.

A tip sa crvenim o ima?

Svakako je bio stvaran. Ali njegov pogled? Nije li to možda bila jaka halucinacija? *Verovatno. ovek od stresa zna da pošlašavi.*

A šta ako je to nekakav trik?

Nije se baš razumeo u iluziju, ni filmsku ni ma ioni arsku, ali – što da ne? Nije bitno kako. Bitno je da deluje.

Opet, i da sve to *jeste* u pitanju, koji bi bili progoniteljevi motivi?

Da je hteo da me ubije, mogao je to sve vreme. Bio mi je iznad glave. I slepac bi uspeo da me upuca ili prikolje onako uko enog.

Umesto toga, tip se samo kezio i lupkao nogom. Još ga je i pustio da pobegne.

Šta li mu je sve to zna ilo?

Igrao je neku igru. Bolesnu, svakako. A tih dana mnogo je bolesnika šetalo ulicama. Nije li na jednog naleteo malopre? Taj je zaista mogao da ga ubije, samo da se nije toliko žurio.

Crvenooki je u pore enju s njim delovao kao nevinašce.

U jedno je Nebojša, me utim, bio siguran. Ni Mali Simica ni vojna policija nisu se poigravali s njim.

Napravio je još dva takti ka skretanja, drže i o i na le ima, a onda izašao na široki bulevar.

Stvari su stajale prema njegovim o ekivanjima. Jaka no na rasveta; prolaznici – istina, retki - pokoje vozilo na kolovozu. Sa suprotne strane, uz dubok metalni huk, prolazio je tramvaj. Bilo je ne eg smiruju eg u tu em prisustvu.

Bulevar je vodio do Velikog parka. A kad stigne tamo, ku a je ve blizu.

Samo da prekora im prag. Samo da se srušim u krevet. Ni za koga sutra ne postojim!

Gledao je ispred sebe, ne žele i da se okre e za prolaznicima. Nije hteo da im se pogledi susretnu, da ga tako štrokavog zagledaju. Sigurno je privla io pažnju jadnim stanjem ode e, ali, svejedno, nije morao baš svako da vidi skorenu krv na njegovom licu. Kada mu se inilo da obaranjem pogleda ne e uspeti da suzbije radoznalost, okretao je glavu ustranu, s nadom da to ne ini previše naglo.

Mimoišao se sa još tri ili etiri prolaznika pre no što je ugledao zelenu svetlost semafora, peša ki prelaz i široku popre nu ulicu. Sa druge strane crnio se Veliki park.

Samo što je prišao semaforu, signal se promenio.

Jebem ti baksuza! Ovaj drži sto godina.

Bilo je dosta automobila i kamiona; žeravica u levom kuku

rasplamsavala se u požar kad god bi težinu preneo na stopalo. Uvek je tu pretravao, ali sada mu stvarno nije bilo do podletanja pod kola.

Za uo je korake.

Ne e valjda ovamo!

Nisu bili brzi, ali su postajali sve glasniji.

Nije valjda On? Samo da nije On.

Koraci su se zaustavili.

Tik pored njega.

Nebojša se pretvorio u kamen. Nije smeo da drhti, niti da se okrene. Mogao je samo da spusti pogled na cipele, a potom, uz bolno naprezanje, da zarotira o i ulevo.

Vojni ke cokule. Onaj nije nosio vojni ke cokule.

...O bože, nose li ih vojni policajci?

Nose! Nose! Šta si ti mislio?

Sada su mu se okamenile i misli. Živela je samo jedna, pulsiraju i u ritmu njegovog srca: *Samo da me ne legitimiše! Samo da me ne legitimiše!*

Koji trenutak kasnije, Nebojšine nozdrve prepoznaje alkohol. Miris je pratilo bukanje iz flaše, uz šmrkanje i mljackanje.

- Je li, matori, kupaš li se ti ponekad, a?

Iako je ulicom prolazilo podosta vozila, Nebojši se u ini da je nastala grobna tišina. Preznojjavao se u hladnim potocima.

- Jeeebote, ala bazdiš! A tek na šta li iš! Da se nisi slu ajno sroljao u šaht?

Nebojša otuta. Kraji kom oka zakaio je tipu pantalone. Bile su narandžaste. Vojni panduri nisu nosili narandžaste. Ali ovaj zaključak nimalo ga nije ospokojio.

Semafor je i dalje pokazivao crveno.

- Ej, bajo, koj' ti je? Odgrizla maca jezik? U bog te, preko tebe k'o vojska da je prešla! Sama, bre, štoka od tebe!

Okani me se, ko god da si.

Na vratu je osetio tu dah. Zapahnu ga težak miris alkohola.

- Bajo. Ej, bajooooo! Kaži nešto. 'Ajde kaaži. Da priamo malo ti i ja... Da budemo ortaci... Šta si se za ut'o, jebote..? 'Aj' me bar pogledaj. Daj da vidimo kol'ko si lep...

Ovaj k'o da me njuši. K'o da je pas. Ne ovek.

Sada je pogledom okrznuo rukav. Tip je nosio crnu kožnu jaknu.

- Ujee, sine, kakva ti je faca. K'o zgažen limun... Je li, bajo, je s' ti freska il' zgažen limun? Daj da vidimo...

Hladan dodir prsta na levom obrazu.

Nije više mogao da izdrži. Trgnuo je glavom i pogledao tipa u oči.

Istog trenutka jurnuo je preko prelaza. Nije mario ni za semafor, ni za trubljenje, ni za njištanje ko nica. Posle *ovoga* znao je da se do ku e ili padanja na nos ne e više zaustavljati. A ako bude pao, ne e se više podi i.

Do epao se druge strane i uleteo u tamu parka. Betonsku stazu je nazirao, a drve e je proletalo u mutnim, koš atim senkama. inilo se da raskriljuje grane u nekoj jezivoj vrsti dobrodošlice i doziva ga u zagrljaj izuvijanim kandžama. Srce mu je tuklo u ritmu ratni kih bubnjeva i težilo, kao nikada ranije, da mu procepa rupu u grudima. Ali sve je to bilo nedovoljno da ga skrene s kursa na koji je bio usredsre en – da pobegne od onog što mu je dolazilo s le a, da stigne do ku nog praga, zamandali vrata i legne da spava, spava, spava...

Znao je otprilike gde se nalazi i kuda ide. Trebalo je da staza uskoro pre e preko istine sa ljuljaškama, toboganima i raketama, a onda da ga posle nekoliko blagih okuka i ra vanja, izvede na njegovu ulicu. Nije bilo daleko – možda tri minuta dobrog naprezanja – i ako sve bude u redu, uspe e da se do epa zgrade.

Ubrzo je postao svestan da se nešto promenilo. Da li se to dešavalo zbog ne eg što je lebdelo u vazduhu, ili je možda na poseban na in ose ao prostor oko sebe, tek, prepoznavanje se javilo. Jasno, snažno i neporecivo. O i su mu pronicale u senke, tražile nijanse u gotovo monolitnoj tami, sve to u nervoznim, izbezumljenim pokretima. I nabasale su na mutan odsjaj metalnih skeleta po kojima se danju pentrala de urlija. Sada su predstavljali samo usputan deo pejzaža, krajputaše u zemlji mraka, neke od bezbrojnih pršljenova ki me no i.

Jedan od tih pršljenova se pomeri.

Nebojšino srce se zagrcnu, presko i jedan takt i on se ukopa obeznanjen.

Izme u rešetki penjalice sijalo je nešto, njemu veoma poznato.

Bila su to užarena ugljevlja *onih* o iju.

Istovremeno, ustanovio je još nešto.

Bilo ih je mnogo, zaista mnogo; ekale su na njega u rojevima i posmatrale ga, lebde i okolo kao aveti, iznad i izme u šipki za penjanje. Nebojši se namah pri ini kako mu se ceri jato vrana, nipodaštavaju e ugožđeno na strašilu.

A tada se vetar, koji je itavo to ve e hukao Simfoniju Strave, iznenada odlu io za fugu.

Jedan par o iju se pomeri.

- Hej stari! Imaš pljugu? - re e glas u ledenoj tami. Vihor ga izobli i i on do e kao dubok roptaj.

I tada Nebojši prepu e.

- Dosta! Dosta više! - Noge mu zagrabiše napred. On projuri kraj rojeva o iju, mlataraju i rukama kao da ho e da pocepa rupu u zidu tame i kroz nju pobegne u neki drugi film; neku drugu stvarnost.

Ali kamera je uporno prikazivala istu predstavu.

Neko iza njega zviznu.

- Ej, momci! Za njim!

Ispred Nebojše svet postade mra no grotlo. Bio je to tunel bez kraja iz ijeg su centra izbijale uskovrdžane, trnovite grane. U pozadini, prolamali su se krici obesti i melju i galop koraka.

Glasovi lovaca sustizali su se i preplitali.

- Drž' ga!

- Ijaaa! Kako ika štrika, a?

- Stani bre, matori! Stani!

Ne u da umrem, Bože! Ne u!

- Moj si! Moj si!

- Gde ešš?! Stani, bre, pizda ti materina!

- Ej, ale, razbi u te kad te stignem, keve mi!

- Tr i, bajoo, tr iii! Tr iii! Trr iiiii!

Prestao je da bude svesan vremena i vetra. Misli su mu gotovo usahle, a noge, na koje mu se svelo itavo telo, kao da nije ose ao. Opet, one su radile sve što je bilo potrebno – brzinu su odre ivale same, pravac tako e. Sekao je kroz gluvu tamu poput izubijanog, ali nezaustavljivog asteroida, sežu i za onim što se nalazilo ispred.

Tama uskoro po e da se razre uje. Kružni zid od trnja razmaknu se u stranu i uvis, pa progrižen svetloš u po e da nestaje. *Stigao sam, stigao*, tuklo mu je srce. Sakupivši ostatke izdržljivosti, on projuri kroz izlazne dveri kao da je izba en iz pra ke i izlete na trotoar svoje ulice. Izdržao je na nogama još pedesetak metara, a onda je, gotovo preko puta ku e, izgubio tle pod nogama i stropoštao se na beton, tresnuvši postrance. Istovremeno, u desnoj potkolenici vrisnu takav bol da svi ostali, te no i iskušani, izbledeše pred njegovom silinom.

Nebojša prigušeno jauknu.

Ode noga! Sad sam gotov!

O ekivao je pljusak udaraca, ali se, na njegovo tupo iznena enje, ne dogodi ništa. Posle nekoliko trenutaka previjanja, zamagljeni pogled skliznu mu niz trotoar.

Tamo odakle je došao nije bilo nikoga.

Kako to? Gde su nestali?

Bol mu nije dozvolio da se dugo bavi zagonetkma. Stvarnost je urlala u nozi koju nije mogao da pomeri. Na svaki takav pokušaj u mozak mu se zarivao usijani šraf, dolaze i iz potkolenice koja kao da se

raspadala. Grizao je usnu, inilo se, do krvi. *Bože, šta sam to uradio.*

Ukoso, preko puta, stajala je njegova zgrada, stara predratna trospratnica sa ispucalom sivom fasadom. Nikada te no i nije mu izgledala tako blizu i istovremeno toliko daleko. Ako bude mogao da se pokrene, koliko e mu trebati da prepuzi tih dvadeset metara ulice? Bila je, istina, uska, ali za njega je sad predstavljala autoput sa šest traka. A kad je prepuzi, ako ga neko u me uvremenu ne zgazi kao bednog puža, ima još da otvori teška ulazna vrata – naporna za guranje i sa dve zdrave noge – pa da se popne uz šest stepenika...

A da po ne da vi e? U dnevnoj sobi je gorelo svetlo. Možda e ga žena uti i pored upaljenog TV-a?

Valjalo je da pokuša.

Krenu da doziva, ali uspe samo da se zagrcne i ispljune na beton grudvu šljama. Potkolenica je grmela vojni ki marš. Ostali bolovi zavijali su u pratnji poput majeg orkestra.

Dok se spremao za novi pokušaj, pogled mu zahvati zadnji deo kola, parkiranih tik ispred njegovog ulaza. Bio je to zatvoren maslinastozeleni džip. Pod svetloš u bandere neki detalji na njemu vrlo su se jasno videli – tablice, amblem na šoferovim vratima...

Srce mu se smanji na veli inu klikera.

Ne!

Imao je sre e što se nije prodrao. uli bi ga i odmah skembali k'o zeca.

A možda su ga i uli, onda kad je pao.

Pljunuvši, Nebojša zari nokte u beton i po e da se cima ka žbunju. Bol u potkolenici sevnu, on prigušeno opsova, ali moralo se nešto u initi. Park je ponovo bio spas. Samo da se do epa šibljaka!

Dva minuta kasnije, uspeo je da polovinu tela uvu e u gustiš. Gamizao je u mrak raskravljenih šaka. Mnogobrojne, zbijene gran ice rendale su mu kožu lica a negde, u blizini, sveže su smrdela ne ija govna. *Možda sam se ak i uvaljao u njih*, pomisli uz bolan osmeh.

Na kraju se u celosti smestio u žbunje. Upetljanom u rastinje, trebalo mu je neko vreme da se namesti u položaj paralelan sa ulicom i okrene glavu u pravcu zgrade.

Valjda e uskoro da odu. Moraju da odu!

I uskoro, želja mu bi ispunjena. Otvoriše se ulazna vrata i tri naoružana, uniformisana oveka lenjo napustiše gra evinu. Nebojša se zgr i i nabi nos u zemlju. Šmrknu, zauzdavaju i se da ne kine, jer mirisala je na kre .

Ne smeju sad da me vide.

Kada se ponovo odlu io da pogleda, dvojica vojnih policajaca su

razgovarala, podvu ena pod nadstrešnicu kapije. Jedan od njih, krupniji i niži, mlatio je rukama objašnjavaju i nešto, dok se drugi, vižljastiji, podbo io i slušao ga, ljuljaju i se kao da je pijan.

Tre i vojnik, o ito nezainteresovan za razgovor, udaljio se od ove dvojice, pu kaju i duvanski dim koji se smesta raš injvao na vetru. Obišao je džip, dogegao se do voza evog mesta, a onda, strpavši cigaretu u usta, pokucao na vrata. Prozorsko staklo skliznu i kroz okvir proviri još jedna glava pod beretkom.

- Nije tamo - re e voza .

- Naravno da nije - odgovori vojnik na retori ko pitanje, nabivši ruke u džepove.

Voza se zlobno naceri, dobaci mu nešto što Nebojša nije uspeo da razume, ali vojnik ne odreaгова. Umesto toga, oslonio se krupnim le ima o karoseriju i nastavio da puši, zamišljen ili prosto dokon. Šta god da je bilo u pitanju, posle nekoliko trenutaka kao da se umorio od zurenja u trotoar, pa otpo e da krivi vrat levo-desno, podse aju i na klatno živog sata. Napravio je izvesan broj takvih "otkucaja", a onda zastade, uperivši pogled ka parku.

Crvene o i bljesnuše pod beretkom.

Ne!

Nebojša posko i kao da su mu se u telo zarili šiljci, iznikli iz zemlje na daljinsku komandu. Stisnu zube da zabrave krik i ponovo gurnu nos u prašinu. Onda je, uz tihi jecaj, okrenuo glavu na suprotnu stranu...

...gde su, poput ukletih meseca blizanaca, plamtela dva ogromna oka.

Nebojša dreknu, a pre no što je stigao da to u ini još jednom, u njegovim grudima nešto se pobuni, uvrnu i prepue. Zgr io se u položaj fetusa, pa se uz roptaj, sa istom nagloš u izvio u do pucanja zategnut luk. Nekoliko puta je kratko trznuo udovima i koji tren kasnije po ivao je postrance, tupog i mutnog pogleda iz kojeg je, zamrznut, dre ao užas.

* * *

- U jebote! – k'o iz topa ispali desetar Gligorije Žuti , trgnuviši cigaretu iz usta. Preko puta, iz žbunja iz kojeg je došao krik, isko i ogromna crna ma ka i šmugnu niz trotoar ka pedesetak metara udaljenim kontejnerima.

- Šta to bi? - upita voza džipa, promolivši kroz prozor ogromno, mesnato lice.

- Pojma nemam - re e Gligorije, zbuljen u park. Uko enost vrata kao da je nestala, a mra na razmišljanja, potaknuta razgovorom

koji je malo pre vodio sa suprugom tog Spasi a, bila su odba ena u stranu.

- K'o da su nekome zabili nož - promrmlja Cile, voza , i nakrivi beretku.

- Eej, Grile! - do e razvodnjen, lenji usklik sa one strane kola. Gligorije ga je poznao kao Žap ev. O utao je, zanet pretraživanjem mraka, i par sekundi kasnije dva vojnika optr aše vozilo i zaustaviše se kraj pretpostavljenog.

- Grile, šta je to bilo? - upita krupni, zdepasti tip žabolike glave kome je beretka stajala kao pala inka.

- uo si sam - re e Gligorije, pogledavši ga prezrivo. *Zašto ja uvek moram da znam šta se dešava? I desetari imaju pravo da budu glupi.*

- Ti si bio tu - razvukao je Žabac. - Mi nismo videli ništa.

Mlatnu u jednom ovog razmaženog maminog sina, pomisli Gligorije, ne skidaju i pogled s parka.

- Došlo je iz žbunja preko puta - glavom je pokazao visokom, mršavom vojniku što je stajao kraj Žapca, iako ga ovaj ništa nije pitao. Stanko, kako se momak zvao, retko kad je pri ao, i upravo zato mu se u ekipi najviše dopadao.

Gligorije objasni šta je video.

- Meni ono nije li ilo na mjauk, gospodine desetar u - dobaci voza iz pozadine, mljackavo žderu i ogroman hamburger, a to suviše i sasvim nepravilno upotrebljeno *gospodine* ostade da visi u vazduhu kao znak hladnog nipodaštavanja.

- Svakako, Petrovi u, odli no zapažanje! - nakezi se Gligorije i pokaza blistav zubored. - Bio je to slon!

Žabac sa zakikota. Obrazi su mu se tresli kao nakalemljene ženske grudi. Ispuštao je *lelujava o-ho-ho-ho* koje je desetar Žuti smesta prevodio u *kre-ke-ke-ke*.

Bio je besan. Zašto li je taj kreten baš njemu morao da upadne? Jedino je on zaista uživao u tom smrdljivom poslu. Pri no nim upadima utljivi Stanko uvek je držao stražu; onog velegradskog kurca od voza a, Cileta, bolelo je dupe za sve osim za proždiranje hamburgera i drndanje gitare, a on li no, u dubini duše, gnušao se itave stvari, iako je po zaduženju morao da bude baš onaj najnamršteniji, najgrozniji u ekipi, onaj što oli ava nemilosrdnog lovca na neposlušne rezerviste.

Pravila su pravila, režao je, ina e bih i sam bio daleko odavde.

- A ti, šta se keseriš?! - frknu Gligorije na Žapca. - 'O eš ti da proveriš šta je tamo?

Zdepasti se skupi kao stidljivo ku ence.

Opet taj smešak kojim smekšavaš mamicu. Mama ti je sredila da ne odeš na ratište. Mama ti je sredila da ne služiš u materini. Mama je ak sredila da te pukovnici maze! Al' zajeb'o si se! Mene ne eš smekšati!

- Vojnik Šoški , mirno! - Žabac posko i, uputivši bole iv pogled kojeg se Gligorije posebno gnušao: bilo je to ono ženskasto, uvlaka ko, *ne eš valjda mene.*

- Ma mirno idiote! - Šoški se ovog puta ukopa u mestu kao šibnut strujnim bi em.

- Jebem li ti majku razmaženu! Marš u žbunje da izvidiš šta je tamo!

Žabac po e da se vu e preko ulice, bacaju i unazad poglede koji su odavali nadu da e zapovest biti povu ena ukoliko bude dovoljno pokunjen.

- Brže to, Šoški u, pizda ti materina zabušantska! 'O eš partiju sklekova pred spavanje? Dosta mi je tvojih sranja za ve eras i jebe mi se šta e tvoj pukovnik da kaže!

Zdepasti vojnik je zastao kao da ne veruje, a onda, verovatno uvidevši da je vrug odneo šalu, uleteo u žbunje sa automatom na gotovs.

I tada se, pogledavši na dole, ukopao.

- Šta je bilo, Šoški u?

Umesto odgovora, Žabac po e da ispušta stenjav, cviljavi zvuk.

- Koj' mu je? - upita voza nehajno, izme u dva zalogaja.

Koj' mu je? To, što je jebena pla ipi ka!

Desetar baci cigaretu, hitro je ugazi cokulom i osvrnu se na Stanka. Ovaj kao da je znao šta e mu biti re eno, krenu preko ulice, ne ekaju i naredbu.

U gustišu, porebarke, nepomi no je ležao sredove an, crnokos muškarac.

Na prvi pogled bio je to samo pijanac koji je po ko zna koji put poljubio zemlju. Ali na licu mu ne beše izdajni kog crvenila – štaviše, njegova osvetljena polovina delovala je Gligoriju potpuno beskrvno – a jakna, iako sva flekava i prašnjava, nije se inila odviše starom: krzneni okovratnik bio je negovan, a stanje kože na rukavima i le ima daleko od ispucalog i iskrzanog.

Nešto drugo na tom tipu privla ilo je pažnju, i Gligoriju posta jasno zašto se Žabac onako skamenio. ovekova usta bila su razjapljena i umrljana zemljom. Kao da su i dalje, samo bezglasno, ispuštala onaj krik što je pre par minuta rasparao no kao nož crnu zavesu. Iskola ene, izbezumljene o i tako e su vrištale.

Nekoliko trenutaka posmatrali su ga nemo, svi osim Žapca koji

je drš u i tulio. Onda se Stanko sagnu, opipa ovekovo elo i njegovu vratnu žilu.

Beskorisno, moj burazeru, ali možda ipak...

- Nema pulsa - procedi Stanko, ne dižu i pogled sa opruženog tela.

Nekoliko minuta kasnije Stanko se vratio do kola i rekao Ciletu da vezom obavesti civilnjake i kasarnu. Za njim je otišao i Žabac, sav zguren i bled. Samo je desetar ostao kraj mrtvacu, duboko zamišljen, slušaju i potmulo zavijanje vetra i udišu i prašinu koju je ovaj u oblacima podizao.

Ti, prijatelju, kao da si od straha umro, pomisli, dok mu je kiselina puzala uz jednjak. Gutaju i oporu pljuvaku, prisetio se mame. Kakve li je veze imala sa onim što se desilo? Verovatno nikakve, zaključi Gligorije, mada je i dalje bio pun mračnih slutnji.

Može li mama da uplaši na smrt?

Tada mu razbijanje stakla, umnogostruveno u vetrovitoj noći, prostreli srce. On se skupi kao da je poliven ledenom vodom, stade da se osvrće i hitro iskorači nazad na trotoar.

Izbečena lica njegovih kolega, skrivena u unutrašnjosti džipa, pokazale su mu da se odgovor na četrdesetak metara niz ulicu.

Tamo, pored prenatrpanih kontejnera, polako se uspravljala tamna prilika.

Bila je ljudska i suviše elegantna da bi pripadala nekom prosjaku. Pri tome, vihor, koji je u krošnjama savijao grane do pucanja, a po kolovozu kovitlao odbacenu ambalažu, nikako nije uspevao da neznanca u lepršavom mantilu oduva taj eliotnesovski šešir.

Gligoriju se činilo da vetar taj šešir i ne primećuje.

izgubljeni

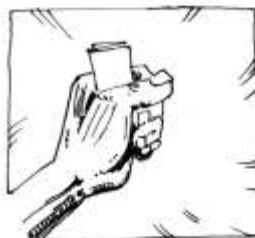
bio jednom jedan covek.

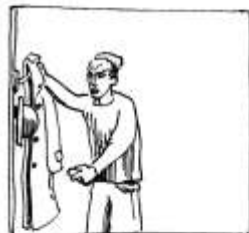
i zapisao on jedan broj telefona

jer je oko pet sati trebao
da se cuje sa drugim covekom.

kako je taj broj imao samo
na toj cedulji

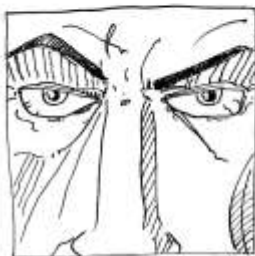
morao je da pazi
da ne izgubi cedulju.

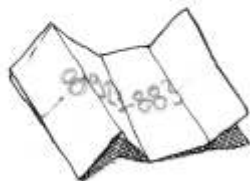
svu svoju energiju je
skoncentrisao na
pazenje ceduljice

i mnogo je mnogo on na nju pazio

da na sebe vise ni je obracao paznju.

kad je doslo vreme da
telefonira cedulja je bila tu
a ti je covek otkrio da je
izgubio sebe.

kraj.

Bret Iston Elis

MANJE OD NULE

odlomak iz romana

Celo prepodne smo u kupovini na Beverli Hillsu majka, obe sestre i ja. Majka se verovatno najviše zadržala u *Nojman Markusu*, sestre su otišle u *Džeri Manjinu* i na o dve kreditne kartice kupile meni i njemu poklone, a zatim u *MGA* i *Kemp Beverli Hills* i *Privilidž* da kupuju za sebe. Ja sedim u baru butika *La Skala* bezmalo sve vreme, dosadujem se, pušim, pijem crno vino. Napokon, maj in mercedes se zaustavlja na parkingu *La Skale*. Ustajem, ostavljam novac na kasi i ulazim u kola; glavu naslanjam na naslonja .

„Ona izlazi s najboljim frajerom“, kaže jedna od mojih sestara.

„U koju školu ide on?“, pita druga zainteresovano.

„Na Harvard.“

„Koja je godina?“

„Deveta. Jedna iznad nje.“

„Ula sam da im je ku a na prodaju“, kaže majka.

„Pitam se da li je on na prodaju“, mrmlija starija sestra za koju mislim da ima petnaest godina, i obe se smeju sa zadnjeg sedišta.

Kamion s video-igrama nas preti e, moje sestre padaju u komu.

„Prati video-igre“, nare uje jedna od njih.

„Mama, šta misliš da li e mi tata pokloniti Galagu za Boži , ako ga zamolim?“, pita druga ešljaju i svoju kratku plavu kosu. Mislim da je njoj trinaest, verovatno.

„Šta je Galaga?“, pita majka.

„Video-igra“, kaže jedna.

„Ve imaš Atari“, kaže majka.

„Atari je jeftin“, kaže ona dodaju i etku drugoj sestri koja takode ima plavu kosu.

„Ne znam“, kaže majka nameštaju i nao are i spuštaju i krov kola.

„Ve eras idem s njim na ve eru.“

„Zvu i ohrabruju e“, kaže starija sarkasti no.

„Gde emo ga staviti?“ pita jedna od njih.

„Staviti, šta?“, pita majka.

„Galagu! Galagu!“, vrište sestre uglas.

„U Klejevu sobu, pretpostavljam“, kaže majka.

Odmahujem glavom.

„Sranje! Ni u kom slu aju“, vikne jedna od njih. „Ne može da stoji u njegovoj sobi, on uvek zaključava vrata.“

„Stvarno, Kleje, popizdim od toga“, kaže jedna od njih oštro.

„Zašto se zaključavaš, Kleje?“

utim.

„Zašto zaključavaš vrata, Kleje?“, pita jedna od njih, ne znam više koja.

I dalje im ne odgovaram. Razmišljam da li da uzmem jednu od kesa iz *MGA* ili *Kemp Beverli Hilsa* ili kutiju cipela iz *Privlidža* i da je bacim kroz prozor.

„Mama, reci mu da mi odgovori. Zašto zaključavaš vrata, Kleje?“

Okre em se. „Jer ste, kada sam poslednji put ostavio otvorena vrata, maznule pola grama kokaina. Eto zašto.“

Moje sestre ute. *Teenage Enema Nurses in Bondage* grupe *Kiler Pusi* je na radiju; majka pita da li baš to moramo da slušamo, a moje sestre joj kažu da poja a, zatim utimo do kraja pesme. Kada smo došli ku i, mlada sestra mi kaže pored bazena: „Sereš. Mogu sama sebi da na em kokain.“

Preveo: Petar Ramadanovi

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

PRAVIĀ

Bret Iston Elis

PRIVLAĀNOSTI

odlomak iz romana

ŠON

Sedim na predavanju, buljim u klupu gde je neko urezao „Šta se desilo sa 'hipi' ljubavlju?“. Verovatno da je prva devojka koja mi se svi ala na Kamden u bila ona hipi što sam je sreo na prvoj godini. Bila je stvarno glupa, ali toliko lepa i vatrena u krevatu da nisam mogao da joj odolim. Sreo sam je jednom, pre nego što sam je tucao, u toku prvog semestra na žurci u gradu. Ponudila mi je travu i pošto sam bio pijan, poduvao sam je. U stvari bio sam toliko pijan, a trava tako loša, da sam povra ao u dvorištu i izgubio svest u kolima neke devojke koja me je dovezla. Bilo mi je kao neprijatno, jer se devojka koja me je vozila iznervirala što sam ponovo povra ao po zadnjem sedištu njenog alfa-romea dok smo se vra ali u studentski grad. Bila je ljubomorna jer je ukapirala da smo se ja i ona hipi devojka celu no gledali, i videla da me je ova ak i poljubila pre nego što sam se isprovra ao u dvorištu.

Stvarno sam je upoznao tek slede eg semestra kada nas je jedna druga osoba koju sam sreo im sam stigao na Kamden (i koja je i sama nekad bila hipi) na moje navaljivanje upoznala na jednom žuru. Bio sam se sav zgr io, uko io, dok nisam, na moje zaprepaš enje, shvatio da smo prvog semestra zajedno poha ali Uvod u pisanje pesama i da je ona, visoko uzdignute glave kao na feder, kao drogirani pajac koji iska e iz kutije, na prvom predavanju digla ruku i polako rekla: „Ovo je totalna intelektualna onanija“. Ispisao sam se sa kursa, zbunjen, ali sam i dalje želeo da spavam s njom.

Pa ovo su osamdesete, pomišljao sam. Kako to da još ima hipika? Nisam poznavao ni jednoga dok sam rastao u Njujorku. Ali evo ima jedna *prava* i to iz nekog gradi a u Pensilvaniji. Bila je srednjeg rasta, imala dugu svetlu kosu, neodređeno oštre crte, a ne blage kakve bi o ekivao kod hipija. I kožu meku i istu kao ruži asti mramor. Uvek je izgledala isto, u stvari, abnormalno zdravo. Hipi koja je govorila stvari

kao: „To te se ne ti e". Ili, komentarišu i hranu: „Ovo nije dovoljno papreno". Hipi koja je donosila svoje kineske štapi e na ve eru. Hipi koja je imala ma ku po imenu Tahini.

DŽIMI ŽIVI bilo je ispisano velikim ljubi astim slovima na njenim vratima. Bila je stalno stondirana. Njeno omiljeno pitanje bilo je: „Da li si 'haj'?" Nosila je batik košulje. Imala je prelepe omanje, tvrde bradavice. Nosila je zvoncare i pokušavala da nau i da svira sitaru, ali je uvek bila suviše drogirana. Jedne no i je pokušala da me obu e u zvoncare, batik košulju i stavi traku oko glave. Nije uspelo. Bilo je užasno neprijatno. Stalno je govorila „divno". Nije imala nikakav cilj u životu. itao sam njene pesme i lagao da mi se svi aju. Imala je BMW 2002. Nosila je nargile u batik torbi koju je sama sašila.

Kao i svi bogati hipici (a ova je bila strašno imu na; otac joj je bio vlasnik „Viza" kartice, ili tako nešto), provodila je mnogo vremena prate i grupu *Ded*. Prosto bi napustila školu na nedelju dana i pratila ih sa drugim bogatim hipicima po Novoj Engleskoj, svi totalno drogirani odsedali su u *Holidej Inu*, *Hauard Džonsonu* ili *Ramadi*, i uvek vodili ra una da ima dovoljno „blu dragona", MDA, MDMA ili ekstazija. Vratila bi se sa tih izleta ekstati na, tvrde i da je jedno od Džerijeve davno izgubljene dece, da joj je majka zgrešila pre nego što se udala za onog sa „Vizom" i da je zaista jedno od „Džerijeve dece". Pretpostavljam da je bila jedno od te dece, samo nisam bio siguran od koje fele.

Bilo je problema.

Govorila mi je da sam suviše uko en, uštogljen. I zbog toga smo prekinuli pre kraja semestra. (Ne znam da li je to bio pravi razlog, ali kada pogledam unazad, udno mi je da smo prekinuli kada smo se seksualno tako dobro slagali.) Prekinuli smo jedne no i kada sam joj rekao: „Mislim da ovako ne ide." Bila je stondirana. Ostavio sam je na nekoj žurci pošto smo spavali u njenoj sobi gore u Duiju. Vratio sam se ku i sa njenom najboljom prijateljicom. Nikada to nije saznala.

Uvek je bila u nekom tripu, što me je isto nerviralo. I uvek je pokušavala da me nagovori da joj se pridružim. Se am se da sam jednom, kada sam se drogirao sa njom, video avola - moju majku. Pre svega, bio sam frapiran da joj se uopšte dopadam. Pitao sam je da li je ikada itala Hemingveja. (Ne znam zašto sam je to pitao, jer ni sam nisam baš mnogo itao.) Pri ala mi je o Alenu Ginzbergu, Gertrudi Štajn i Džoan Baez. Pitao sam je da li je itala Urlik (o kome sam samo uo na nekom kretenskom kursu o poeziji pedesetih godina, na kome sam okinuo), a ona je rekla: „Ne, zvu i suviše grubo".

Poslednji put kada sam je video, itao sam neki lanak o postmodernizmu (tada sam još studirao književnost, pre nego što sam prešao na keramiku, pa na društvene nauke) za neki kurs na kome sam

pao, u nekom glupom časopisu zvanom *Nova levica*. Ona je sedela na podu prostorije za pušenje sa nekom devojkom, stonirana, gledaju i album sa slikama iz filma *Kosa*. Digla je pogled, zakikotala se i polako mi mahнула. „Divno“, rekla je, okreću i stranu, smeše i se.

„Aha. Divno“, rekoх.

„Kapiram“, rekla mi je pošto sam pitao neke njene haiku pesme i rekao joj da ih ne razumem. Rekla mi je da pitam *Priču o Gendžiju* (celo njeno društvo je to čitalo) ali „moraš da budeš stoniran“, upozorila me. Bila je i u Evropi. Francuska je bila „fajn“, Indija „super“, a Italija nije. Nisam je pitao zašto Italija nije, ali me intrigiralo zašto je Indija „super“.

„Ljudi su divni“, rekla je.

„Fizi ki?“, pitao sam.

„Aha.“

„Duhovno?“, pitao sam.

„,Uh.“

„Koliko?“

„Super.“

Počela je da mi se dopada reči „super“ i reči „uh“. Uh. Izgovorene tiho, bez uzvika, sa polusklopljenim očima, erotski, kako ih je ona izgovarala.

Plakala je kada je Regan pobedio (drugi put sam je još video da plače kada su časove joge zamenili aerobikom), mada sam joj nedeljama unapred, strpljivo, oprezno objašnjavao kakav će biti ishod izbora. Bili smo na mom krevetu i slušali ploču Boba Dilana koju sam nedelju dana ranije kupio u gradu. Samo je tužno rekla: „Hajde da se tucamo“, i tucali smo se.

Jednog dana sam je pitao zašto joj se sviđam kada se toliko razlikujem od nje. Jela je pogledu sa mladicaма soje i pisala ljubičastim flomasterom na salveti zahtev da služe više soje. Rekla je: „Zato što si divan“.

Smuđilo mi se i pokazao sam joj debelu devojkicu na drugom kraju sale koja je napisala nešto zlobno o meni na zidu sobe za pranje veša i na nekoj žurci petkom prišla mi i rekla: „Bio bi zgodan da si malo viši“.

„Da li je i ona divna?“, pitao sam:

Digla je pogled, mladica joj se zalepila za donju usnu, zažmurila i rekla: „Aha.“

„Ona kuja?“, pitao sam, pokazujući mi je prstom, zgrožen.

„Aaa, ona. Mislila sam da misliš na onu sestru tamo“, rekla je.

Osvrnuo sam se. „Sestru? Koju sestru? Ne, na nju“, razdražen,

pokazao sam na onu devojkju, zlobnu, debelu kuju sa crnim nao arima.

„Na nju?“, pitala je hipijevka.

„Aha. Na nju.“

„Pa, i ona je divna“, rekla je, crtaju i belu radu pored poruke na salveti.

„A šta misliš o njemu?“, pokazao sam tipa o kome se pri alo da je naveo svoju devojkju na samoubistvo i svi su to *znali*. Nije bilo ni u snu mogu e da hipijevka misli da je i *on*, prokletu udovište, divan.

„On? On je divan.“

„On? Divan? Ubio je svoju devojkju. Zgazio je“, rekoh.

„Nije mogu e“, nasmešila se ona.

„Da! Istina je. Pregazio je kolima“, rekao sam, uzbu en.

Ona je samo zavrtela svojom ljupkom, praznom glavom. „O, ove e.“

„Zar ne praviš razliku?“, pitao sam je. „Ho u da kažem, seks nam je super, ali kako sve i svako može da bude divan? Da li shvataš da to zna i da, u stvari, niko nije divan?“

„Slušaj, ove e“, rekla je hipijevka. „Na šta ciljaš?“

Pogledala me je bez smeška. Umela je da bude oštra. Na *šta* sam ciljao?

Nisam znao. Znao sam samo da se božanstveno slažemo u krevetu.

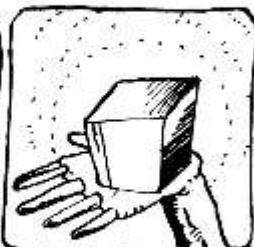
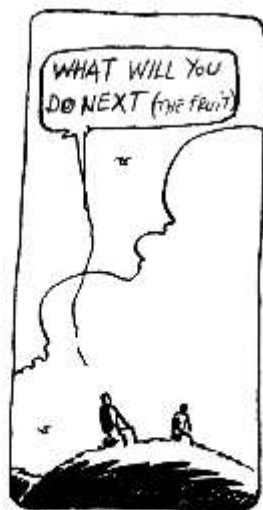
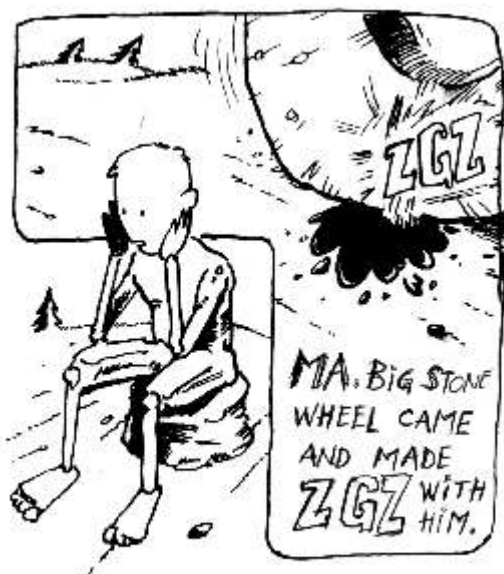
I da je slatka. Volela je slatke krastav i e. Volela je ime Vili. ak je volela i film *Apokalipsa*. Nije bila vegetarijanac. To su sve bili plusevi. Ali jednom kada sam je upoznao sa svojim tadašnjim prijateljima, sve uobraženim studentima književnosti, govnnari su joj se podsmevali i kada je shvatila šta se dešava, njene plave, neobi no plave i prazne o i, postale su tužne. I ja sam je zaštitio i odveo od njih. („Kako se piše Pin on?“, pitali su je, umiru i od smeha.) Upoznala me je sa svojim prijateljima. Završilo se tako što smo svi posedali na japanske jastuke u njenoj sobi i pušili travu i onda me jedna mala hipijevka sa vencem u kosi, koju sam zagrlio, pogledala i rekla: „Zbunjuje me svet u kome živimo“. I znaš šta?

Ipak sam je tucao.

Prevela Maja Herman Sekuli

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

I KNOW, THESE
DAYS IT'S HARD
TO FIND A FINE
GOROPADNO
BEAST...

OVO NIJE IZLAZ

Marija Đurović

Studija karaktera i ponašanja likova
u romanima Breta Istone Elisa

Šta je zajedničko osamnaestogodišnjem sinu holivudskog producenta koji izmeću u dve žurke plaće na terapijama da bi nervirao psihoanalitičara, gomili razuzdanih, većno pijanih i drogiranih kamdenskih studenata, uglađenom japiju koji povremeno, na posebno brutalan način, kasapi ljude i sinu senatora, manekenu glumcu, čija je želja da ima najbolji klub u Njujorku, makar na nekoliko nedelja?

Mogu to sebi da priušte. I, naravno, tvorevine su uma Breta Istone Elisa, jednog od najitranijih i najosporavanijih američkih pripovedača današnjice.

Elis je autor koji ističe da piše isključivo o onome što zna o svetu kojem je pripao rođenjem, ali u koji se nikada, srećom, nije uklopio, već je njegova uloga strogo posmatračka. Hroničarska i pripovedačka, takođe. Zanimljiva je činjenica da u tom svetu povlašćenih ovaj majstor groteske i apsurdna (koji su jedina istina bivstva o kome piše) nije ni pokušao da se snađe iako su blještave, perverzne, bolesne i privlačne (paradoksalno) pojavnosti tog sveta isključivo tema svih Elisovih romana. Najpreciznije i najjasnije rečeno, Bret Iston Elis piše o najprivilegovanijem sloju u najbogatijem društvu sveta – mladim prelepim stanovnicima Los Angelesa i Njujorka, potomcima bogatih porodica koje su im novac i moć, koja uz novac uvek ide, obezbedile preko njega. Tako da oni nemaju više vremena da brinu. I ne brinu. Za brigu je potrebno gajiti bilo kakvu osećanja, uspostaviti minimalne relacije sa okruženjem, a za to Elisovi junaci nisu sposobni. Sam autor insistira na njihovom nultom emotivnom stanju. Rekli bismo da je stanje duha, svesti i senzibiliteta ovih ljupkih ljuštura preciznije određeno, uprkos piscu samom, naslovom njegovog prvog romana - Manje od nule.

im je objavljen, roman Manje od nule skrenuo je na sebe punu pažnju američke javnosti, ali je, na veliko iznenađenje Brete Istone Elisa, postao izuzetno popularan širom sveta.

Kada sam ga pisao, mislio sam da uopšte ne e interesovati nikoga van južne Kalifornije (...) Stvarno ne znam zašto i kako je naišao na tako širok odziv. Zašto je toliko ljudi odlučilo da ga kupi i čita. Stvarno nemam pojma (...) verovatno da ta knjiga govori nešto mladima celog sveta. Govori o tome kako su izgubljeni, kako ne znaju šta da ponašaju sa sobom.

U otu enom, depresivnom, bledom Kleju koji besciljno i bezvoljno petonedeljni raspust provodi lutajući s jedne žurke na drugu, ovaj niz osamnaestogodišnjaka pronašao je sliku one iste praznine koja njih ispunjava i bezizglednost koja im se jedina nudi. Odmah upoređeno sa Lovcem u žitu, Manje od nule, olako je proglašen generacijskim romanom. Zaista, moguće je pronaći dosta analogija sa Selindžerovim delom, u prvom redu sa likom Holdena Kolfilda. Rasa, pol, godine, osećanja otuđenosti i udaljenosti od sveta u kome žive (svaki u svom, treba li reći) navode da brzopleto stavimo znak jednakosti između dva junaka. Zajednička im je i opsednutost nestajanjem.

A onda je, iz iste mira, pošlo nešto vrlo sablasno da se dešava. Kad god bih stigao do kraja bloka i sišao s prokletog ivnjaka, činilo mi se da nikad ne ući i na drugu stranu ulice. činilo mi se da samo tonem, tonem, tonem i da me više niko nikada ne može videti. Ljudi moji, kako me to prepalo (...) Kad god bih stigao do kraja bloka, uobrazio bih da razgovaram s mojim bratom Elijem. Govorio sam mu: Eli, ne daj da nestanem. Eli, ne daj da nestanem. Eli, ne daj da nestanem. Molim te, Eli.

(Dž. D. Selindžer, Lovac u žitu)

Kako skrećem na Sanset prolazim pored reklame koju sam video ovog jutra; na njoj piše Nestani Ovde; odvrćam pogled od nje i pokušavam da je zaboravim.

(Manje od nule)

Međutim, Holden nikako nije isto što i Klej. Holden od ostalih ljudi deli tuga za bratom, u njemu je mnogo ljubavi za porodicu,

opravdanja i razumevanja za osobe koje su mu krajnje antipati ne. Kad više nisu tu, nedostaju mu. Ako ih nehotice uvredi, ose a krivicu. On proživljava, misli, ose a, tuguje nad ljudskim bi ima i njihovom sudbinom. On se nestajanja boji. Beskrajnu nežnost, atipi nu za adolescenta, u njemu bude deca. Kreativan je, na itan, stvaralac u za etku... Holden Kolfild sve je što Klej nije, niti može da bude.

Dalje, problem alijenacije kao književna tema nije nov. Njime su se bavili gotovo svi književnici, svaki u svom vremenu. Alber Kami i Franc Kafka samo su najtipi niji primeri, najpoznatiji široj itala koj publici. Sasvim je jasno da i Elis sam nije mislio da e njegovo delo predstavljati inovaciju u književnim tokovima. S druge strane, elisovska otu enost jeste nova. I to je ono što izvaja njegove romane, pa i roman Manje od nule od dela koja u osnovi imaju isti motiv. Klej, poput ostalih Elisovih likova, pripada drugom društvenom miljeu. Taj milje u prvom redu obeležava prisustvo ogromnih koli ina novca, a odsustvo svake, pa i najmanje, zainteresovanosti za druge ljude. Nema ljubavi, ak ni naklonosti, ni prema kome i ni prema emu. Nema vrstih veza bilo koje vrste. Nema ni prave patnje. Postoji praznina i postoji nezadovoljstvo, bezvoljnost i usamljenost, ali sve to kao da podse a na one stare pri e o ljudima koji imaju sve i mogu da dobiju sve, ne ulažu i nikakav napor, pa su zato eni u svojim zlatnim životima od kojih ne znaju šta da traže jer ih duhovni svet ne zanima i sasvim sigurno nisu li nosti koje, ako ve ne emotivno, a onda intelektualno prera uju svoj unutrašnji svet ili se trude da prona u uzroke nezadovoljstva, ukoliko to nezadovoljstvo nije, u stvari, dosada i zasi enost.

U tom smislu nijedan od Elisovih romana, pa ni ve tako etiketiran, prvi, ne mogu biti nazvani generacijskim. Oni prate odre ene predstavnike jedne generacije. Isklju ivo prebogate, prelepe belce koji žive u najprivla nijim gradovima Sjedinjenih Ameri kih Država, poha aju najbolje škole jer mogu da ih plate ili rade u ogromnim korporacijama iji su vlasnici njihove porodice. Tj. ako im se ho e. Prizna ete, nismo svi te sre e. Zato oni ne mogu da predstavljaju svoju generaciju niti deo ove anstava, jedino svoj mali, strogo ome ani svet privilegovanih, te je i otu enost specifi na, samo njihova i mogu a isklju ivo u granicama elisovskog sveta. A to je i bio njegov cilj. Nema kod ovog autora nikakve želje da nam se njegovi junaci dopadnu, da se saživimo sa njima i prona emo ih u sebi. Strašno bi bilo kada bi se to desilo. Ali ti likovi jesu središte svih Elisovih romana. Naime, njegovi romani nemaju razvijene fabule (sem Glamurame), ve su studije

karaktera i ponašanja. U tom smislu jako je važno propratiti ko su i kakvi ti ljudi, kao i šta ih određuje.

U prvom romanu pratimo raspad jedne ličnosti. Ta nije bi bilo reći da roman počinje rasapom, nestajanjem junaka (neonski znak Nestani ovde) a tako se i završava. Razvoj lika ne postoji. Jedan kamdenski student, sin holivudskog producenta, dolazi kući i na raspust i provodi nekoliko nedelja posećujući, bez velikog interesovanja, zabave svojih prebogatih, prelepih, plavih i preplanulih poznanika (nikako prijatelja), gledaju i MTV i kupuju i drogu. On ima majku, oca i dve sestre, ali sa njima ne razmenjuje ni par smislovenih rečenica tokom ovog romana.

Nesposobnost svake komunikacije, sem one najbanalnije, biće karakteristika svih Elisovih romana. Sve počinje i završava se ispisivanjem tekova, inače su jedni za druge nezainteresovani do granice koja prelazi u apsurd.

*Zašto se zaključavaš, Kleje?
utim.*

*Zašto zaključavaš vrata, Kleje? pita jedna od njih, ne znam više koja.
I dalje im ne odgovaram (...)*

Mama, reci mu da mi odgovori. Zašto zaključavaš vrata, Kleje?

Okrećem se. Jer ste, kad sam poslednji put ostavi otvorena vrata, maznule pola grama kokaina. Eto zašto.

Moje sestre ute. „Teenage Enema Nurses in Bondage“ grupe Killer Pussy je na radiju. Majka pita da li baš to moramo da slušamo, a moje sestre joj kažu da pojačava, zatim utimo do kraja pesme.

(Manje od nule)

Na žalost, taj prividni apsurd jeste puka realnost. Klej, dakle, ima dve sestre o kojima ne govori ništa i koje su za njega slučajni prolaznici, majku sa kojom ne razgovara (u stvari, ta žena kao da nema glasa. Nemoguće je ne videti je kao do savršenstva doteranu plavokosu damu čije se bivstvovanje svodi na zurenje u čašu šampanjca, uvek šampanjca), oca koji potpisuje blanko - tekove za Božić.

Porodica na situacija svih Elisovih junaka ista je - razorena. Klej je dete razvedenih roditelja. U mnogoglasju, sazvučju i disharmoniji Pravila privlačnosti razabiremo, prateći Šona, Pola i Loren da ni oni nisu u dobrim odnosima sa članovima svojih porodica. Ponovo, roditelji su

razdvojeni. Patrik Bejtmen, uveni serijski ubica Ameri kog psiha kainovski mrzi svog brata Šona; otac je mrtav ali je ostavio itav Vol Strit u nasledstvo, a majka je trajno smeštena u azilu za umobolne. Viktor iz Glamurame promenio je prezime u Vord da ne bi blatio prezime Džejson. Prezime svog oca, ameri kog senatora. Njegova majka odavno je mrtva. Neo ekivano i na prvi pogled paradoksalno, odnos izme u roditelja i dece u svim navedenim romanima tipi no je šekspirovski. Teško da o bilo kakvom ljudskom odnosu i možemo govoriti, ali ako prihvatimo na ela pripoveda evog sveta, to je isklju ivo odnos izmedju o eva i dece. Majki nema. One su ili neme ili uklonjene ili mrtve. Odsustvo majki jeste obeležje ovih romana, ali i injenica koja bitno definiše karakter i ponašanje glavnih protagonista.

Ko je majka? Osoba koja stvara naj vrš u vezu sa detetom nose i ga u svom telu i donose i ga na svet; na nju je novo bi e u prvim godinama svog života najupu enije. Bez obzira kako e se odnosi dalje razvijati, maj inska figura jedna je od najvažnijih u ovekovom životu, bila ona negativna ili pozitivna. Ovde ta primarna povezanost kao da nije postojala. O njoj, uostalom, ne znamo ništa. Komunikacija izme u Kleja i njegove majke ne postoji. Nulti nivo. U Pravilima privla nsti i Polova i Lorenina majka, u ono malo re i koje razmenjuju sa decom, govore o svojim neuspehim brakovima, što nas vra a na pitanje nije li Klejeva majka prestala da govori onda kada se razvela. Ako u izbledeloj svesti ovih žena nešto i postoji to svakako nije zabrinutost zbog narkomanije, seksualne devijantnosti ili izgubljenosti potomstva, o emu one ništa ne naslu uju, ve sve znaju, ali nemaju ni snage ni volje da se takvim vrstama problema bave. To zahteva puno strpljenja, angažovanja, ljubavi, zainteresovanosti, a ono malo što je u njihovim dušama preostalo, okupirano je njima samima. Kada su muževi izašli iz njihovih života, i deca su prestala da budu njegov deo. Nigde se Bret Iston Elis ne e baviti uzrocima raspada brakova, ali je iz podteksta više nego jasno da se radi o ostavljenim ženama na izdisaju mladosti i lepote, koje e poput Medeja bez karaktera, li nosti i strasti (ako je takvu Medeju, uopšte, mogu e zamisliti) žrtvovati decu onih koji su ih izneverili. Bez ikakve akcije pusti e ih da tonu u ponor u kome su i same. Do nule. Patrikova i Šonova majka, skrivena iza tamnih nao ara, u duševnoj je bolnici. Šta je ona uradila ili šta je život uradio njoj, samo je je još jedno od pitanja o kome nas pripoveda nagoni da razmišljamo, ali u jedno možemo biti savršeno sigurni. Ona je morala da bude zatvorena u saglasnost porodice, tj. muža.

Dakle, nesumnjivo su o evi Elisovog sveta oni koji su bitni. Oni nisu ništa više od nesre nih majki zainteresovani za život, interesovanja ili dobrobit svog potomstva. Ali su oni ti koji obezbe uju novac, mo i položaj karte za raj društva u kome opstaju. A ono što daju, sasvim božanski, mogu da oduzmu. Kao Džulijenu, jednoj od senki romana Manje od nule ili Viktoru, jednom od glasova sa Kamdena i junaku Glamurame. Izgleda apsurdno, ali nisu ljubav, pažnja ili nežnost potrebni Kleju, Partiku, Šonu ili Viktoru, ve uklopljenost, a ona je nemogu a bez izuzetnog fizi kog izgleda i mnogo novca.

Ili se bar njima tako ini.

Uniformnost junaka svih romana Breta Istone Elisa dobro je poznata. Pisac menja njihova zanimanja, sredinu (u strogo geografskom smislu), boju kose, ali ne i njihov na in života, razmišljanja ili oskudnog govora. Roman Manje od nule vodi nas u sun ani Los An eles gde se ponovo sre u novope eni studenti, poznanici iz srednjoškolskih dana. Svi preplanuli, prelepi, prebogati, sa mnogo vremena na raspolaganju sa kojim ne znaju šta bi, pošto ne itaju knjige, novine, ne gledaju filmove, nemaju izgra en muzi ki ukus, nesvesni su postojanja sporta. Toliko li e jedni na druge da nikada nisu sigurni da li gledaju neku osobu ili svoj odraz u ogledalu. Iako su odrasli zajedno, nisu bliski. Oni su samo upu eni jedni na druge jer pripadaju istom društvenom sloju i idu na iste žurke koje su, opet, toliko istovetne, da ni oni sami, a ni mi sa njima, nismo sigurni da li dolaze ili odlaze sa njih jer su tamo da bi kupili kokain i beskrajno otvarali flaše šampanjca (eventualno upore ivali stepene preplanulosti). *Welcome to the Hotel California, such a lovely place, such a lovely face...*

Pravila privla nosti svojim foknerovskim mnogoglasjem u prvi mah odaje utisak da emo pratiti razli ite pri e studenata. Me utim, u pitanju je jedna te ista pri a. Kada je žurka, ko koga u tom trenutku privla i (jer trajna naklonost u Elisovim romanima ne postoji), ko s kim spava. Kako je sam Bret Iston Elis istakao, kada ne bi bilo nazna eno ime govornika, teško bismo znali koji glas kome pripada. Na Kamdenu su ljudi iz razli itih delova zemlje, ali je društveni milje isti. To je privatni koledž i na njemu studira onaj ko može da ga plati, a ne osoba koja se isti e posebnim talentima i znanjem. Ne znamo ko šta studira, to bi nam, ipak, otkrilo neka interesovanja likova, ali ne znaju ni oni sami. Kada oskudno i retko progovore o tome, uglavnom menjaju glavne predmete ili uzimaju slobodne semestre da bi putovali po Evropi. Ako

stupaju u bilo kakvu vrstu odnosa, ostaju krajnje površni, bez pravog vezivanja za drugo ljudsko biće, a još manje mogu da pronađu u sebi ono što nazivamo odanošću ili lojalnošću.

Roman američki psiho koji je bez sumnje najviše pažnje američke kritike privukao, označavaju i Elisa kao mračnog i kontroverznog autora, seli nas u japijevski svet Njujorka, među mlade vukove koji vladaju Vol Stritom. Samo što to nije trust mozgova finansijskog sveta, već elita koja je svoje mesto u najvećim korporacijama imala još u prenatalnoj fazi. Oni se, naime, igraju poslovnih ljudi. Izgledaju tako. Nose odela skuplja od automobila, imaju vizit karte, kose su im uredno za ešljane (ovoga puta svi su tamnokosi), dozu ozbiljnosti njihovim lepim licima daju na pari bez dijoptrije. Oni odlaze u svoje divno opremljene kancelarije da ne bi radili ništa ako izuzmemo beskrajna zakazivanja manikuru, pedikuru, frizeru, prestana rezervisanja i otkazivanja mesta u najizvikanim restoranima za ručkove ili večere... U suštini, ne moraju da rade bilo šta ili preuzmu bilo kakvu odgovornost. Ali ime bi se bavili politike dane i no i ako ne bi razglabali kako se nosi prsluk uz sako i da li bi kaiš trebalo uklapati uz cipele ili pantalone? Kada se i oni ne bi kretali u strogo zatvorenim krugovima, ipak ne nalaze i razloga da upamte ime jedan drugome? Kako bi ispunili vreme kad ne bi posećivali klubove, teretane i kozmetičke salone?

Recimo, ubijaju i ljude na najbrutalnije načine koji ljudski um (ne) može da zamisli. A upravo to radi uglašeni gospodin Volstrit Patrik Bejtmen, glavni junak ovog romana.

Svet *Glamurame* svet je slavnih ličnosti, vrhunskih modela i osrednjih glumaca, beskrajnih modnih revija, svet izvanredne fizičke lepote i potpunog duhovnog siromaštva. Bogovi Glamurame Lepota su i Slava. Nema cene koju Viktor Vord ne bi platio da bude u njihovoj milosti. Ovaj roman obuhvata i odnosi se na najširi krug ljudi jer novac ne mogu da imaju svi, ali veliki deo ove anštva žudi, ako ne za slavom, onda za savršenim fizičkim izgledom, svakako. To znači da Elis nije odstupio od načela uniformnosti jer težnje, želje, misli i jezik junaka ostaju isti.

Minimalizam u govoru junaka posebno je važan u ovim delima. Svim Elisovim junacima jako je teško da se verbalno izraze. Jezik im je vrlo oskudan, koriste poštapalice u govoru i ako ne pričaju o odeći i

novcu, kada su iznenađeni i rešeni, nisu u stanju da izgovore potpuno rešenje. Ova nesposobnost izražavanja, posebno kada su u pitanju emocije ili preživljavanje, jesu odraz njihovog duhovnog stanja i unutrašnjeg haosa. S obzirom na činjenicu da svoju prazninu i nezadovoljstvo nisu u stanju ni emocionalno ni intelektualno da prerade, ne mogu ni da je izraze. To u najvećoj mjeri važi za romane *Ameri ki psiho* i *Glamuramu*:

Pa, iako znam da je trebalo to da uradim, meni je dvadeset sedam godina, pobogu, a ovo je na in na koji se život predstavlja u jednom baru ili klubu u Njujorku ili možda bilo gde, na kraju veka i na in na koji se, znate, ljudi kao ja ponašaju i eto šta za mene zna i biti Patrik, pretpostavljam, tako da, ehm, ovaj, da...
(Ameri ki psiho)

Ali samo mi reci koje Moi, maco - vi em. Pošto me ve , kao, probija znoj. Moi je, hmm, francuska re (...)

Ali in je aut.

Šta to pri aš, Viktore?

Aut je in, kapiraš?

In više... nije in?

Ne, in je aut. Aut je in.

(Glamurama)

U suštini, iz romana u roman junacima je sve teže da iskažu svoje misli. Ta svojevrsna gradacija prisutna je na svim nivoima romana Breta Istone Elisa. U prvom romanu pratimo jednog junaka, jednu ispraznost, koja jeste odraz mnogih slikih, ali sa tim duhovnim pustošima ne dolazimo u bliži kontakt. Rasap ostalih likova pratimo isključivo preko Klejevih doživljaja. Možemo da pretpostavimo da se i u njima (ne) dešava što i u Kleju. Ali samo da pretpostavimo. Drugi roman, Pravila privlačnosti, podiže se na viši nivo u smislu da slušamo glasove znatno većeg broja junaka. Iako su njihovi stavovi uniformni, sada se nivo pretpostavke gubi, i govorimo o nivou zaključivanja. Da, određeni sloj mladih ljudi na jednom skupom koledžu u Americi potpuno se besciljno i mamurno dosuđuje. Nemaju želje ni vizije, sigurni su u svojoj nelepom budućnosti. *Ameri ki psiho* je iz gomile bogatih nasljednika - japija snažnim svetlom razobliči lik Patrika Bejtmena. Lepog, mladog, uglavnom serijskog ubicu. Zašto Patrik Bejtmen ubija ili radi bilo šta drugo, posebno je pitanje. Ne mora da odlazi na posao, ali to čini da bi se uklopio. Na smrt mu i ubija ljude jer je njegov bol toliko

veliki da mora da ga vidi na drugima. Prvoj žrtvi odsekao je glavu još kao student. Pod pretpostavkom, naravno, da je to prva žrtva. Kako je ovaj potomak ugledne porodice izrastao u monstruma, ostavljeno je itaocu da zaključi. Da li je nekada bio žrtva koja je (suviše tipično) postala nasilnik najgore vrste ili je to nesrećno duševno nasleđe obolele majke koje ga nagoni da stihijski uništava ljudska bića koja su, sa retkim izuzecima, van njegovog društvenog miljea? Prostitutke i prosjaci najčešće su mete njegovog ubilačkog besa. Baš oni koji nemaju ništa. Kao da ih kažnjava zbog toga jer on ima sve. I sve može. Jer ja sam bogat, a milioni njih nisu. Zašto ovaj Džek Trbosek s kraja dvadesetog veka nije ni uhapšen, ni kažnjen zbog svojih zlodjela - niko se nije potrudio da posumnja u njega, jer ga je štitala moć, kao i Džeka Trboseka uostalom (ili bar tako kaže nezvanična legenda). Dakle, *Ameri ki psiho* prati li nost serijskog ubice, što je već društveni fenomen, te u tom smislu dalje širi pogled na američko društvo u odnosu na prethodna dva romana.

Ako je *Ameri ki psiho* studija karaktera ubice koji kao pojedinac razara društvo, onda *Glamurama* prikazuje razaranje elitnih društvenih sistema. Kroz prividni apsurd *Glamurame* promiču vrhunski modeli, slavne i poluslavne ličnosti, glumci i manekeni. Sve što čine i govore prazno je i besmisleno. Ali i najljepši od najljepših, okupljeni u naizgled fiktivnoj terorističkoj organizaciji, širom sveta, a pre svega Evrope, širiti teror i užas sa nebrojeno mnogo žrtava. Toliko li su jedni na druge da su zbog te sličnosti neuhvatljivi. Nikada niko od njih ne može da bude optužen ni za šta jer im savršeni alibi pruža novinska fotografija neke osobe koja je njihov dvojniki - klon. I zavladaće svetom. Pod njihovom kontrolom je osoba koja u ovom trenutku određuje sudbine elitnih naroda - predsednik Sjedinjenih Američkih Država. Zaista fikcija i groteska, reklo bi se. Ali i Elis sve fantastično i nemoguće kroz nekoliko veštih poteza pretiće u realnost. Terorizam jeste pošast koja je zavladala svetom i ga nesigurnim i haotičnim. Idealno je da pripadnici bilo koje terorističke organizacije budu baš manekeni jer su navikli da poštave dane stoje i rade ono što im se kaže. Disciplina i poslušnost kojoj je čak i Hitler samo težio. S druge strane gledano, bauk fizičkog izgleda više nego bilo koji drugi fenomen oduvek, a posebno poslednjih godina, nemilice teroriše i uništava elitni svet. Ko nije dovoljno lep, vitak i doteran po standardima nametnutim od strane modne industrije i nazovi elite koje je i one, jednostavno ne može da se nada bilo kom uspehu. Višak kilograma tretira se opasnije od malignih oboljenja. Kroz sve vrste medija bombardovani smo (u *Glamurami* i

bukvalno) dijetam, kalorijama, savetima kako da budemo lepši jer nekako ispada da nikada nismo dovoljno lepi. Hteli to ili ne, svi smo u manjoj ili ve o j meri pogodno tle za ove uticaje ili bar nismo dovoljno imuni na njih. Svi žele da budu lepi ili bar dopadljivi. Na to jednostavnoj i svima poznatoj injenici, svojevrsnoj ljudskom rodu, Elis zasniva itave romane. Posebno što se direktno i agresivno atakuje na našu svest i kroz popularne štiva kao što su *Seks i grad*, *avo nosi Pradu*, *Elegancija*, *Visoke potpetice...* *Glamurama* je njihovo nali je i još agresivnije pokušava da ukloni sjaj reflektora sa sveopšte ispraznosti i prikaže njene stravi ne posledice.

...mrzela sam svoje telo... svoj izgled... uzimala sam tablete, pose ivala psihijatre, odlazila u teretanu... ak sam i pomišljala na plasti nu hirurgiju... želela sam da budem lepa... želela sam da budem bogata, želela sam da budem poznata... Nikad se nisam ose ala dovoljno lepom, a on me je... rekao mi je da sam fizi ki savršena... I tada sam rešila da u biti uz njega... da u svuda po i za njim... svi su hteli da budu u našoj blizini, svi su hteli da budu filmske zvezde... ja sam bila odgovorna za povišenu stopu samoubistava me u tinejdžerkama i devojkaama koje su shvatile da nikad ne e izgledati kao ja... re eno mi je da uništavam živote...

(Glamurama)

Ne, Elisovi junaci nikako nisu dopadljivi. Ali on i ne želi da ih volimo i opravdamo. U ve ini ljudi izazivaju bes i ga enje. Nedoumicu kako je takva egzistencija uopšte mogu a. Sem injenice da mogu kupiti i platiti sve i svakoga i saznanja na kojim bi mestima trebalo da budu vi eni, oni ni u šta nisu sigurni. ak ni u svoju seksualnu orijentaciju. Ne bismo mogli da ih nazovemo ni heteroseksualcima, ni homoseksualcima, ak ni biseksualcima. Teško da oni uopšte o tome i razmišljaju. Ti ljudi jednostavno spavaju sa osobama oba pola ne pokazuju i posebnu naklonost (setimo se, za nju nisu sposobni) ni prema jednom. Iskam eni su trenuci zadovoljstva i nema potrebe optere ivati se detaljima.

Šta je s Klifom? Zar ne izlaziš s Klifom, pita je Bler.

Ja furam s Klifom, kaže Kim.

Ja sam mislila da ti izlaziš s Vrenom, kaže Kim Bleri.

Vi niste izlazili. Samo ste se tucali, kaže Alana.

Štabilo, štabilo, kaže Bler.

Da li si spavala s Vrenom, pita Kim Alanu.

Nisam, a ti?

Ne, ali mislim da je Klif spavao s Vorenom.

Shvatam da sam, verovatno, spavao s Vorenom.

Ako je Klif spavao s Didi, onda mora da je spavao i s Raulom.

Ko je Raul, pitaju Alana i Kim istovremeno.

Otvaram jelovnik, pravim se da ga itam pitaju i se da li sam ja spavao s Raulom. Ime mi se ini poznato.

(Manje od nule)

Oni su i tu privilegovani. Takva vrsta ponašanja svojstvena je samo njihovom svetu, a u njemu o ekivana i normalna. Van tih granica je tabu, osu uje se i apsolutno je neprihvatljiva.

Iz te šeme naizgled izlazi Patrik Bejtmen koji je heteroseksualan, ak izrazito homofobi an. Ali i on luta, ma kako to jezivo zvu alo, u orijentaciji uloge serijskog ubice. Dobro je poznato da serijske ubice u svom duboko poreme enom umu imaju ta no odre ene tipove ljudi koji postaju njihove žrtve. esto ubijaju u strogo odre enim vremenskim razmacima. U njihovom ludilu ima sistema što ih ini posebno zastrašuju im. Patrik ubija stihijski, na razli ite na ine, razli ite ljude. To jesu eš e plavokose prostitutke od osoba muškog pola, recimo, ali kako roman odmi e, a on sve više tone u mrak, pravila više ne postoje. Ubija e bogate i siromašne, žene i muškarce, prosjake i poznanike, mu i e životinje - bolestan, nesre an i bezbedan gospodin Volstrit.

itaju i sva Elisova dela, ove likove upoznajemo koliko nam je to dozvoljeno, jer ih autor ponavlja iz romana u roman. Jedan od glasova u Pravilima privla nosti pripada Kleju. Patrika nakratko vidimo u istom romanu kao Šonovog brata. A i sam Šon e prošetati kroz Dorsiju u Ameri kom psihi. Gotovo sve junake Pravila privla nosti, uklju uju i i neuhvatljivog Viktora, ponovo sre emo u *Glamurami* u kojoj, sem glasa, dobijaju obli je i jasno definisanu ulogu. Me utim, ovakav autorov potez nema za cilj da razvija likove pošto razvoj ne postoji. Oni su uvek isti, samo par godina stariji ili mla i. Ta njihova nemogu nost iskoraka iz pozicija za koje su se odlu ili još je više poja ana postojanjem autsajdera koji su im direktno suprotstavljeni, prakti no njihovi antipodi. U prvom romanu Džulijen je udaljen iz holivudske idile jer su mu roditelji ukinuli nov ana sredstva. Prinu en je da se prostituiše da bi otplatio dug dileru, a to ga ini jako nesre nim, nesigurnim, usamljenim, duboko posti enim, dakle, ove nijim. On se još uvek

kreće po obodima svog bivšeg sveta, ali je očigledno da se u njega neće vratiti, već sigurno klizi u propast - ljudsku.

U *Pravilima privlačnosti*, nepoznata devojka sa Kamdena, zbog ljubavi prema Šonu izvršava samoubistvo. O njoj ne saznajemo ništa, ali je dve injenice bitno određuju. Ona je na Kamdenu, mora da potpiše i iz istog društvenog miljea kao i ostali studenti jer Kamden košta, a u isto vreme u njihov se sistem uopšte ne uklapa. Sposobna je za strasnu i snažnu ljubav, razaraju u tugu zbog koje se i ubija. Tragičan i nesrećnog ljudskog bića.

Timoti Prajs, ciničan i zgađen svetom oko sebe, nestaje već sa prvih stranica *Amerikog psiha*, ali ne kao Patrikova žrtva, već svojom voljom, hodajući po šinama ka mraku tunela u suludoj igri, po odluci koju je doneo, ne nalazeći razloga da je ikome obrazloži. Teško da bi je njegovi (bivši) poznanici japiji shvatili.

Kada Viktor Vord u *Glamurami* konačno shvati svu besmislenost svog života, postaje prvo prognanik, a onda i žrtva sveta za koji je smatrao da ga ni po koju cenu ne sme izgubiti nikada.

... tog popodneva u kući na Okeanskom drumu trebalo je doneti nekoliko odluka, od kojih je najprioritetnija bila: nikad mi na pamet neće pasti da se ovoga odreknem. Isprva me je zbunjivalo ono što se u tom svetu smatralo ljubavlju: ljudi su odbacivani zato što su prestari ili predebeli ili presiromašni ili zato što imaju previše ili premalo kose, što su izborani, što nisu mišićavi, nisu definisani, nisu zategnuti, nisu moderni, nisu čak ni iz daleka poznati. Tako su se birali ljubavnici. Tako su se birali prijatelji. I to sam morao da prihvatim ako sam hteo da uspem.
(Glamurama)

Ovi likovi, suprotstavljeni tipičnim Elisovim junacima, sem što još uvek omeri naglašavaju odsustvo ljudskosti iz njihovih karaktera i postupaka, približavaju nam i poziciju samog autora. Bret Iston Elis je rođen i odrastao u svetu bogatih i moćnih, ali mu nikada nije pripadao. On se sam iz tog okruženja u kome, po njegovim rečima, ljudi čitaju samo izvode iz banaka, a pišu jedino kad potpisuju čekove, distancirao. Bez obzira što dosledno poštuje formu u pripovedanju, istovremeno sve o tom svetu zna i sa sigurne pozicije upućenog svedoka vodi nas poput Vergilije Dantea kroz krugove pakla za koje nismo ni znali da postoje. Kao i Vergilije Danteu, itaocima pokazuje stazu kojom će se

kretati, upozorava na ono što se na tom putu videti, ali nama prepušta komunikaciju sa prikazama koje na tom mu nom putovanju srećemo. Kroz nekoliko kratkih rezova, veoma efektno, upućuje na činjenicu da su te prazne ljuštine nekada imale oblik ljudsko. A to nekada uvek je detinjstvo.

Klej koji se igra sa svojom bakom na letovanju okružen porodicom pored bazena u dragoj, sada napuštenoj kući u Palm Springsu. Patrik i Šon, braćera koju vezuje samo biblijska mržnja, tajno izlaze iz kuće da bi se igrali na snegu. Mali Viktor na baštenskoj zabavi pre smrti majke. Pre svega. I nikada nam pripoveda nećemo reći šta se to, tako strašno, u međuvremenu desilo. Informacije dobijamo parcijalno, minimalno, nikada u nizu. Rasute su po stranicama ne jednog, već više romana. Dok ih čitamo nizovi asocijacija stvaraju sliku, ali našu sliku, našu predstavu, naše tumačenje. Mi stalno dopisujemo Elisove priče, a to je najviši stepen komunikacije koji autor može da ostvari sa čitaocima. Prošlost je poput tamnog filmskog platna, a pošto bez prošlosti sadašnjost ni na koji način ne možemo da dokujemo, prinudimo da tragamo za njom, da maksimalno pratimo svaku nedovršenu rečenicu i maglovitu misao junaka, a onda pokušamo da kolažu dodamo delove koji nedostaju. I za svakog od nas oni će biti jedinstveni. Nemoguće je ostati ravnodušan ili nezainteresovan kada, recimo, Patrik grubo prekida svakog ko primeti da on uopšte ne mora da ide na posao jer... Kada Viktor suviše nonšalantno skrene razgovor svaki put kada neko pomene njegovu majku ili sestru, ostavljaju i najbanalnija pitanja bez odgovora. Sin mog američkog senatora je nekada, u nekom trenutku, odlučio da postane polupoznati maneken, grebator i potkro zato što... Nepoznati automobil koji je često parkiran u Klejevom dvorištu pripada... A gospođa Bejtmen je konačno smeštena u azil za umobolne pošto je...

Dovršavanje ovih rečenica je ono što, pored većine i sasvim ljudske općinjenosti bogatstvom i moći, trajno vezuje za romane Breta Istone Elisa. Njega zaista nije lako a ni prijatno čitati. Postaćete zbunjeni, zastranjeni, zgroženi, imaćete mučinu u stomaku, uplašićete se i bićete fascinirani.

Vi koji ulazite, ostavite svaku nadu...

Bret Iston Elis

AMERIČKI PSIHO

odlomak iz romana

"Nel"

Pono je. Ja sedim u jednom separeu kod "Nel" sa Krejgom Makdermotom i Aleksom Tejlorom - koji se upravo onesvestio - i tri manekenke iz agencije "Elit": Libi, Dejzi i Karon. Bliži se leto, sad je sredina maja, ali u klubu radi klima-ure aj i prijatno je. Bend svira lagani džez koji ispunjava polupraznu prostoriju, ventilatori na tavanici se vrte, a napolju se tiska gomila koja na kiši eka da u e. Libi je plavuša koja na sebi ima crne "Iv Sen Loran" cipele s visokim potpeticama, pre naglašeno špicastim vrhovima i sa crvenim satenskim ukrasima. Dejzi ima tamniju plavu kosu i nosi crne somotske cipele koje isti u srebrom izvezene crne "Betsi Džonson" arape. Karon je platinasta plavuša koja nosi "Šanel" kožne izme sa špicastim vrhovima od lakirane kože dok je na listovima kombinacija vune i tvida, a osmislio ih je Karl Lagerfeld. Sve tri imaju na sebi bezli ne " or o di Santan elo" crne ru no ra ene vunene haljine i sve tri piju šampanjac sa sokom od brusnice i likerom od breskve i puše nema ke cigarete. Me utim, ja se ne žalim, mada mislim da bi restoranu "Nel" najviše odgovaralo da ima jednu prostoriju za nepuša e. Dve nose "Armani" nao are za sunce. Libi je pospana zbog promene vremenske zone. Jedna od njih tri, Dejzi, jedina je za koju mi pada na pamet da bih možda mogao da je jebem. Ranije tog dana, pošto sam se našao sa svojim advokatom zbog nekih glupih optužbi za silovanje, imao sam napad anksioznosti u "Din i De Luka" prodavnici, ali sam ga savladao u teretani. Onda sam s manekenkama otišao na pi e u "Tramp plazu". Nakon toga otišli smo da gledamo neki francuski film koji ništa nisam razumeo, ali je svedjedno bio dovoljno šik, pa smo onda ve erali u suši restoranu koji se zove "Vivids" i nalazi se blizu Linkoln centra, pa smo otišli na žurku kod

bivšeg de ka jedne od njih koji živi u jednom potkrovlju u elziju, gde smo bili posluženi lošom sangrijom. Prošle no i sanjao sam snove koji su bili svetli kao pornografija i u kojima sam jebao devojkke od kartona. Šou Peti Vinters ovog jutra govorio je o aerobiku.

Ja nosim "Lu ano Soprani" vuneno odelo sa dva dugmeta i pantalone s faltama, pamu nu košulju "Bra e Bruks" i "Armanijevu" svilenu kravatu. Makdermot je obukao "Lubiem" vuneno odelo sa "Ašer Bros" maramicom za prednji džep sakoa, "Ralf Loren" pamu nu košulju i "Kristian Dior" svilenu kravatu. On e upravo baciti nov i da bismo tako odlu ili ko e od nas dvojice da skokne sprat niže da kupi malo arobnog praška iz Kolumbije, pošto nijedan od nas ne želi da sedi ovde za stolom sa ovim devojkama, jer, mada bismo ih verovatno jebali, mi ne želimo, u stvari ne možemo, kako smo to otkrili, da pri amo s njima, ak ni snishodljivo - one naprosto nemaju šta da kažu i mada znam da to ne bi trebalo da nas iznena uje, zbog toga smo svejedno malo dezorijentisani. Tejlor sedi uspravno, ali o i su mu zatvorene, a usta malo otvorena i mada smo Makdermot i ja ispo etka mislili da on protestuje zbog skromnih govornih mogu nosti naše tri goš e tako što se pravi da spava, ubrzo nam postaje jasno da se on možda stvarno napio (još od kako'je popio tri sakea u "Vividsu" po eo je da se gubi i govori nepovezano) ali ni jedna od tri devojkke uopšte ne obra a pažnju osim možda Libi pošto ona sedi do njega, ali i to sumnjam, baš sumnjam.

"Glava, glava, glava", mrmljam ja za sebe.

Makdermot baca nov i .

"Pismo, pismo, pismo", ponavlja on, pa lupi rukom preko nov i a koji se zaustavlja na njegovoj salveti.

"Glava, glava, glava", sik em ja i molim se.

On podiže ruku: "Pismo je", kaže gledaju i me.

Ja dugo zurim u nov i pre nego što zatražim: "Ajde ponovo."

"Odoh", kaže mi on i gleda u tri devojkke pre nego što ustane, a onda gleda i u mene, koluta o ima i kratko zavrti glavotn. "Slušaj", podse a me, "ja ho u još jedan martini. 'Apsolut'. Dupli. Bez masline."

"Požuri", doviknem ja za njim pa dodajem, onako za sebe dok ga gledam kako se elegantno njiše dok prilazi vrhu stepcnica: "Jebeni idiot."

Ponovo se okre em prema separeu. Iza nas su za stolom neke odvratne Evropljanke za koje sumnjam da su brazilski transvestiti i koje

se krevelje u horu. Hajde da vidimo... U subotu uve e idem sa Džefom Hardingom i Leonardom Dejvisom da gledam Metse. U nedelju uzimam sve *Rambo* filmove. U ponedeljak mi stiže novi "Lajfsajkl"... ja zurim u tri manekenke dovoljno dugo da zaboli i posle nekoliko minuta, pre nego što bilo šta kažem, ja primetim da je neko naru io tanjir s kriškama papaje, a neko drugi opet tanjir špargli, iako su oba jela netaknuta. Dejzi me pažljivo posmatra, pa okre e usta prema meni i duva mi dim od cigarete u lice, ali on mi promaši o i i leti mi iznad kose iako su mi o i zašt i ene "Oliver PipIs" nao arima bez dioptrije u ramu od kalifornijskog bora koje celo ve e skoro ne skidam. A ona druga, Libi, riba koja je mamurna od promene vremenske zone, pokušava da na e na in da rasklopi salvetu. Ja za divno udo uopšte nisam nervozan, jer bi sve moglo biti i gore. Na kraju krajeva one bi mogle da budu Engle-skinje. Mogli bismo da pijemo... aj.

"Dakle!" kažem ja pljesnuvši dlanovima i trude i se da izgledam veselo. "Baš je danas bio topao dan, zar ne?"

"Gde je otišao Greg?" pita Libi primetivši da nema Makdermota.

"Pa dole je Gorba ov", kažem joj ja. "Makdermot, *Greg*, sišao je dole da s njim potpiše mirovni sporazum izme u SAD i SSSR-a." Na trenutak stajem da vidim njenu reakciju pre nego što nastavim.

"Znaš, Makdermot je zaslužan za glasnost."

"Pa... da", kaže ona neverovatno praznim glasom i klima glavom. "Ali on mi je rekao da se bavi poslovnim posredovanjem i... akvabikom."

Ja pogledam u Tejlora koji i dalje spava. Onda zategnem, pa pustim jedan od njegovih tregera, ali nema reakcije, on se ne mrda, pa se okre em prema Libi: "To te ne zbunjuje, zar ne?"

"Ne", kaže ona i sleže ramenima. "Ne mnogo."

"Gorba ov nije dole", Karon odjednom progovori.

"Zar ti lažeš?" pita me Dejzi smeše i se.

Ja u sebi pomislim: "*Au jebote!*" pa kažem: "Da, Karon je u pravu. Gorba ov nije dole. On je u 'Tunelu'. Izvinite me. Konobar?" ja zgrabim jednu konobaricu koja tuda prolazi i ima na sebi ipkanu "Bil Blas" svetloplavu uniformu. "Donesite mi "J&B" s ledom i jedan kasapski nož ili nešto oštro iz kuhinje. Devojke?"

Ni jedna od njih ništa ne progovara. Konobarica zuri u Tejlora. Ja pogledam prvo u njega pa u zgodnu konobaricu pa opet u njega. "Za njega donesite jedan sorbe od grejpfruta i jedan, pa recimo, sko ,

važi?"

Konobarica i dalje zuri u njega.

"Ehm, dušo?" ja joj mahnem rukom ispred lica. "J&B? S ledom?" kažem joj nadglasavajući i džez-sastav koji je usred dobre izvedbe *Take Five*.

Ona konačno klimne glavom.

"A njima donesi", pa pokazujem na devojkice, "još jednu turu ovoga što piju, šta god to bilo. Umjerenost? Posudu za hladne vina?"

"Ne", kaže Libi. "Ovo je šampanjac", ona upire prstom pa pita Karon. "Je li tako?"

"Valjda", Karon sleže ramenima.

"Sa likerom od breskve", podsećam je Dejzi.

"Šampanjac", ponavljam ja konobarici. "Sa, ehm, likerom od breskve. Jeste li zapamtili?"

Konobarica klimne glavom i nešto zapisuje pa odlazi, a ja joj zagledam dupe dok se udaljava. Onda pogledam sve tri pažljivo pomatrajući i svaku posebno u potrazi za nekim znakom, za izdajnički kim trzajem koji bi im zaigrao na licu, za nekim pokretom koji bi razotkrio ovakvo robotizovano ponašanje, ali je kod "Nel" previše mračno i moja nada da je to u pitanju samo je puklo zavaravanje. Ja zato ponovo pljesnem rukama i uzmem vazduh: "Dakle! Danas je baš bilo sparno, zar ne?"

"Meni treba novo krzno", Libi uzdiše zureći u svoju čašu šampanjca.

"Do zemlje ili do gležnjeva?" Dejzi je pita podjednako bezbojnim glasom.

"Stola?" predlaže Karon.

"Ili do zemlje ili..." Libi staje, pa jedno minut napregnuto razmišlja: "Videla sam jedan kratak, udoban šal..."

"Od nerca, zar ne?" pita Dejzi. "Sigurno od nerca?"

"Da, naravno. Od nerca", odgovara Libi.

"Ej, Tejlora", šapu em ja i gurkam ga laktom. "Probudi se. One govore. Moraš to da vidiš."

"Ali koju vrstu?" navalila je Karon.

"Zar ne misliš da ima nerca koji je malo... mlhav?" pita Dejzi.

"Neki nercovi znaju da budu previše mlhavi", dodaje Libi.

"Bela lisica je vrlo popularna", mrmlja Dejzi.

"Bež boja je takođe vrlo popularna", kaže Libi.

"A koja su krzna te boje?" pita neko.

"Ris, in ila, hermelin, dabar..."

"Zdravo?" Tejlor se budi i trep e. "Evo i mene."

"Ma nastavi da spavaš, Tejlore", kažem mu. "A gde je gospodin Makdermot?" pita on i proteže se. "Tumara tamo dole i traži kokain", slegnem ja ramenima. "Srebrna lisica je vrlo popularna", kaže jedna od njih.

"Rakun, tvor, veverica, bizamski pacov."

"Je l' ja to sanjam?" pita me Tejlor. "Ili... da li ih ja to zaista ujem da pri aju?"

"Pa, moglo bi se tako re i", namigujem mu ja. "Psssst. Slušaj. Vrlo je zanimljivo."

U suši restoranu Makdermot je, u stanju krajnje napetosti, pitao devojke da li znaju imena neke od devet planeta. Libi i Keron rekle su mesec i pogodile. Dejzi nije bila sigurna, ali probala je da pogodi i rekla... kometa. Dejzi je mislila da je kometa planeta. Zaprepaš eni, Makdermot, Tejlor i ja uverili smo je da jeste.

"Sada je lako prona i dobro krzno", kaže Dejzi sporo. "Pošto su mnogi dizajneri po eli da se bave krznima, a asortiman proizvoda se proširio zato što svaki od dizajnera želi da u radu s novim krznom da svojoj kolekciji li ni pe at."

"To je sve tako strašno", kaže Karon i drhti.

"Nemoj da te to zastraši", kaže joj Dejzi. "Krzno je samo modni detalj. *Ne treba* da te plaši."

"Ali to je vrlo luksuzan modni detalj", isti e Libi.

Ja pitam sve za stolom: "Da li se neko od vas ikada igrao sa TEC uzijem kalibra 9 mm? To je oružje. Ne? Oni su posebno korisni pošto ovaj model ima obra enu cev na koju se može staviti prigušiva i razni drugi dodaci", dok ovo govorim ja klimam glavom.

"Krzno ne bi trebalo da plaši", Tejlor pogleda u mene i bezbojno mi kaže: "Ja polako sti em uvid u neke vrlo uzbudljive stvari."

"Ali vrlo skup modni detalj", opet isti e Libi.

Konobarica se ponovo pojavljuje i donosi nam pi a zajedno s jednim sorbeom od grejpfruta. Tejlor ga ugleda i kaže, žmirkaju i: "Ja nisam ovo naru io."

"Jesi, naru io si", kažem mu. "U snu si to naru io. Naru io si to u snu."

"Nisam", kaže on pomalo nesigumo.

"Onda u ja da ga pojedem", kažem. "Ti samo slušaj", pa glasno lupkam prstima po stolu.

"Tu spada i Karl Lagerfeld", kaže Libi.

"Zašto?" pita Keron.

"On je, naravno, napravio 'Fendi' kolekciju", kaže Dejzi pale i cigaretu.

"Ja volim krzno mongolskog jagnjeta u kombinaciji sa krticom ili" - Karon prestaje da se smeje - "ovu crnu kožnu jaknu postavljenu krznom persijskog jagnjeta."

"A šta misliš o Džefriju Binu?" pita je Dejzi.

Karon malo razmišlja: "Te bele satenske kragne su mi malo... sumnjive."

"Ali on radi tako *divne* stvari sa tibetanskim jagnjetom", kaže Libi.

"A Karolina Herera?" pita Karon.

"Ne, ne, suviše mlohavo", kaže Dejzi odmahuju i glavom.

"Kao za devoj ice", slaže se Libi.

"Džejms Galanos najveštije koristi krzno sa stomaka ruskog risa", kaže Dejzi.

"Ne treba zaboraviti Arnolda Skazija. Beli hermelin", kaže Libi. "Mogla bih da *umrem* za njega."

"Da umrem za njega", ponavlja Libi i tako se prvi put ve eras slaže se ne im.

"Ja mislim da bi tebi divno stajao... uh... 'Džefri Bin', Tejlora", cvilim ja piskutavim, pederskim glasom, pa ga meko šljapnem dlanom po ramenu, ali on je ponovo zaspao tako da nema veze. Ja uzdahnem i sklonim ruku.

"Eno ga Majls..." Karon proviruje prema jednom vremešnom gorili u separeu pored našeg sa kratkom sedom kosom i jedanaestogodišnjom ribom u krilu.

Libi se okre e da bi se uverila: "Ali ja sam mislila da on snima neki film o Vijetnamu u Filadelfiji."

"Ne, nego na *Filipinima*", ispravlja je Karon. "Ne u Filadelfiji."

"O, da", kaže Libi, pa onda dodaje: "Jesi li sigurna?"

"Aha. U stvari film je završen", kaže Karon glasom koji zvu i potpuno neodre eno. Ona žmirka: "Ho u da kažem da se... prikazuje", pa opet žmirka. "U stvari, ja mislim da se prikazivao... prošle godine."

Njih dve nezainteresovano posmatraju susedni separe, ali kada pogledaju nazad prema našem stolu, one vide Tejlora koji spava, pa se Karon okre e prema Libi i uzdahne: "Zar ne bi trebalo da pri emo i pozdravimo se?"

Libi polako klima glavom, a njeno lice deluje zbunjeno na svetlosti sve a. Ona ustaje: "Izvinite nas." One odlaze. Dejzi ostaje i gucne

Karonin šampanjac. Ja je zamišljam голу, ubijenu, kako joj crvi riju po stomaku i goste se njenim crevima, kako joj sise peku cigaretama dok ne pocrne, a Libi jede njen leš, pa se nakašljem: "Danas je zaista bio topao dan, zar ne?"

"Jeste", slaže se ona.

"Pitaj me nešto", kažem joj pošto sam se iznenada osetio... spontano.

Ona lagano povuče jedan dim, pa duva: "Pa, ime se ti baviš?"

"A šta ti misliš, ime se bavim?" pitam ja veselo.

"Da nisi maneken?" ona sleže ramenima. "Ili glumac?"

"Ne", kažem. "Polaskan sam, ali ne."

"Pa?"

"Bavim se uglavnom, pa, ubistvima i egzekucijama. Zavisim", sležem ja ramenima.

"Da li ti se to sviđa?" pita ona ravnodušno.

"Pa... zavisim. Zašto?" ja gricnem malo sorbea.

"Zato što se najviše deo tipova koje ja poznajem bavi poslovnim posredovanjem i kupoprodajnim ugovorima i to im se ne dopada", kaže ona.

"Ali ja to nisam rekao", kažem i uspevam na silu da se nasmešim i ispijam svoj "J&B". "Ma nije važno."

"Pitaj sad ti mene", kaže ona.

"Dobro. Gde ti..." Onda na trenutak stanem, ukočen, pa nastavljam: "Preko leta?"

"U Mejnu", kaže ona. "Pitaj me nešto drugo."

"Gde vežbaš?"

"Imam privatnog trenera. A ti?"

"U 'Ekskluzivu'. Na Vest Sajdu."

"Stvarno?" ona se smeška, a onda ugleda nekog iza mene, iako joj se izraz lica ne menja, a glas joj je i dalje ravan. "Fran eska. O bože moj. To je Fran eska. Vidi."

"Dejzi! I Patrik, ti *barabo* jedna!" vrišti Fran eska. "Dejzi, šta ti radiš sa ovakvim pastuvom kakav je Bejtmen?" ona zauzima naš separe skliznuvši unutra sa još jednom plavušom koju ne poznajem i koja se silno dosađuje. Fran eska nosi "Sen Loran Riv Goš" somotsku haljinu, a ona devojka koju ne poznajem nosi "Džefri Bin" haljinu. Obe nose biserne ogrlice.

"Zdravo, Fran eska", kažem...

Preveo Miloš Arsi

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Bret Iston Elis

GLAMURAMA

odlomak iz romana

14

Šinejd O'Konor je pevala „The Last Day of Our Acquaintance“, bilo je ili 11.00 ili 13.00, možda je bilo i 15.15, svi smo ležali oko anijevog bazena u velikoj ku i na Okeanskom drumu, bilo nas je dvadesetak, svi su telefonirali preko mobilnog i drogirali se, ja sam nekoliko dana ranije upoznao Kloj. Ležala je na ležaljci, pekla se na suncu, usne su joj bile naduvene od kolagenskih injekcija, meni je glava pucala od mamurluka posle desetak „daikirija“ od manga, pažljivo sam merkao dijamant od etrdeset karata koji je imala na sebi, svi su govorili „Pa šta?“ ranije je prime ena bubašvaba, ljudi su u suštini odlepljivali. Na sve strane momci - mršavi, punih usana, velikih budža u ga ama, uvu enih obraza - kao i nekoliko rok-zvezda i gej tip iz Palestine koji se hvalisao da je u Hebronu prisustvovao skroz kul kamenovanju. Sve to pod mirnim nebom plavim poput žvake.

Šinejd O'Konor je pevala „The Last Day of Our Acquaintance“, devojka preko puta mene ležala je tako da sam joj video mar, zavla- ila je ruku u donji deo bikinija i ešala ga, a onda prinosila prste nosu i ovlaš ih mirisala. Na velikom televizoru „Bang i Olafsen“ vrti se epizoda Dosijea X gde je ne ijeg psa pojela morska zmija, iz nekog razloga svi itaju knjigu Užas u Amitivilu i umorni su od sino ne pre-mijere filma Autopsija 18 - tip nagnut nad spiritisti ku tablu, devojka koja se upravo vratila s Madonine žurke za babinje, momak što se igra kobrom koju je kupio ukradenom kreditnom karticom. Te nedelje održavalo se veliko su enje za ubistvo u kome me je odbrana ubedi-la da je žrtva - sedmogodišnja devoj ica koju je na smrt isprebijao pijani otac - zapravo kriva za sopstvenu smrt. Neko je, plivaju i pre zore, primetio sirene.

Možeš li da ubiješ oveka? - uo sam ne iji glas. Trenutak kasnije drugi glas je odgovorio: - Da, pretpostavljam. Oh, pa šta? - zastenjao je neko tre i.

Prošao je neko sa zaduvanim vukom na povocu.

Šinejd O'Konor je pevala „The Last Day of Our Acquaintance“, ja sam jedan deo prepodneva proveo u šišanju stidnih dlaka, svi su gledali razne tra -rubrike da vide jesu li se tamo pojavili, ali su u suštini bili u klasi „jednom i nikad više“ i niko nikad ne može stvarno uspeti, u kupatilu je visilo Raušenbergovo ulje na platnu, u ostavi Pikasovo, tip s kojim sam spavao prethodne noći - momak sličan Polu Njumentu s dvadeset godina - poeo je da priča o tome da mu je prošle nedelje na Mauiju ubijen prijatelj, uključujući i svi prisutni oko bazena, ja nisam mogao da pratim razgovor. Manji sukob s dilerom droge? Pobesneli uvoznik/izvoznik? Nesuglasica s ljuđođerom? Ko zna? Je li gadno umro? Spušten je u bure puno gladnih insekata. Obavljena je anketa. Na skali od 1 do 10 - biti spušten u bure puno gladnih insekata? Izneti su mišljenja. Meni se učinilo da mogu se onesvestiti. Taj razgovor bio je jedini pokazatelj da tu svako svakog zna. Zapalio sam cigaretu koju sam užickao od Rivera Finiksa. Tek sam postajao poznat i predstojala je promena ritavog mog odnosa prema svetu.

Šinejd O'Konor je pevala „The Last Day of Our Acquaintance“, neko je Pergoli dobio ključeve jednog od „mercedesa“ parkiranih u garaži, bilo je prevruće, preko neba je preleteo mlaznjak, ja sam ljubomorno posmatrao lice Brusa Rajnbeka koje mi se zlobno smeškalo s naslovne strane časopisa, tip s kojim sam spavao prethodne noći i šapnuo mi je „Poslednje si govno“, nabacio sam „zapanjenu nevericu“ i rekao „Pa šta?“ toliko sam pocrneo da su mi bradavice promenile boju, zadivljeno sam pogledao svoje mišavo telo ali mi je na butini dremala muva, oterao sam je ali se vratila. Brazilac me je pitao kako sam postigao tako četvrtaste trbušnjake, a ja sam bio toliko polaskan da sam morao vrlo ozbiljno da se koncentrišem ne bih li mu odgovorio.

Ispod ležaljke je ispuzao povredeni šišmiš, cijukao je i uzaludno lepetao krilima, nekoliko tinejdžera je stajalo oko njega. Šišmiš se prevrnuo, uspravio, i vrisnuo kad ga je jedan deak šutnuo. Neko je granom udario šišmiša, kome je s kože poleteo oblačak prašine. Po površini vode u velikom bazenu treperila je svetlost, ja sam sve posmatrao kroz dvogled. Sluga mi je doneo par čendanske torte i konzervu havajskog punca, kako sam i tražio. Šišmiš se koprcao na tlu, pored bačve enog mobilnog telefona. Kičma mu je bila slomljena i pokušavao je da ugrize svakoga ko bi mu prišao. Dečaci su nastavili da ga muče. Neko je doneo viljušku.

U svemu tome nije bilo nikakvog sistema. U tom trenutku Kloie Berns za mene nije bila stvarna osoba i tog pogodneva u kući na Okeanskom drumu trebalo je doneti nekoliko odluka, od kojih je

najprioritetnija bila: nikad mi na pamet ne e pasti da se ovoga odreknem. Isprva me je zbunjivalo ono što se u tom svetu smatralo ljubavlju: ljudi su odbacivani zato što su prestari ili predebeli ili presiromašni ili zato što imaju previše ili premalo kose, što su izborani, što nisu miši avi, nisu definisani, nisu zategnuti nisu moderni, nisu ak ni izdaleka poznati. Tako su se birali ljubavnici. Tako su se birali prijatelji. I to sam morao da prihvatim ako sam hteo da uspem. Kada sam pogledao Kloj, slegla je ramenima. Odgledao sam to sleganje. Usnama je opisala re Šetaj... Na ivici suza - pošto sam se nosio s injenicom da živim u svetu u kome se lepota smatra postignu em - okrenuo sam se na drugu stranu i zarekao da u biti tvr i, da e mi biti svejedno, da u biti kul. Budu nost se iscrtavala, a ja sam se usredsredio na nju. U tom trehtukii osetio sam se kao da me više nema pored bazena u vili na Okeanskom drumu, kao da lebdim iznad palmi, da se smanjujem na prostranom praznom nebu sve dok ne prestanem da postojim, a olakšanje me je preplavilo tako snažno da sam uzdahnuo.

Jedan tinejdžer bio je spreman da me zasko i, maglovito sam shva-tio da se momak koji je sko io u bazen možda davi a da to niko ne bi primetio. Odagnao sam misli o tome i koncentrisao se na dezene na kupa im ga ama Markija Marka. Pomišljao sam da se možda i ne u se ati tog popodneva. Pomišljao sam da e ga neki deo mene uništiti. Leden glas u mojoj glavi preklinjao me je da to uradim. Ali upoznao sam previše kul ljudi, postajao sam poznat, i u tom trenutku nikako nisam mogao shvatiti jedno: ako ne izbrišem to popodne iz pam enja, ako ne odem odatle i ne ostavim Kloj Berns za sobom, delovi tog popodneva vra a e mi se u no nim morama. U to me je uverio ledeni glas. To mi je obe ao. Neko se molio nad polusmrvljenim šišmišem, ali je gest delovao odsutno i bezna ajno. Oko de ka koji se molio ljudi su zaigrali.

- Zanima te kako se sve ovo završava? - upitala je Kloj žmure i. Klimnuo sam glavom.

- Otkupi autorska prava - šapnula je.

Okrenuo sam se da ne bi videla izraz na mom licu.

I dok je treštao gromoglasni poslednji štih pesme „The Last Day of Our Acquaintance“, ja sam izbledeo, a moja slika pretopila se u sliku mene kako godinama kasnije sedim u hotelskom baru u Milanu i zurim u mural.

U mom stanu novinarka iz *Ditejsa* naslonjena je na stub, motri svaki moj pokret dok sisa narkoti ku lizalicu s ukusom maline, a okolo se vrzma tona asistenata, uklju uju i i jednu zaista miši avu ribu s nosnom mindušom na klipser, koja na reflektore stavlja filter-gelove boje kivija, lavande i nara; kamerman jamajkanski izgovara: - ao, Viktore - ima konjski rep na šnalu jer ga nije imao kad sam ga ranije po podne video u Ulici Bond, a delimi no je ipeva domorodac; reditelj tog priloga, Mat, savetuje se s vidžejem iz „*MTV Newsa*“, nekako mi se samo osmehuje i trlja ožiljke na bicepsu koje je zadobio ludovanjem na svom „harliju“, a ja tada kažem:

- Izvinjavam se što kasnim... zalutao sam.

- U svom... kraju? - pita.

- U kraju se dešava pojava poznata kao seljoberizacija, pa je postalo, hm, zapetljano.

Mat se samo kao smeši, u stanu je ledeno, ja se bacam na veliku gomilu belih satenskih jastuka koje je ekipa donela, neki Japanac za sebe snima davanje intervjuja MTV-ju, drugi Japanac fotografiše video-ekipu, ja po injem da nabrajam imena bendova koje treba da puste preko priloga kad se bude emitovao: *Supergrass*, *Menswear*, *Offspring*, *Phish*, Liz Fer („*Supernova*“), možda *Pearl Jam* ili *Rage Against the Machine* ili ak *Imperial Teen*. Toliko sam izgubljen da ak i ne prime ujem Mata kako stoji nada mnom dok mi dvaput ne pucne prstima pred nosom, a ja napu im usne, namignem mu i upitam se koliko sam kul u tu imo ima.

- Tokom intervjuja u pušiti veliku „koibu“ - kažem Matu.

- Tokom intervjuja eš izgledati kao kreten ina.

- Hej, ne zaboravi s kim pri aš.

- Politika MTV-ja. Nema pušenja. Oglašiva i to ne vole.

- A s druge strane, prodajete mržnju Trenta Reznora milionima naivnih mladih ljudi. C-c-c.

- Želim da pobegnem odavde, zato hajde da po nemo.

- Mene je ve eras neko jurio po Sohou.

- Nisi *toliko* popularan, Viktore.

Zovem Džej DiJa preko mobilnog. - Džej Di... saznaj ko me je jurio po Sohou. - Prekidam vezu, a pošto sam u elementu, smešim se od uha do uha, pa dozivam zaista miši avu ribu s nosnom mindušom na klipser: - Hej, ma kice, s tim dupetom bi i taksi zaustavila.

-
- Zovem se Dejvid - kaže. - A ne Ma kica.
 - Auh... skroz si u tom „muško-žensko“ fazonu - kažem dok se ježim.
 - Ko je ovaj klovn? - pita Dejvid ostale.
 - Stara pri a - uzdiše Mat. - Niko, u prodoru, zvezda, propao. Ne obavezno tim redom.
 - Hej, održavajte dobar vrb - neodlu no kažem neodredenom sagovorniku, a onda me šminkerka koketno dira po zuluđu, na šta dreknem: - Ne diraj to - a potom, mirnijim tonom: - Može li neko da mi donese „snepl“? - Upravo tada najzad prime ujem šta potpuno nedostaje u mom stanu: Sindi.
 - ekaj, ekaj malo... gde je Sindi?
 - Sindi ne vodi intervju - kaže Mat. - Samo ga najavljuje, na svoj šatro neponovljiv na in.
 - To je totalna havarija, ako mene pitaš - zapanjeno kažem.
 - Je li?
 - Da sam to ranije saznao, ne bih ovde sedeo.
 - Sumnjam.
 - Pa gde je, jebo te?
 - U Bejrutu, na otvaranju novog *Planet Holivuda*.
 - Ozbiljno poniženje.
 - Gadno sranje, klinac.
 - To me... pobogu, Mate... stvarno šokira - kažem dok mi se o i pune suzama. - Stvarno me šokira što mi se tako obra aš.
 - Aha. - Mat zatvara o i, prinosi tražilo uhu. - Dobro.
 - ekaj malo, ekaj... - Gledam vidžea koji pri a preko mobilnog ispod ogromne slike Nen Goldin koju mi je Kloj poklonila za Boži .
 - Onaj tamo pederast e raditi intervju? - zgroženo pitam. - Onaj homoseksualni pederast?
 - Hej, u emu ti živiš? U filmu za niže razrede?
 - Ne želim da me intervjuiše neko ko je u ovom poslu poznat kao veliki homoseksualni pederast.
 - Jesi ikad spavao s tipom, Viktore?
 - Setivši se MTV-jevog novog sveprožimaju eg stava „ itav svet je pun pедера“, usiljeno se osmehujem, napola klimam glavom i cedim: - Možda - a onda se pribiram i dodajem: - Ali sam sad striktni heteroseksualac. - Duga ka pauza. - Zapravo religiozno predan.
 - Obavesti u medije.
 - Ti si medij, Mat - uzvikujem. - Ti i homoseksualni pederast vidžej.

- Jesi ikad spavao s petnaestogodišnjom devojicom? - umorno pita Mat.

- Devojicom? - Pauza. - Možda.

-Pa?

Pokušavaju i da dešifrujem na šta Mat cilja, zastajem i škiljim, a onda sik em. - Jebo te, šta sad to zna i, moronu? Tu postoji neka poenta? Jer mi, kao, hm, izmi e.

Prilazi vidžej - sav živ u de a kim osmesima i „Versa eu“.

- Zabavlja se s Kloi Berns - kaže Mat. - Ništa drugo ne treba da znaš.

- Super - kaže vidžej. - Možemo li to da ubacimo?

- *Ubaci eš* to - odgovaram umesto Mata. - 1 ne pitaj ništa o mom ocu.

- Odgovaraš kao iz topa - kaže vidžej. - A to mi se svi a.

- I spreman sam za kameru.

MTV: - I kako izgleda biti seks-simbol u fokusu?

JA: - Slava ima cenu, ali se još priskoju družim sa stvarnoš u.

MTV: - Kako te, po tvom mišljenju, drugi vide?

JA: - Problematičan sam tip. Legenda sam. Ali u stvari je sve velika svetska žurka bez VIP soba.

MTV (pauza, zbunjenost): - Ali zar u tvom novom klubu nema VIP soba?

JA: - Hm... seci. Seci. *Seci*.

Svi prilaze, a ja objašnjavam plan igre: želim da pri am o svojim li nim odnosima s Robertom Daunijem Mla im, Dženifer Aniston, Metom Dilonom, Madonom, Latuz Latrekom i Dodijem Fajedom. Ljudi napokon klimaju glavama, zadovoljni. Život se nastavlja uz nekoliko mekših pitanja i prilikom da budem fensi bezobrazan, koju grabim.

MTV: - Kako je bilo pojaviti se u *Beverli Hillsu 90210*?

JA: - Klasi ni kliše. Luk Peri izgleda kao mali Nosferatu, a Džejson Pristli jeste gusenica.

MTV: - Vidiš li sebe kao simbola nove generacije u Americi?

JA: - Pa, predstavljam povelik kružni ise ak nove generacije. Možda sam simbol. - Pauza. - Ikona? Ne. - Duža pauza. - Još ne. - Duga pauza. - Jesam li pomenuo da sam Jarac? A, da, tako e sam i za obnavljanje inicijative da se ova generacija više angažuje na ekološkim pitanjima.

MTV: -Tojebaškul.

JA: - Ne, *tisi* baš kul, de ko.

MTV: - Ali šta vidiš kad zamišljaš svoju generaciju?

JA: - U najgorem slu aju? Dvesta mrtvih ozbiljnih klinaca obu e-nih

poput statista iz *Vrane* kako igraju uz *C+C Music Factory*.

MTV: - I šta misliš o tome?

JA (iskreno dirnut pitanjem): - Mnogo me to stresira.

MTV: - Ali zar osamdesete nisu gotove? Zar ne misliš da je otvaranje takvog kluba vraćanje u period koji već inače želi da zaboravi? Zar klinci ne žele *manje* obilja?

JA: - Hej, to je li ni stav, ove e. - Pauza. - Ma koliko to, znaš, komercijalno *delovalo*. A ja - najzad nešto shvatam - samo želim da se nekako odužim društvu. - Pauza. - Radim to zbog ljudi. - Pauza. - Ove e.

MTV: - Šta misliš o modi?

JA: - Moda se možda bavi nesigurnošću, ali je dobar način za izbacivanje napetosti.

MTV (pauza): - Stvarno?

JA: - Potpuno sam obuzet modom. Tražim je. *Žudim* za njom. Sedam dana nedeljno, dvadeset osam sati dnevno. Jesam li pomenuo da sam Jarac? A, da... biti najbolji u samo jednoj stvari jeste kontraproduktivno.

MTV (duga pauza, blaga zbunjenost): - Koliko ste ti i Kloi Berns već zajedno?

JA: - Kad je posredi Kloi, vreme je beznačajno. Ona prkosi vremenu, ove e. Nadam se da će imati dugu karijeru kao glumica povlaka manekenka. Fenomenalno izgleda i, ovaj, najbolja mi je... prijateljica.

(Novinarka *Ditejlsa* se smeje.)

MTV: - Priča se da...

JA: - Hej, održavanje veze je jedna od teških stvari koja može posla, maco.

MTV: - Gde ste se upoznali?

JA: - Na večeri pred Gremi.

MTV: - Šta si rekao kad si je upoznao?

JA: - Rekao sam: „Hej, ma kice“, a zatim da sam - i dalje - najperspektivniji muški model godine.

MTV (posle poduže pauze): - Vidim da si te večeri bio, hm, introspektivan.

JA: - Hej, uspeh zna i voleti sebe, a svako ko tako ne misli nek se jebe.

MTV: - Koliko ti je godina?

JA: - Dvadeset i nešto.

MTV: - Ne, stvarno. Tačno.

JA: - Dva-de-set i nešto.

MTV: - Šta zaista nervira Viktora Vorda?

JA: - Injenica da je Dejvid Birn nazvao svoj novi album po „šrilankanskom aju koji se prodaje u Britaniji“. Kunem se da sam to negde uo i smesta otka io.

MTV (posle u tivog smeha): - Ne. Šta te *zaista* izlu uje? Od ega zaista besniš?

JA (duga pauza, razmišljanje): - Pa, u skorije vreme didžejevi koji nestaju, nevaspitani šankeri, odre eni muški modeli skloni tra evima, medijski tretman slavni li nosti... hm...

MTV: - Pre smo o ekivali nešto poput rata u Bosni ili epidemije side ili terorizma na doma em tlu. Šta kažeš na trenutnu politi ku situaciju?

JA (duga pauza, tanak glasi): - Trapavi roleraši?... Re i „ta ka kom“?...

MTV (duga pauza): - Još nešto?

JA (shvatam nešto s olakšanjem): - *A mulatto, an albino, a mosquito, my libido.*

MTV (duga pauza): - Jesi li... razumeo pitanje?

JA: - Kako to misliš?

MTV: - Zar se ne dešavaju razne stvari...

JA (iznerviran): - Možda ti nisi razumeo moje odgovore.

MTV: - Dobro, pustimo to, hm...

JA: - Samo pre i na slede e pitanje.

MTV: -Oh,dobro...

JA: - Pucaj.

MTV (stvarno duga pauza, zatim): - Jesi li ikad poželeo da prosto nestaneš iz svega toga?

Preveo Goran Kapetanovi

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Natalija Stojković

AMSTERDAM

Trenutak kada je Crvenokosa gurnula vrata "Bulldoga" bio je upravo onaj trenutak u junskoj noći i kada je ona najtamnija - toliko blistavo tamna da niko ko bi se u tom trenutku našao usred nje ne bi ni naslutio da će ikada svanuti. Osvrnula se na vratima jer joj se u ušima činilo da je čula svoje ime izgovoreno nekim tuđim promuklim šapatom, nepoznatim a ipak bliskim, i videla je sivi kvart obasjan samo crvenim neonom i mutnom refleksijom neba u vodi. Nije bilo nikoga, osim para retnih pataka koje su ključale pored smrdljivog kanala. Naježila se, iz nekog razloga, a zatim ušla.

Ja sam je lagano dodirnuo po leđima. Tek za par trenutaka. Zadrhtala je i ponovo mi izmakla.

Coffee shop "Bulldog" nalazi se na Oudezijds Voorburgwal kanalu, na samom početku četvrti crvenih fenjera. Osećala je posebnu toplinu koja je zračila iz ovog mesta, između ostalog i zato što nije bilo glava koje se okreću u ka ulazu svaki put kad neko otvori vrata. Pored toga, ovde ni najsmelijih turisti nisu dolazili noću, i uopšte, uvek je bilo prazno kad je ona dolazila, a stalna klijentela sastojala se sve od samih mutnih klošarskih faca i poluprozirnih aveti, toliko bezizražajnih i utonulih u najveće dubine svih zamislivih blaženstava koja je ovaj grad pružao, da se njeno lice bezbedno utapalo u tu gnjecavu masu. Mogle su da prođu noću i da niko ne progovori ni reč; a nekada bi, sa nekim od prisutnih lelujavih tela bez lica, sasvim slučajno, uspevala da ostvari kontakt oči i dodir aurama kroz izmaglicu trave i hašiša i onda bi, činilo joj se, satima ili danima tako razgovarali ne izustivši ništa, onako kako umeju jedino srodne duše i kataleptičari u ludnicama. Većini ljudi koje je viđala ovde godinama, nije znala ni imena.

Osim toga, "Bulldog" je bio školski primer mesta koje bi svako ko nema teže oštećenu čula vida i mirisa svrstao u kategoriju Rupe. Bez imalo hipi-šarma nadrkanih coffee shopova za američke i japanske turiste - nije se dičilo udobnim jastucima na podu, orijentalnom

muzikom, niti terasom sa papratima - prosto, bila je to rupa sa slabim, plavi asto-crvenim osvetljenjem, plasti no-metalnim stolicama, šankom od iverice i muzikom koja se kretala u kratkom luku od meksi kih gangsta-repera do psihodeli nog trancea. Rupa u kojoj ovek može da za male pare kupi više vrsta ve pomenute trave ili hašiša (na gram u kesici ili u vidu pre-rolled džointa) i da ih nosi ku i ili puši na licu mesta, po želji, uz bljutavu, braonkasto-prozirnu filter kafu ili sok ogavnog ukusa. (Nije da je iko ikada izrazio tako suludu želju). Sve u svemu - poslednja oaza nepatvorene, iskrene ružno e u originalnom pakovanju.

Niko joj u ovoj toploj jazbini nije znao ime, niti je išta pitao. Crvenokosa je ve utabanom stazom urezansom u podu skliznula u svoju stolicu ne zapitavši se ni te no i, kao ni bilo koje druge, kako to da je ona uvek eka prazna. Bila je ve na pe urkama, a te havajske su joj uvek stvarale zajebane tripove, pa je rekla šankeru da joj umesto uobi ajenog Power Planta donese White Widow. Pre-rolled; mrzelo je da mota a imala je i gadnu posekotinu na prstu. Al' da bude ista bez duvana. Tom šankeru nikako nije uspevala da zapamti lice, ili bilo šta u vezi sa njegovim izgledom, osim detalja da je bio elav, valjda zato što je bio jedan od onih mutnih, bezli nih tipova koji odli no prolaze kao uli ni dileri dopa ili poštanski službenici. Ili možda zato što je nije bilo briga.

Za promenu (recimo, pozitivnu), u plejeru su se omakli neki psihodeli ni elektro-ambijentali i dok je pla ala šankeru i palila džoint, istrzani pokreti senki u crvenokosoj glavi raspršivali su se u srebrnastu maglu pre nego sto bi i pokušala da ih definiše. Da je uopšte pokušavala da ih definiše.

Igrala se u pozadini svesti nekim udnim re ima nepoznatog jezika, koje su joj se inile poznatim, ali koje nije mogla ni deli em svesti da razume. (Ovde je govorila - i to perfektno - engleski; holandski nije znala, a ionako ga u gradu niko nije ni govorio jer jedva da je bilo ro enih Holan ana.) Pe urke imaju odloženo dejstvo jer im treba vremena da preko želuca do u do mozga, i sada je na njima i Udovici (koja opušta, ali i tripuje), jahala kroz džunglu tog divljeg, zaboravljenog jezika, rvu i se sa egzotim re ima koje su joj sada bile podjednako daleke i razumljive. "...da je ujem uzalud sam danas kušao... zaboravio sam jutros pesmu jednu ja...") , režao je, ali ljudskim - samo blago promuklim - glasom ljubi asti vuk ofucanog krzna sa nogama slona koji je sedeo pored nje na panju. Zažmurila je, jer se zgrozila kad je na njegovoj glavi ugledala bogomoljku.

Otvorivši o i našla se van džungle, iznad iskrivljenih krošnj

grana zapletenih u nemoguće vorove, u vazduhu kroz koji su, sa nekog nevidljivog sunca, reči zaboravljenog jezika - itav jedan prošli, sada nepostojeći svet - jurile u rojevima nadole, preplivajući se tik iznad zemlje u život koji su na tlu formirale. Taj jezik je bio istrošen, iskrzan, odbacivan, sakat i ostareo, polumrtav zakopan u njoj, ali nije odustajao od svog zombi-života; negde duboko gradio je poluistruleli svet njenog bivšeg postojanja, onog pre, tamo izvan, i taj izgubljeni divlji grad zarastao u mahovinu, tvrdoglavo je progonio u snovima, a još je i e u tripovima.

Živela je ovde itavu večnost, ceo jedan život unutar života obavijen žuckastosivim dimom, sudeći po njenom osećaju za vreme. Ali u ovom trenutku vreme nije ni postojalo, niti mesta gde je postojala pre, niti ona sama, ni ono što je bilavolelaumela, a kamoli njeno ime, jezik, misaostarostpolcrvenakosa. Nije se gotovo sećala ni mnogo bliže prošlosti: bednih poslova od kojih je danju zaradivala za noć - dok nije, ni sama ne zna preko koje veze ili izjeg kreveta, izradila sebi socijalnu od 1000EUR mesečno - a od kojih je ubedljivo najgora bila šljaka konobarice u Banana Baru, sa koje su je otpustili jer je, gladna na Orange Budu, pojela svoje banane.

Sve to, sada, više nije bilo. Bila je samo njena koža pretvorena u puding od pećuraka i celo postojanje sabijeno u kvadratić od 4cm² u kome je osećala svoje dupe kako tone u stolicu od lažne kože. Neonske sijalice su mekano lelujale mešajući i crveno i plavo u ljubivastu, a zvukovi onoga što bi se u trenucima nemaštovite svakodnevice nazvalo prosto muzikom, kuckali su ritmično o oklop lobanje koji je obavijao celu, u krugu od metra oko prijatno sklupčanog tela.

Pećurke su vozile, Udovica omekšavala neravnine na putu.

Ja sam sedeo za volanom. Kako to da me još uvek nije primetila? Govorila je s nekim, i to sasvim tečno, tim nepoznatim jezikom; ni sa kim posebno - samo sa siluetom poznatog oblika, sa nekim koga je želela da oseti bliskim, i je je pokrete poznavala nekad davno, pre ovde/sada, u prošloj inkarnaciji ili pre par godina - sada je bilo svejedno. I nije bila samo ta jedna poznata senka. Humanoidni oblici su se smenjivali pretapajući se jedan u drugi - bliski stranci bez lica i pola - a ona je klizila kroz papirno-beli vazduh gust od mastiljavih reči i od jednog do drugog do trećeg i prišla im priču tučim glasom, praznila svoju srž sipajući im na senke glava neke reči koje su za nju bile mrtve.

Uvlačila se tako sve dublje u sebe samu, i strah koji je prozeo kada je tamo ugledala samo promajni hodnik bez vrata ublažavala je jedino utrnulost nerava, opšta zbunjena otupelost - toplo i bezbedno mesto u kome joj je prebivao duh.

Osećala je kako nešto pokušava da joj privuče pažnju nešto iz

nje ne osoba ili pokret ili zvuk ve neki entitet koji je tu obitavao ignorisan, a ipak važniji od nje same. Sva telesna toplota je, inilo joj se, izbijala kroz pore i pulsiraju i isijavala napolje ostavljaju i nekakve hladne trnce; kao da je vazduh oko nje postajao sve vreliji i teži dok se koža, i sva sadržina ispod nje, hladila. Pod ledenom kožom nešto joj se uporno migoljilo, kao neka te nost koja pokušava da na e bilo kakav otvor da iza e, ali ne kao krv koja bi da puna života šikne kad god joj se ukaže prilika, ve više kao mastilo iz prevrnute bo ice koje bi da se razlije gusto i prete i, ispisuju i po brazdama na koži nešto što je htelo, što je moralo što pre da joj kaže; da je podseti na neku važnu stvar koju je zaboravila.

Ali, sre om, te jezive trnce oterala je traka mlake svetlosti koja je pala na njih i otopila joj kožu. Tanki bi evi tamnosivkaste svetlosti koji su se migoljili na promaji ispod vrata nagoveštavali su da zora ulazi u etvrt.

Dolazim po tebe.

Napolju se, neumoljiv u svom hipnoti kom pulsiranju, prigušenim šapatom smejavao Grad. Puzio je sam po sebi milijardama pipaka, uvla io se ispod vrata i kroz klju aonicu, utrljavao svoj težak mošusno-blatnjav miris u kose i ode u. Ogroman i ve an, nametao je svoj puls moždanim talasima svakog ko je u njemu proveo više od par nedelja, suptilno se prikradaju i u po etku, da bi onda u pravom trenutku (a samo je on mogao da zna koji je pravi) zabijao tanke protoplazmati ne ru ice u njihove marove i ubrizgavao se u ki me da ki mene moždine zameni za mulj iz kanala, a nerve za šine tramvaja. Kao nežna majka on ih je ljuljao na svom lepljivom dahu, a oni su uživali i želeli još i još i uvek više - da se stope s njim i prodru u beskraj, tako meki i lelujavi, kao ustondirane patke u kanalu.

"Sada smo bezbrižni, laki i nežni...", opet onaj zaboravljeni jezik, ali sada utešan koliko i prete i.

I uzeo sam je u milione ruku, голу i lepljivu od krvi moje utrobe, a ona se ljuljala i štucala zadovoljno. Fetus koji ne bi da iza e.

"...Nek srce ne okleva; Isto je pevati i umirati..." Trgla se odjednom, ni sama ne znaju i zašto, iz ušuškanog raja, i ponovo se rodila u stvarnost - surova melodija tih par besmislenih re i u glavi na silu je gurnula pravo unutra, u centar. To Unutra bilo je tamno i šibano nekakvim suvim vetrom, lišeno misli ali ne na onaj prijatan na in, jer tu je o ekivala nekakvu spoznaju - nešto tvrdo na šta bi se prizemljila što bi bolelo i lomilo kosti i puštalo krv ali bi bar stvorilo neki stvaran ose aj - a umesto toga jednostavno se našla kako lebdi u praznini, u beskrvnoj tišini i jalovom mraku.

“Tokom svih ovih godina, ne se am se da sam grad videla na dnevnoj svetlosti”. Ova prosta misao doprla je do nje kao došapnuta njenim glasom, ali od spolja, možda ak izvan oklopa. Bila je, uzgred, potpuno istinita - osim u tamnožu kastoj svetlosti sumraka i tupom sivilu pred zoru (a s obzirom na to da je ranije radila a sada živela uvek no u), ona nikada nije kro ila na ulicu ispod gradskog neba izbeljenog suncem.

Iz nekog razloga, to je prenelo i vratilo u telo. Zurila je u svoje lice na crno-metalnoj površini stola. Videla je vrhove kose koji su se pe urkasto-tripozno-lelujavo stapali sa sopstvenim odrazom, napete miši e na zgr enom elu, o i utonule u podo njake (koji su tu gde jesu otkad zna za sebe) sa zenicama koje su reflektovale same sebe u beskraj poput obrnutih ogledala, tamnih i neprozirnih.

Kuda si sad krenula? Ne eš tako lako nazad!

Osoba koju je nazirala ispod oklopa od lobanje inila joj se poznatom, osim kose, koja je bila crna. Tupo je zurila u avetinjski bledo lice ispražnjeno od - pa, manje-više svega, dok je lice ravnodušno palilo cigaretu. Kent Silver Superslims. 4.5EUR pakla. Nije ni ponudila Crvenokosu, kurva neljubazna. Mada ona, koliko se se ala, svejedno nije pušila. Kad je ta crnokosa dunula dim u njeno lice, površina stola popljuvana muvljim govnama nije se zamaglila, nego je slatko-gorki obla i završio u njenim o ima koje su, razumljivo, krenule da peku i suze, i poslednje što je videla od one crne kroz baricu ispucalih kapilara i kiselih suza, bile su usne koje su oblikovale neke re i. Znala je da je važno jer je pritom ve ionako bledo dvodimenzionalno lice izbledelo do boje stolnjaka debele doma ice u reklami za izbeljiva , a ugasle o i postale potpuno crne i još potpunije izbezumljene; ali pre nego što je Crvenokosa uspela da razume, pošto je nekoliko puta ponovilo tih par re i - a bilo ih je samo tri ili etiri - lice je iš ezlo i ostavilo je da bulji u muvlje govno.

Pipci svetlosti sve manje sivi, sve više jutarnje-žuti lelujali su po štrokavom podu preko njenih pantalona i bedara do stomaka, gde su bleđeli i gubili se negde. One crnokose nigde nije bilo, a i trip je popuštao, pa je ose ala one prijatne tople žmarce koji vraaju oštrinu ulima. Mora e da zapali još jedan, ili da zapali na spavanje. Kroz ružne ljubi aste zavese ulazila je ljigava gradska dnevna toplota, obla nožu kasta. Svetlost. Sada e da iza e kroz oguljena vrata i da vidi etvrt i grad na dnevnoj svetlosti, prvi put. No big deal.

Pa ipak.

Pokrenula je utrnule kapke, podigla pogled sa onog muvljeg govna na stolu i prevukla ga preko prostorije. elavi šanker mrmrljao je na nema kom nešto u snu na stolici iza šanka. Jedina avetinja koja je

pored nje još uvek stondirala dva stola dalje, a kojoj je igrom nekih davnih drogirano-zagorelih okolnosti znala ime, bio je Grbavi Pablo. Mali Argentinac okruglog lica gotovo celog utonulog u guste brkove i bradu, sedeo je za visokim stolom na barskoj stolici i klatio nožicama. Zurio je u neku ta ku iznad njene glave, kroz zid, u neki nedoku ivi bezdan, sa elom nepomi nim u nekakvom neobi nom uko enom bolu (udno pravi ljudski bol na ovakvom mestu) da je izgledalo kao da je tako sedeo, ne celu no , nego danima okamenjen sa stolicom ispod sebe, u toj jednoj jedinjoj misli.

"Pablo", pitala ga je prate i pogledom mala stopala koja su se jedina na njemu micala, "where's here?" U inilo joj se da joj glas odjekuje, zvu ao je metalno i kao da je dolazio iz daljine. Nije imala pojma šta bi to pitanje uopšte moglo da zna i ali, iz nekog razloga, mislila je da baš on možda nešto zna. Grbavac je nije pogledao, samo je zaustavio rad nožica i spustio na pod svoj ne više nedodirljivo taman, ve najednom potpuno pobledeo i otupeo pogled. "Go home, kid". Na te tri jednostavne re i koje su joj bez posredstva ušiju i sive mase uplovile pravo u želudac, njeno telo je samo pokrenulo sve hemijske procese neophodne za aktiviranje miši a uko enih nogu u pokret ustajanja sa stolice. Ku i. Kako se ono beše hoda napred? Leva, pa desna? Jedna ispred druge valjda. Zraci ustajalog sunca titrali su po prašnjavom vazduhu i zaobišavši je ponovo su se spajali negde iza njenih le a. Kroz nju nikako nisu mogli - svetlost se u vakuumu pretvara ni u šta. Zvuci najnovije trance kompilacije mahali su joj za laku no iz zvu nika iza šanka.

Tako. Do i.

Ruka vrata kvaka na dole, valjda; savija ruku u laktu i vu e ih prema sebi.

Bledunjavu svetlost ranog jutra filtrirala je prizma jednog tankog homogenog oblaka koji se protezao preko itavog neba. Zakora ila je preko praga u vlagu koja joj se istog trenutka požudno pripila uz kožu i pretvorila u majušne lepljive kapi. Sa obe strane iznad kanala, u sivo-žu kastom i neprirodno mirnom vazduhu visile su izdužene ku e sa svetle im natpisima, sada pogašenim i utonulim u tihi odmor od celono nog neonskog zujanja. Uske, vertikalno razvu ene gra evine od cigala sada su se prvi put pred njenim o ima pokazale ovako sablasno iskošene; nesputane i ogoljene, krivile su se i naginjale napred u ve nom sizifovskom naporu da se stope sa kanalom. Užeglo-smrdljiva voda vukla se po vešta kom dnu poput guste, sladunjave žu i ili sirupa od karamele dok su iznad nje, tik nad skorelom površinom, mileli poslednji pau inasti ostaci ranojutarnje izmaglice.

Crvenokosa je udahnula duboko i u deli u sekunde sve što su joj ula obuhvatala zatreslo se, i samo u toj nanosekundi u nju su prodrli pipci magle, a grad se ukazao - stvarni, opipljivi živi organizam, monstuozan u svojoj veli ini koliko i u svemu ostalom. Ona je izrastala iz obale kanala uredno poplo ane sitnom kaldrmom sa zaštitnim slojem vlažne prašine umesto kože. Grad- udovište.

Gde je ovde? Sklopila je kapke samo na trenutak, da se pribere. Zatim je pustila noge da idu poznatim putem na spavanje. U susret joj je išla zgodna Azijatkinja u crnim mrežastim arapama, sukni dužine malo šireg kaiša, kratkoj roze bundici od lažnog krzna i neonskom gornjem delu bikinija ispod. Umorne šminke, ali lepršavog hoda, vra ala se i ona sa svojih no nih dužnosti, ljuljaju i se ušuškana u kolevcu gradskog trotoara. Smeše i se okrutnim usnama, dugim noktom je obrisala lepljivu prozirno-belu kapljicu sa ugla usana. Sluzava ektoplazmati na suza Grada na obrazu njegove prvosveštenice.

Crvenokosa je hodala. Neko joj je opet digao bicikl. Ceo sat hoda izgubio se u prijatnom polusnu, i za malo više od trena našla se u krevetu.

Bordo zidovi grlili su meko poput materice - i po njima se davno polepila umiruju e slatka karamelasta vlaga. Na stolu, koji je osim kreveta i stolice bio jedini nameštaj u sobi, ame ostaci suve hrane me u šminkom i uglavnom praznim flašama. Stolica uva ist veš, dok se po podu izležava prljava ode a i poneka opala crvena dlaka u klupku prašine.

Oko kreveta ute, skoro mrtvi, zgužvani, iscepani ili prosto ba eni i tu zaboravljeni komadi papira. Poneki još uvek šušne i mrdne jedva primetno, da otkrije urezane tragove mastila ispisane na nekom neobi nom jeziku, rukopisom tako dugo neupotrebljavanim da ni svemudra prašina koja se po njemu staloženo lepila više ne zna kome je taj rukopis nekad pripadao. Zaobljena, isprekidana, skoro detinja slova izgledala su više nacrtana, nego napisana. Hiljade gustih redova, ispisanih pa prežvrlianih, prepravljanih i ponovo prepisivanih, protezali su se od ivice do ivice stotina listova papira gotovo okamenjenog od ignorisanja i zaborava.

Na krevetu, pored nje, prozirna plasti na kutija sa šarenom etiketom i ostacima pe uraka od prošle nedelje. Na desnom boku, sa kolenima privu enim uz stomak, ona spaja trepavice krute od sna i obavlja ruke oko grudi, sa dlanovima na le ima, da zagrlji nešto nevidljivo. Poslednje uljuljkane misli gase se i tonu u gustu maglu i topli mulj: Kod ku e. Ja sam ovde. Ovo je ovde.

Najzad mi se predala. Ona je ovde. Utonula u mene cela. Moja.
Napolju, kao i u njenom krevetu, zavodljivo i surovo, smeja se
Amsterdam. Grad-bog. Grad-pobednik.
Crvenokosa se spokojno smešila u snu.

Velibor Petković

LOVE SORRY

odlomak iz romana

„Uspostaviti kontakt o ima
za vreme žestokog seksa
jednako je pokušaju
da itate Dostojevskog
dok vozite rolere.“
Stoya Doll,
ameri ka porno glumica
srpskog porekla,
dobitnica nagrade ZAVN
(porno Oskara)

Izgleda da sam imao sre e! A do nedavno, nisam to ni znao. Patio sam što sam spavao sa tako malo žena. Da nabrojim moje emotivne veze potrebni su mi prsti obe ruke i noge, možda i koji pride. Prick, recimo. A moje seksualne veze pokrivaju prsti jedne ruke, na e se tu i poneki slobodan. Znam, bitan je kvalitet, kažu seksolozi. Bolje je sto puta voditi ljubav sa jednom osobom, nego po jednom sa sto razli itih. Tako misle stru njaci, ali ja sam obi an muškarac koji je zagazio u etrdesete, „vitez propuštene prilike“ iz pesme Džonija Štuli a, i imam snažan ose aj egzistencijalne praznine i kajanja. Ne zbog onoga što sam u inio, ve zbog onoga što nisam, što sam propustio ili upropastio.

A onda odjednom, tras! Prosvetljenje je stiglo dok sam listao šareni asopis. Najpre ozbiljne intervjuje s piscima, a onda i razgovor s porno -oskarovkom srpskog porekla. Priznajem, privukle su me njene fotografije. Onda iznenadila njena oštroumnost. Na pitanje koliko je imala muškaraca do sada, a cura tek što je prešla dvadesetu, kao iz topa je odgovorila: „Dvojicu!“ Novinar je bio zbunjen. Morao je da opisuje scene iz filmova u kojima je blistala i da precizira da misli na penetraciju. „A, to!“, nasmejala se Stoya Doll. „Mislim da ih je bilo petnaestak, to su ve inom stalni partneri“.

Verovatno je usledilo utanje. Ne da se pro itati, ali tako ja to zamišljam. Porno glumica je progovorila o ljubavi. Rekla je nešto o emu nikada nisam razmišljao: o kontaktu o ima tokom seksa. To je ono što razlikuje vo enje ljubavi od trpanja! Pokušao sam da se setim, skroz objektivno, i uzdahnuo s olakšanjem. Sve moje devojke gledale su me u o i dok smo vodili ljubav. Voleli smo se, zna i!

Šta je, u stvari, ljubav? Da li je to Valentina Sabo, srednjoškolka iz Dalja, širokih kukova i malih vrstih grudi? Oboje smo popili malo više vina i sada smo u dvorištu ferijalnog letovališta nadomak Pule. No je još mlada i ima dosta prolaznika u kampu, ali to nam ne smeta. Sedim na travi razmaknutih kolena, a izme u se ugnezdila kratko ošišana, arijevska plava Valentina. Otac Ma ar, majka Nemica, da, to je ta slavonska kombinacija. Primetili smo se, uzajamno, neki dan ranije, odmah po dolasku na more. Onda se ispostavilo da je ona u grupi Osje ana, mojih formalnih doma ina ovog leta. Njihovo Sveu ilište i niški Univerzitet sara uju na svim nivoima. Bratstvo-jedinstvo i druge sli ne parole.

Trebalo je da se na emo u vozu Beograd Pula. Njihova grupa ušla je u Vinkovcima. Ali kako sam ja iz Niša krenuo sam, u no nom vozu koji je kao zmija usput skinuo košuljicu i postao vlak, usput sam zaspao. Probudio sam se u gluvo doba no i i odustao od potrage za Osje anima. Sreli smo se, svi mi iz raznih gradova, tek na stanici u Puli. „Pod vrelim suncem leta“, kao u pesmi Balaševi a o Francuskinji Katrin iz Dižona. Bio sam utljiv, nisam uspostavljao kontakte (osim o ima!) dok sam ekao autobus za Fažanu. Ipak, neke cure iz Beliš a su mi same prišle, pa smo se zajedno dokopali odmarališta omladine Hrvatske.

I evo, koji dan kasnije, umesto Ivan ice kojoj sam nosio ranac i koja se pored mene sun ala u toplesu, grlim razbludnu Valentinu. Barem se ona tako predstavlja, jer posle upoznavanja i odglumljenog ili stvarnog šoka što nemam plave o i kao Miki Rurke, ve kestenjaste kao krzno medveda, odmah je po ela da se hvali: kao, želi da bude fina i dobra, ali muškarci u njoj vide samo ženku i seksualni objekat. Stidi se toga, ali baš pre dolaska ovamo, vodila je ljubav sa dvojicom tipova, svašta su joj radili. „I što je najgore, uživala sam!“ kaže jedva punoletna gospo ica Sabo i gleda me u o i. O ekuje reakciju, gnušanje, osudu, šok, šta li? Ja utim, jer ve sam diplomirao psihologiju pre mesec dana na Filozofskom fakultetu u Nišu i to upravo na Wilhelmu Rajhu. Svi znaju za Makavejeva i njegov film „W.R. Misterije organizma“. Ti inicijali pripadaju oveku o kome sam pisao, Frojdovom u eniku koga su psihoanaliti ari odbacili jer je komunista, a komunisti jer je psihoanaliti ar.

A imao sam i jednu devojkicu, luckastu klinku, lepu Radu, koja je volela da izmišlja sli ne pri e. Onda bi sve zaboravila i najednom zacvilila od straha što ima ve šesnaest godina, a još je nevinna i plaši se ho e li je gubljenje nevinosti boleti. „Trebalo je da to ranije uradimo, dok mi je himen bio mekši i tanji, dok sam bila devojkica, a ne sad kad je elasti an i teško se probija. Obe aj mi da eš biti jako, jako nežan!“ preklinjala me i prenemagala se. Ništa me nije koštalo da joj to obe am. Uz plo e Kejt Buš koju je jako volela da sluša, toliko, da mi je kao pravo derište zahvaljivala što ih kupujem i puštam joj ih sa mog starog gramofona.

Sve se to, na drugi na in, sada doga a sa Valentinom Sabo. Ljubimo se dok joj milujem gole butine, a onda preska em najosetljivije mesto, gde bizon pije vodu, i prelazim na grudi. „Šta to radiš, jesi li ti lud?“ pita me, a potom nastavljamo da se ljubimo. To se ponavlja nekoliko puta, a zatim mi, odjednom, sve to histerisanje dosadi. Zavrteo se kaleidoskop u kome sam ugledao sebe u vodvilju na pozorišnim daskama i u narodnjaku, istovremeno: “Kad sam bio u Novome Sadu, ja zavoleh Jovanovi Radu!” Tako je pevao narodni peva , a ja sam nešto sli no ve proživio. U trenu su se sli ice podudarile i poželeo sam da prekinem takvu karmu, ve no vra anje istog koje tera na povra anje. Sklonio sam ruke sa grudi ustreptalog tela mlade Slavonke. (Debelo dupe srpske lirike zadrhtalo bi od ovih mojih re i!)

„U pravu si, ovo je skroz pogrešno!“ - gotovo da sam viknuo. Pogledala me za u eno, a ja sam ustao i džentlmski ponudio da se vratimo u sobu ferijalnog odmarališta u kojoj Osje anin Petar slavi ro endan. Tamo su i svi ostali iz naše klape, pije se vino „Dva ribara“, od koga smo se i opili. Za udo, pristala je. Pokušala je, doduše, da se pravi uvre ena što sam je pipao, ali im smo ušli u sobu, dohvatio sam vino i pridružio se kartanju. Igrala se neka igra koju sam te ve eri nau io, pa me služila po etni ka sre a.

Seks nije koren stvari za mene, jer ja sam Sloven, ako je verovati Crnjanskom. Ta nije, Rjepinu iz „Romana o Londonu“, koji sam itao u vojsci, kraj napuklog prozora, dok su ostali spavali u vreme popodnevnog odmora. Tako me niko nije video kako duvam u promrzle prste i suzama kvasim stranice knjige iz vojne biblioteke kao nekakva šiparica. Vojne vrste, u šinjelu!

U jednom trenutku kartanje je dosadilo slavljenuku, pa je predložio da kolektivno skoknemo do obližnje diskoteke. Nije baš da nam se išlo, ali Pero je imao prava da za svoj ro endan izvoljeva sve što mu padne na um. Tako smo pobacali karte, ostavili nedopijeno vino i našli se na vazduhu. Nije trebalo pre i ni pedeset metara i bili smo u tami disko-

kluba. Gotovo praznog, jer banulo je nas sedmoro - osmoro, a unutra je bilo manje ljudi, ukljuuju i di-džeja. Pošto je muzika bila izvan mojih interesovanja, skoncentrisao sam se na fotografije na zidovima, koje su bile daleko zanimljivije. Uglavnom su to bile neobične fotke sa koncerata, koliko se sećam. Baš dok sam proučavao jednu kraj ulaznih vrata, ušle su dve jako mlade devojke. Pošto su stale pored mene, nameravaju i da razgledanjem odagnaju nelagodnost zbog diskoteke pustinja, nisam se ustručavao da progovorim: „Cure, obratite pažnju na fotografije, ima baš dobrih!“

Reagovale su prirodno, osmesima, pa sam krenuo da s njima ponovo obilazim vešerijeno i da zbog bučne muzike, manje priča, a više pokazujem rukama i klimam glavom. To je potrajalo desetak minuta, a onda me imenjaka, Crnogorac Zirojevi, potapšao po ramenu i viknuo: „Idemo nazad, ovdje je bez veze!“ I njemu sam klimnuo glavom, ali tog trena mi je palo na pamet da bi bilo zanimljivo da proširimo društvo, pa sam nadjačao muziku: „Devojke, hoćete li s nama? Jedan naš drug slavi rođendan, biće mu drago!“ To sam izgovorio bez previše otelevanjanja, sasvim opušteno, valjda su zato i pristale. Izašli smo zajedno i tek tu, na brisanom prostoru između oronule ferijalne diskoteke i naših paviljona, setio sam se da se predstavim: „Ja sam Kazimir iz Niša. Borovski.“ Opet su se nasmešile, a ona viša, pomalo mangupski, jer je itekako bila svesna svoje nadnaravne lepote. Usudila se da primeti: „Zvuči kao da si iz Poljske, a ne iz Srbije! Ja sam Tina, da kažem i prezime, kad si vešti po ime, Tina Dinarina.“

Sada sam ja bio zadivljen, jer je zvučalo kao da izmišljamo imena, kao da smo junaci nekakvog filma ili knjige. „Mora da si iz Knina?“ pitao sam, a Tina je zavrtela glavom i rekla: „Bliže moru, iz Sinja sam“. Onda je pokazala glavom na svoju utljivu drugaricu i dodala: „I Marina je iz istog mesta“. Uputio sam dug pogled bojažljivoj devojci, s kojom sam se do maločas fino slagao gledajući i rok-fotografije. Iako smo se i zajedno smejali, ali napolju kao da nam je ponestalo hrabrosti za komunikaciju. Ipak, ova slatka mala je progovorila: „E, ja sam Mare, a prezime mi je sasvim obično, Juriši“. Nisam dozvolio da nastavi da tako misli, već sam odlučio da pametujem: „Kako obično, pa jedan general srpske vojske iz Prvog svetskog rata tako se prezivao, Pavle Juriši Šturm! A zapravo je bio Lužički Srbin iz Nemačke, pravo ime bilo mu je Pavel Šturm.“ Cure iz malog mesta nisu imale komentar na ovaj istorijski podatak.

Onda sam komandovao juriš za ekipom Osječana koja je već zamakla u Petrovu sobu, za ovo vešerijeno endeaonicu. Predstavio sam devojke društvu. Petar je zaista bio radostan što sam ih doveo, a još više

se razveselio kada sam mu prepustio da zabavlja Tinu, lepu poput filmske glumice. Doduše, bio je to moj mali trik, jer sam odmah prokužio da je Marina još lepša i zanimljivija, ali da zbog njene stidljivosti to ne može odmah da se primeti. A ja sam imao intuiciju za tu skrivenu lepotu, na isti na in na koji je uveni Salvador Dali primetio Miu Farou u vreme dok je još bila tinejdžersko „ružno pa e“. E, ovde je slu aj bio još jednostavniji, jer lepota male Sinjanke ve je probila oklop. Paperje se pretvorilo u perje, da se držim bajke o labudu.

Se am se da sam nastavio da pijem i da sam to iskoristio da se napravim pijanijim nego što sam to stvarno bio. Zato sam zamolio Marinu da zajedno igramo karte, tako što e ih ona držati, a ja joj govoriti šta da baci. Bila je to i za nju nova igra, pa je pristala, ak smo i pobe ivali. Primetio sam da me društvo posmatra, fascinirano ležernoš u s kojom razgovaram sa nepoznatim devojkama, a zna ajan pogled uputila mi je i Renata, devojka iz Osijeka koja je tu bila s momkom Davorom. Ona je, zapravo, bila vo a grupe, s njom je i dogovoreno da jedan ili dva studenta Univerziteta u Nišu budu gosti tog jednonedeljnog skupa hrvatske omladine u Fažani. Naš omladinski funkcioner je odustao, kad mu je otkazala devojka koju je hteo da muva na moru, tako da sam ja, kao urednik studentskog stru nog asopisa, odjednom dobio priliku da putujem. Javili su mi u petak popodne, a u subotu sam ve bio u vozu, da bih u nedelju ujutru po prvi put video Pulu. Bio je to grad o kome mi je otac pri ao bajke, jer je jedno vreme proveo tu na obuci za rad na novim ure ajima za vezu, u vreme kada smo ve živeli na vojnom objektu nedaleko od Tuzle. Posebno su ga impresionirale Zlatne stijene, satima je pri ao o moru, kupanju, italijanskim natpisima, areni i drugim pulskim znamenitostima. „Vietato passare!“

U jednom trenutku shvatio sam da su drugi pijaniji od mene i da su neki i zaspali. ak i slavljenik Petar! Držao se jedino moj cimer Mario iz Ogulina, koji je sada zabavljao Tinu pri ama o svojim poduhvatima u dizanju tegova. Zato sam predložio da krenemo, a Mare je spremno ustala i pozvala drugaricu. Nas etvoro smo ostavili osje ku škvadru i izašli u no , ali pošto nam se nije spavalo, uputili smo se na obalu. Tu smo se malo razdvojili, pa sam s Marinom sedeo na jednoj steni i dugo smo pri ali o svemu i sva emu. Muzici, knjigama, njenoj školi i mom fakultetu i priznajem, zaprepastilo me kad sam uo da je tek drugi razred i da ima samo šesnaest godina. „Sweet little seksteen“, kao u pesmi aka Berija. Devet godina sam stariji, Bože!

Na samoj obali bilo je odmaralište Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske, pa smo bili tihi, da nam ne iza e u susret neko od

uvara visokih funkcionera koji su pajkili u sobama. Zbog Marinine mladosti odlu- io sam da ništa ne pokušavam, pa sam po eo da delim savete, kao da sam joj nekakav stariji brat ili ro- ak iz patrijarhalne provincije: "Nemoj nikada da spavaš sa budalama! Obe- aj mi!"

Pogledala me za- u- eno, a onda se nasmejala. Nije je ništa koštalo da obe- a, a mene valjda u takve nije brojala, jer je nastavila re- enicom: "Nikada nisam bila no- u na obali mora i nikada nisam na plaži do- ekala izlazak sunca!" Tek tada sam primetio da svi- e, a njene re- i su me još jednom podsetile koliko je mlada. A onda sam reagovao neprimereno, jer ose- anja se ne poklapaju s razumom: krenuo sam da je poljubim i ona mi je pošla u susret. Bio je to dug i sladak poljubac, a onda je nešto zagrmelo. Odvojili smo usne i okrenuli se prema zvuku, a onda ugledali ludog klinca Maria, kao od brega odvaljenog, kako baca kamen- ine u more. Tina se smejala, a mene je prizor podsetio na film „Lito vilovito“ u kome Ljubiša Samardži- glumi jednu takvu budal- inu, koja ne zna šta- e sa svojom snagom, pa pokušava da impresionira strankinje. Ja sam ti više bio kao Boris Dvornik, sa onim „las die augen sprechen“, pa sam puštao da o- i govore.

Odgledali smo presijavanje izlaze- eg sunca na mirnom Jadranskom moru, a onda smo krenuli do soba, da bar malo odspavamo. Mario i Tina su ušli u paviljon, a Mare i ja smo se još malo ljubili iza zgrade. Ponovio sam joj preporuku da ne spava s budalama, ali tako- e dodao: "Zna- i, ni sa mnom. Barem dok ne porasteš!" U- inilo mi se kao da joj je laknulo, jer se najpre stresla, kao od hladno- e, a onda osmehnula: " Bojala sam se kako da ti kažem da nisam još spremna za to. Strašno mi se svi- aš, odmah sam te primjetila, ali nisam virovala da te zanima jedna ovakva klinka kao što sam ja. Još iz maloga mista!"

„Pa i ne zanima me!“ rekao sam kroz osmeh i ponovo je poljubio. „A sad, dica i vojnici na spavanje!“ Otpratio sam je do sobe, ponovo je poljubio i niz hodnik stigao do mojih vrata. Mario je bio budan i obu- en ležao na krevetu. „Stari, svaka ti- ast kako umiješ sa ženama!“ rekao je i za koji minut, slatko zahrkao. Uskoro sam i ja zaspao, tek da se u meni slegnu utisci, kao kafa u šoljici. Iiliti fildžanu, jer iako imam poljsko ime, ro- en sam u Bosni i imam turski pogled na život. „Sve ti je to sudbina!“ - pomislio sam i kao sidro potonuo u okean sna.

TRASH

Miljan Milanović

U NIČKOVGRADU

Julsko jutro u Ničkovgradu bilo je sveže; Džo mi je to zapravo rekao, ja sam prespavao i jutro i podne. Džo, moj ortak, za moje roditelje lokalni dripac, ušunjavao se u vilu Nada i pretresao sobe pogledom ne bi li pronašao mene kako kuntam.

„Miljko, ajde kuvaj kafu!“

A baš sam lepo sanjao: Koltrejn na kokainu drži mi asove duvanja u saks.

„Jebala te kafa...!“, odgovorio sam mu.

Sam je pronašao džezvu i konzervu sa kafom. Vođen zdravom logikom, snašao se da upali novi svemirski šporet moje keve; srećan sam zbog majke, kupovina tog šporeta ju je baš usrećila.

„Gde ti je šer?“, vi se izkujne.

„Otkud znam...“, vi em iz kupatila dok perem bulju posle jutarnje inspirativne nužde.

„Ma se pijemo bez šer!“

Jak miris kafe osetio sam kroz ključaonicu kupatila, širio se koletnji požar koji guta mediteranski maslinjak, širio se guše i miris sapuna; sigurno je i dalje opet dobio neko pakovanje inostrane kafe.

„Naša govna ne mirišu ovako dobro“, rekao je Džo.

Izmet uvek smrdi.

Možeš otpočeti defekaciju u jeftinom hostelu, gledaju i kroz prozor kišnu ulicu Berlina i jedan savršen osmeh sa bilborda; možeš, na livadi pored puta držati se za kolena, ili usred parka dva sata nakon ponoći držati se za maloletno drvo. Možeš da kenjaš po svima koje ne voliš. Možeš da se olakšaš u šolji WC-a šljasteleg kazina u Montekarlu, šolji koja je istija od one iz koje sam srkao kafu u Istanbulu. Mogu priznati sebi, mogu to procediti kroz zube napet defekacijom: izmet uvek smrdi, ali ja to bolje podnosim kada sam daleko od kuće, naizgled umoran od skitnje, ali presrećan i izgubljen u daljini.

Sapunjao sam svoj dlakavi stomak i pokušavao da izbrojim koliko sam to dana u Ni kovgradu. Golicala me je mašta da zajašem voz; ljutio me je ose aj da sebe ovde nisam mogao prona i.

„E, o eš da odemo do prodavnice?“

O da, bio je to poziv na zidarca s crvenu etiketu pod napeklom tendom lokalne prodavnice.

„Samo da stavim nešto u usta“, rekao sam.

Gutao sam ostatke od ve ere. Džo je pustio stari razdrndan dedin tranzistor: ...mi smo siro ad sveta..., prepoznao sam Arsenov glas. Siro ad sveta... setio sam se Verone i eksiranja espressa na piazza de nekako... Siro ad sveta... kad god bih boravio u rodnom gradu osetio bih emotivnu mu ninu zbog ambijenta koji su stvarali oni isuviše lako pomireni sa porazom... siro ad sveta... me u njima je bilo i mojih prijatelja. Mi smo siro ad sveta...

Ru ak u Ni kovgradu tog jula bio je leden. Savršen za ovako vreo dan.

„Živeli!“

Džo je voleo kada sam u kraju, imao je sa kim da popri a. Ostali su ga, kaže, smarali svojom apatijom. Sa ostalima je samo cirkao pivo, vario džokavce i jurio...ne, kurave je ipak jurio sam. Živeo je u drop D štimu ganjaju i se sa svojom sudbinom.

„E, znaš li šta se sino desilo?“, pita me znaju i ve da ne znam šta se sino desilo.

„Ne. Šta?“, kažem.

„Ovi naši doperi“, nasmejao se, „odlepili za paketi em koji je Komšija bacio beže i od murkana. Svi se redom dali u potragu.“

Komšija je bio sitan diler koji je u krugu džankera bio poznat kao pi kica; glumio je veliku ribu. Valjao je gudru godinama, a onda je pao, kada i svi kojima se divio. Sada valja i dop, jeftinu bolest koja se širila Ni kovgradom poput kuge.

Tri bele dlake virile su iz uveta koje je slušalo naš razgovor. Pijani Deda Mraz koji živi u blizini Džoove ku e ustao je sa žute gajbe i otišao pokojnoj ženi na grob. Nedostaje mu, kaže sav zacrvenjen od piva. Džo i ja ostali smo sami. On je iz pakle izvukao smotan džoint i oblizao ga.

„Može?“

„Ajde, nisam odavno“, kažem.

Komšija je bežao pored ograde kasarne par minuta nakon pono i, jure i za svojom slobodom jer ponovni pad sebi nije smeo da

dozvoli. Oblivao ga je hladan znoj. Srce je pumpalo k'o nenormalno dok su mu se jaja ježila od pomisli da će biti uhvaćen. Brzim trzajem ruke izvukao je iz džepa paketiće i bacio u travu preko ograde, zatim je na kraju kasarne skrenuo u mračnu ulicu i umakao nemotivisanom mladom panduru. Bat jurnjave je utihnuo, a noć je presekla vest koja se brzo širila pospešena izmišljotinama o gramaži izgubljenog paketića.

Odmah nakon jurnjave, celu dužinu ograde prošetala su četiri pandura sa lampama. Nakon njih, džankeri iz kraja su procunjali istom maršrutom, pa likovi koji su razmišljali o lovi koju mogu da dobiju za pronaćen paket, pa malo pred zoru džankeri iz centra grada i drugih rošavih naselja nalik našem. Svi su tražili izgubljen Komšijin paketić krijući se jedni od drugih na smenu. Komšija je obećao dobru nadoknadu nalaza, pa je čak i Džo, priznao mi je, bacio pogled iza ograde; zato je znao da je jutro bilo sveže.

Kada je svanulo, potraga je zamrla, a onda je neko, u periodu dok se ulicom valjao miris vrućeg hleba za kombijem koji je snadbevaio malene prodavnice po naselju, poslao svoju kratkovidu babu u potragu. Jedino što je uspela da pronaće u travi bilo je neotvoreno pakovanje papirnatih maramica. Njoj je to delovalo kao misteriozni paketić.

„Ija je gudra?“, pitam.

„Ma moja, narasla iza svinjca, sama. Dobra, a?“

„Dobra“, kažem.

„Istunac“, Džo dodaje.

Džo je bio proklet snom o velikoj lovi. Želeo je, kako kaže, da iskulira život uz neku dobru cicu pun keša i to što dalje odavde. Ono što je imao iza sebe je propali brak, bivša žena kojoj plaćala alimentaciju i preslatka sedmogodišnja ćerkica. Poslove je menjao iz meseca u mesec. Radio je svašta: od kerove na karauli, preko koktel majstora, taksiste, električara, opslužitelja mešalice, do radnika na mostogradnji. Trenutno radi u rudniku nedaleko od grada, ka Bugarskoj granici. Noćas je radio u trećoj smeni i u povratku kući sapleo se o poternicu za paketićem dopa. Tako je Džo umio jutro sa tri domaće nakon kajgane i zaspao u umornu fotelju pored akvarijuma sa gladnim oskarima (*astronotus ocellatus*). Činilo mu se da je zaspao. Pomisao na Komšijin paketić bistrila mu je san i otvarala oči. Džou je kinta bila potrebija no ikad. U ovakvoj buli nije bio ni kada je mortus pijan na raskrsnici u samom centru, ponesen litrom rakije i žeškim dead metalom, uklizao pandursku semaforu golfićem i pokupio betonske žardinjere. Auto je bio u totalnom autu. Sudija za prekršaje mu je oduzeo dozvolu, a Džo je sve iskulirao i sutradan odveo svoju kerušu na parenje; obožavao je pit-

bulove. Tu njegovu kerušu smo jednom pijani nakon trulog provoda u gradu, maznuli iz boksa nekog lika kome ju je Džo poklonio, jer je po ko zna koji put bio u dugovima i nije mogao da je hrani. Azra je bila presretna kada ga je videla i sva razdragana odjurila je sa nama do kuće.

„Kad si krenuo sa šljakom u rudniku?“

„Pre dve nedelje. Ma, samo da odradim mesec i uzmem kintu... brate, tamo je ludilo ne ostaje mi se“, kaže.

„Pa kako je to... biti u rupi?“, pitam.

„E, Miljko... ovi matorci im vide da je zajebano kad radimo tunel, ostave pos'o za našu smenu, a meni neki napaljeni tip šef, pa boli ga kurac što mož' pogine, on ulazi. Samo da odradim ovaj mesec, pa begam odande. Idem onda u drva, da zgrnem kintu, pa palim za Bg. Ne mogu brate više ovde“, dodao je u jednom dahu.

U prodavnicu je ušla komšika koja je dane provodila u kafenisanju sa mojom kevom i uvek me smatrala finim, pametnim dekom koji uči školu.

„Ti li si sine?“, uzviknula je kada me je videla.

Ja sam sklonio džokavac iza leđa i punih pluća svetog dima samo razvukao keč i klimnuo glavom.

„Pa kad si doš'o? Kako fakultet? Dokle si stigao?“, pita dobronamerno, a ja se pitam da li je znala da sam joj drndao u erku u srednjoj školi i da ga je sisata Jelena primala kao luda dok se nije udala.

„Dobro. Stigao sam do samog kraja“, trudim se da izgovorim.

„Dobro. Dobro. Samo tako. Znala sam ja da ćeš od tebe biti nešto. Pozdravi mamu.“

„Hoću“, izduvao sam i produvao.

Gudra me je skroz sažvakala.

„Ceco, 'aj' daj dva mala hello-a na potpis, pa ti sledeće nedelje dajem tri 'iljade da se razdužim“, Džo je zatražio od prodavice sokiće za varenje.

„E, još pišeš ona tvoja sranja?“, pitao me je.

„Još“, odgovaram.

„Pa mož' da napišeš neku priču o ovom našem smaranju u Ni kovgradu. Mož' da napišeš kako ću da nabavim utoku i pobijem seljake što se skupljaju na Ni kovu Baru uz grand paradu!“

„Ma ne mogu da pišem o tome. Dovoljno me sjebe to što se smaram ovde. Nikada neću pisati o Ni kovgradu“, rekao sam odlučno.

„O eš ve eras da si ćemo do grada?“

Aha!“, kažem.

Ispred prodavnice smo ostali do popodneva cirkaju i pive dok me otac nije pozvao na ručak; imao je trip da svi ručamo zajedno jer tada je valjda imao utisak porodičnog jedinstva. Možda sam i voleo tu zdravu notu koju su moji roditelji gajili unutar zidova vile Nada, a možda mi je i bilo svejedno.

„Mama, daj neki dinar za grad!“ Dobio sam dvesta dinara, dovoljno za jedno pivo i pljuge. Više i ne zaslužujem. Imam dvadeset i pet godina. Peta sam godina elektronike. Prijavio sam četiri ispita u junskom roku ove 2007. Došao sam u Niš, grad sa namerom da na miru uđem. Položio sam tri ispita. Mogu da kažem da me je ukenjalo.

U grad smo krenuli pešaka nakon dremke i isceđenog tuširanja pod tušem koji presušuje; imamo problem sa vodom, ili imamo problem sa letom. Usput smo rokali limenku nikši kog i tražili paketi. Susreli smo jednog od džankera iz kraja:

„de ste, ovo, ono...“, prožvakao je izbezumljenog pogleda i sav znoj nastavio svojim putem. Krupne kapi znoja nosio je na čelu. Bio je nervozan i paranoičan prema svakoj zvezdi padalici.

„Brate, al' je prs'ol“, kaže Džo.

„Kol'ko su se samo nekad pičke ložile na njega, a sad se navukao na dop“, dodaje kao šat, lagano, provučeno kroz skromno podrigivanje od piva.

„Ne poznajem ga“, odgovorio sam nezainteresovano.

U grad smo se spuštali glavnom ulicom koja vodi od našeg mirnog geta sa funkcijom prigradskog naselja, pa do samog bronziranog bombaša na glavnom gradskom trgu. Njome smo 2001. Džoi i ja u tri po ponoći sprintali bosim vrštem. Ne sećam se zbog čega, ali sećam se da su nam tabani bili crni i upaljeni.

Kod polovine limenke, primio sam sms od Pestalocija, bivšeg cimera: eka nas u Z.

Kafi Z, pivo se pilo na ulici ispred tesnog lokala. Pržio je neki lokalni bend dok je na video-bimu išao nemi video. Bilo je gomile likova koje nisam video godinama. Neki su treperili od sreće dok smo se rukovali; neki nisu bili sigurni da li me poznaju; neke sam izneverio pa su me ignorisali.

„Ivana, znaš li našeg komšiju? Studira u Nišu i piše“, dve ribe iz kraja prisećaju se pred veceom kako sam izgledao kao klinac dok smo igrali žmurke, a ja sam, sa nevinim osmehom, poželeo da ih uguram u kabinu i podsetim koliko sam se ložio na njih jer su bile vrele babes.

„Ne!“, odgovori Ivana i lepi se za moje oči. Poznaje moje

roditelje, kaže.

Moja slatka želja iz srednje škole bila je u društvu uvek mi se dopadala drugarice iz osnovne. Prišao sam im sa ve napetim poljupcem na usnama.

„Hej!“

„Hej!“

„Hej!“, odzvanjali su fleševi koji su nas podse ali gde smo ono nekada stali: da li smo se ložili jedan na drugog ili je to bilo samo drugarstvo; on mi je poklonio ružu..., ona je bila prva kojoj sam poklonio cvet; meni je pokazivao matematiku..., želeo sam da mi pokaže svoje pubertetske sise e.

„Gde si našao njega?“, moja srednjoškolska žudnja šapatom je prokomentarisala moje poznanstvo sa Džoom. Posle svih tih godina samo je imala to da kaže: gde si našao njega?

Nije mi prijalo osu ivanje Džoa.

„Vidimo se posle...“, i odlazim na još nekoliko, tih, godina.

Promenili smo lokal. Džo je pokupio dve darkerke od po sedamnaest godina koje su u crno-belim starkama cupkale oko nas. Smetao mi je njihov trip da su pametne jer nisu lepe. Jedna atributna kenjala mi je nešto o životu, poslu, karijeri, mojoj struci... lupetala je gomile gluposti i nakon svakog udarca u doboš pitala: zašto utiš? Hm, pa zar sam imao šta da kažem na te njene blatnjave hipoteze.

„Što imaš dobru sisu mala!“

Uko ilara se od straha. Zinula je zate ena. Džo je odmah prisko io da je umiri. Ja sam povukao dim pljuge i nastavio da kora am. Pestaloci i Džo su je uveravali da to nisam mislio ozbiljno.

„Bio sam ozbiljan. Neka mala ide ku i“, rekao sam.

Njih dve su otišle bez pozdrava. Mi smo se smejali i furnuli na punk svirku u Domu Omladine. Protestvovali smo na ulazu da nas puste za džabe. Još jedna klinka koja je o igledno organizator ovog seminara utopijske anarhije, odbijala je naš šarm. Imali smo kinte za još jedno pivo koje bismo sr ano podelili i pucao nam je kurac da nas isfurana mala spre i da u emo; im se sklonila, lik iz obezbe enja nas je darežljivo pustio unutra.

Desetak ljudi šutkalo se u polutami. Kraj levog zvu nika u dubokim crnim martinkama i sa iroki zurkom na glavi, gorela je mala Megi. So nim dupencetom mamila je moj falusni pogled. Spazila je kada smo ušli. Mahnula je. Mahnuo sam.

Deoba piva je otpo elar. Mladi pankeri iz Slovenije, ne se am se

imena benda, zapravo nisam ga ni saznao, riljali su rifovima zatamnjeni prostor koji utorkom uve e služi za probe folklor. Džo je pogledom tražio ološ ribe za egzibicije u toaletu. Pestaloci je raspravljao sa svojom dugom jalovom vezom, o istim stvarima kao i dve godine ranije dok smo živeli zajedno, a meni je zavibrirao mobilni: ve eras bih se baš ljubila sa nekim, ali nemam sa kim.

Nepoznati broj. Bila je to Megi u martinkama, pretpostavio sam.

„Drži ovo pivo!“, izgovorio sam.

Džo to nije uo, pa sam mu na prepad tutnuo penu u šake. Promarširao sam pankom i zagrlio Megi oko struka. Okrenula se i poljubila me u obraz.

„Ajde da se ljubimo!“, viknuo sam joj u uvo.

„Polako!“, viknula je ona meni.

„O.K.“, slegnuo sam ramenima i u utao. Nisam želeo išta da je pitam. Jednostavno bilo me je briga kako je, s kim se kreše, koga voli, koga e prevariti, kako joj je u školi...jednostavno: ve eras bih se ljubio sa nekim i želeo sam da to bude Megi.

*Distorzija misli u centru glave
u im u uglu i buljim u akvarijum
moj pas glasno duva u trubu
u magnovenju...*

toliko sam znao o panku.

„Ajde da se ljubimo!“, rekao sam ponovo Megi, mirnim glasom kada je pesma bila gotova.

„Pa ja nisam tako laka riba!“, rekla je još mirnijim glasom.

Tvrđi pazar, pomislio sam.

Šta me koj kurac loži, definisao sam.

„Vidimo se onda!“, vratio sam se mirnim glasom pivu. Piva nije bilo. Otišlo je sa Pestalocijem. On je upao u klina ko huškanje na nacionalnoj osnovi. YU nostalgiji ari, odnosno njihovi klinci, hvatali su se za šiju i par ali pank-scenu, ponovo, malim metežom: gra anski rat, i to sve zbog klinke sa mladežom ispod nosa. Imala je zelene o i.

Pestaloci je pokušavao da zaustavi krvoproli e. Ja sam pokušavao da Pestalocija sklonim sa fronta, nije me zanimalo gra anski rat. Džo je u tom trenutku prošao pored mene prate i neku bucu u kariranim pantalonama i majici Dead Kennedys. Dao mi je svoje pivo.

Koškanje je preraslo u dranje i pesni enje. Neko me je greškom lupio po pivu i poslednju nadu da mi ulepša ve e sru io na pod. Pobesneo sam. Usko io sam me u napaljene borce, zgrabio Pestalocija i

uz stoletnu kletvu izneo ga iz anarhije.

„Ma znam ovog klinca što se bije... moram da ga smirim... e ga biju...“, rekao je.

„Klinci se samo šamaraju, šta se mešaš koj kurac!“, im sam to izgovorio u film uska e Džo re enicom:

„Interventna! Ne u da me cimaju zbog gluposti, ve imam dosije. Palimo!“

Jurnuli smo. Džo je bežao zbog prošlosti, ja sam bežao zbog Džoa, Pestaloci zbog mene, a tip iz interventne je tr ao zbog nas. Snopom svetlosti iz malokalibarske lampe ga ao nas je u le a dok smo jurili kroz drvorede i tr ali ka pruzi.

„Stani!“, vikao je.

Naravno da ne smemo stati.

U jedan posle podne zazvonio je telefon. Džo me je pozvao na pivo. Pestaloci je prespavao kod mene jer mu je zbrisao bus. Otišli smo na pivo bez doru ka.

„E, znaš šta se sino desilo?“, Džo pita.

„Maznuo si neku klinku...“, kažem.

„Ha, znaš Man u, dopera kog smo sreli dok smo išli u grad?“

„Da. Se am ga se.“

„Sino je upao kod Komšije kroz terasu jer je kontao da ovaj nije tu“, govorio je, „prevrnuo mu je gajbu traže i dop.“

Razvukao sam osmeh. Pestaloci je coktao usnama.

„Komšija je dremao u fotelju i kad je skontao da se neko šunja po gajbu...zgrabio je bejzbolku i bum...Man u je u nesvest pokupila patrola“

Osmeh je razvukao mene. Pestaloci je coktao, a Džo je rekao tu poražavaju u istinu:

„Brate, ovaj Ni kovgrad je postao žeš i treš!“

Džou je potekla krv iz nosa. Ja sam zatražio od Cece, valjada se tako zvala prodava ica, još po jedno pivo i papirnatu maramicu.

Goran Skrobonja

ČOVEK KOJI JE UBIO TESLU

odlomak iz romana

ili Dnevnik apsinta i krvi

U beogradski Prvi klub za gospodu rado sam dolazio i pre nego što sam našao posao kod Tesle, ali tada sam još bio samo jedan od mladih, poletnih entuzijasta zanesenih razvojem srpske slobodne, nesputane fantazije koja se ogledala ne samo u objavljuvanoj prozi ika Laze Komar i a, ve i u pripovetkama i dramama uglednih pisaca poput Dragutina Ili ili Branislava-Age Nuši a. Sada u salonu Kluba imam sopstveni sto, stalno rezervisan i spreman za mene, ali u tom ranijem periodu sedeo sam zajedno sa ostalim golobradim jurišnicima na tvr avu srpske akademske kritike, spreman da svojim ne uvenim zamislama, uvijenim u pustolovne pripovesti nadahnute tako omiljenim romanima Verna, Velsa i američanskih autora mlade generacije, promenim sliku svetske književnosti i postanem jedan od glasovitih majstora pera. Obavijeni gustim duvanskim dimom, opsedali smo ika Lazu, koji je o igledno uživao u našem društvu i pažnji, iznosili mu pojedine ideje za pri e, drame i romane, a on nas je pažljivo slušao uz neizostavnu ašu ružice, klimao ili vrteo glavom, mrštio se ili pu io usne, da bi posle dugog promišljanja izrekao svoj sud i mnoge od nas zanavek odagnao od tako neostvarive i neizgledne ambicije.

U me uvremenu, život me je odu io od literarnih stremljenja, ali poželeo sam, pošto je dan mog uspešnog razgovora sa Teslom bio ponedeljak, da baš te ve eri u Klubu uz kriglu tamnog piva koje je gospodin Hadži-Nasti dobavljaao iz Irske, sa bratijom fantastista proslavim svoje novo nameštenje. Zatekao sam družinu okupljenu oko tri spojena stola kako larma kao i obi no, uz veliki poslužavnik sa salatam i drugi, prekriven mesom sa roštilja koje se još pušilo. Zauzeo sam slobodnu stolicu izme u Pante Sindilijevskog, sina bogatog jagodinskog trgovca koji je na studijama u prestonici zastranio u sumnjivi svet književnosti, i Avrama Stoji a, samoukog i pomalo jurodivog pesnika koji nije odustajao od pokušaja da stihovima o beskrajnim zvezdanim prostranstvima iskaže duboke istine o ljudskom

bivstvu. Bilo je tu još nekoliko studenata i novinara (za jednog smo sumnjali da radi za tajnu policiju kao sreski špijun), ali pažnju svih je, kao i obi no, privla io stari bard, gospodin Komar i , koji je upravo ribao i prekorevao uštogljenog sredove nog gospodina šiljatih brkova ispred kojeg je stajala nepopijena aša vode i pepeljara sa dogorelom cigarom.

„Nažalost, Skerli u, od vas fantastista nikad biti ne e, koliko god vi to želeli biti! Pro itao sam vašu najnoviju pisaniju koju ste mi izvoleli dostaviti prošloga ponedeljka i mogu vam re i samo to da, za mene bar, nikakve, ama baš nikakve razlike nema izme u te pripovesti i kakvog vašeg uobi ajenog novinskog lanka sa socijalnom poukom ili političkom agendom.“

Sa zanimanjem sam se zagledao u lice Jovana Skerli a, od ijeg su suda drhtali mnogi mladi srpski pisci. Sedeo je tu nemo kao a e koje je u inilo kakvu nepodopštinu pa mora otrpeti bukvicu u itelja. Zurio je skamenjeno ispred sebe, naizgled hladan i smiren, ali pod kožom su mu na obrazima jedva приметно poigravali miši i odaju i njegovu duboku ozloje enost i gnev zbog Komar i evih re i.

„Vi ovde pišete“, nastavio je ika Laza strogo, „o nekakvoj zemlji Srbiji u budu nosti koja se gotovo nimalo ne razlikuje od ovog našeg doba. Jedino što je razli ito kod vas jeste istorija koja je krenula naopakim putem. Vi to ne kažete otvoreno, jer biste time možda i apsanu reskirali, ali iz napisanog se dâ naslutiti kako našom zemljom vlada neka sasvim druga dinastija, i kako smo uvu eni u neki veliki rat, kao malena igra ka velikih evropskih sila... Ni u ovoj pripovesti vi ne možete, objašnjavaju i uzroke tog tobožnjeg ogromnog stradanja, da se ne obrušite na tu vama tako mrsku nazovi 'banko-kratiju', što deluje sasma vešta ki nakalemljeno i nepripadaju e proznom tkivu.“

Komar i je na as za utao, otpio i potom nastavio: „Za stil vam priznajem da ima svojih vrlina i da ne odbija itaoca, ali na idejnoj ravni vaša predstava o budu nosti naše države i naroda crna je i nestvarna toliko da je to jedino što bi se fantasti nim nazvati moglo. Sadašnja književnost treba da uliva *podstrek* dalekovidim ljudima, nau nicima i filozofima, da rade sa što više prilježnosti na ulepšanju budu nosti ove anstva. Ne treba nam više ratova i razaranja – toga smo se makar nagledali u vekovima prošlim. Ljudi se moraju širiti svemirom kao polen, initi od njega poprište novih, svetlih i sjajnih zbivanja na polzu svijuju nas. Ne u i nas vera badava da je raj na nebu, dragi moj Skerli u.

itajte Verna! *itajte* Velsa! itajte i ovaj skromni asopis u kojem mladi fantasti štampaju svoje pripovesti i prevode stranih tekstova iz Gernšbekovog i inih magazina! Ako to ne budete inili, vaši e prozni

pokušaji ostati mra ni, prizemni, dnevnopoliti ki ostraš eni. A i vi, mladi Radivojevi u, i vas moram pošteno izgrditi!“

Trgao sam se, shvativši da je ika Laza sada obratio pažnju na mene. Konobar samo što mi je doneo punu kriglu.

„Mene, gos'n Komar i u? Ali zašto?“, rekao sam, tobože za u en.

„Recite mi, kad ste poslednji put nešto napisali?“, upitao me je sevnuvši o ima i pripreтивši prstom. „Pritom ne mislim na one novinske lanke u kojima povremeno izveštavate o najnovijim kinematografskim predstavama u prestonici, ve na pri e kakve ste pisali i objavljivali pre dve ili tri godine. Šta to bi s vašom muzom, Radivojevi u? A umeli ste tako zavodljivo da maštate!“

Pre nego što sam stigao da odgovorim, Skerli je kruto ustao sa svog mesta, usiljeno se naklonio ne gledaju i nikoga za stolom, pogotovo ne Komar i a, okrenuo se i zaputio prema izlazu iz Kluba. ika Laza ga je ispratio pogledom, vrte i glavom, dok su se ostali za stolom donekle podsmešljivo došaptavali. Iskoristio sam priliku da srknem malo pene i gorkog nektara.

„Dakle? Ne ete me udostojiti odgovora?“

Komar i me je ponovo strogo posmatrao, ali sad sam mu na licu video naznaku osmejka. Znao sam da su mu se dopadali moji mladala ki radovi u kojima su smeli junaci svemirskih putovanja otkrivali nove svetove i širili talas ljudskog napretka me u udnim, izmišljenim živim bi ima. Znao sam isto tako da mu je žao što sam posustao u tome, te što svoj spisateljski dar – kakav god i koliki bio – dalje ne brusim objavljuju i prozu u periodici i knjigama.

„Bojim se, ika Lazo“, rekao sam tada, obrisavši penu s usana, „da u od danas imati još manje vremena i poriva da se bavim pisanjem. Zapravo, želeo bih da ovu turu pi a i jela za stolom platim ja i po astim vas zato što sam danas stekao stalno, i usu ujem se re i, odli no – nameštenje!“

Razgovor je za stolom sada potpuno prestao i svi su pogledi s interesovanjem bili uprti u mene.

„Od danas radim za Laboratorije Tesla“, rekao sam jednostavno i podigao kriglu. „Svi ete mi u initi veliku ast ako podignete aše sa mnom i nazdravite.“

Muk je potrajao još koji asak, a onda su svi redom zagrajali, nadvikuju i se u zdravicama. Oni najbliži meni tapšali su me po ramenima, tako da sam jedva uspeo da ne prospem pivo, a Komar i je s naporom ustao sa svog mesta, nagnuo se preko stola i toplo mi stegao ruku.

„ estitam, mladi u dragi“, rekao mi je, veoma uzbu en. „Je li to

neko mesto... blizu velikom Tesli?"

„Mesto li nog asistenta, pomo nika u eksperimentima“, odgovorio sam, ispunjen bezmalo apsurdnim ponosom.

Ika Laza je udahnuo duboko, još jednom mi stisnuo ruku i polako seo natrag, da iskapi svoju ašu.

„Držite o i širom otvorene, upijajte sve u sebe u tom hramu i zamajcu nauke – i gledajte šta od svega toga možete iskoristiti u prozili Radivojevi u, upamtite: *jednom pisac – uvek pisac!*“

Zaustio sam da mu nešto odgovorim, kad me je u tom naumu prekinuo bu an smeh i mali metež na ulaznim vratima Prvog kluba za gospodu.

*

Tamo su bila trojica. Smejali su se, o igledno dobro raspoloženi i nemalo cvrcnuti. Jednog sam prepoznao odmah – razdrljenog i rumenog, sa br i ima iznad osmeha razvu enog od uva do uva. Bio je to moj stari školski drug iz Prve mešovite gimnazije, Svetozar Tankosi , novinar u usponu i veliki šeret. Krupni tamnokosi sredove ni muškarac s njegove desne strane u urednom prugastom odelu, u košulji boje lavande s krutom visokom belom kragnom i svilenom leptir-mašnom bio mi je nepoznat; i on se kezio, klimaju i glavom kao da je upravo uo kakvu strašno komi nu šalu. Ali zato sam tre eg prepoznao im su mi se o i na njemu zaustavile. Onako špicastog lica, oštrog nosa i naviše uvijenih brkova, s izrazom mudrolije na licu, mogao je to biti samo Nuši i se am se sad kako sam se za udio što sam, eto, samo koji minut pre toga pomislio na njega. Veliki pisac i komedijaš držao je u rukama omalenu tamnu kutiju, dok su druga dvojica nosila tronožac i nešto nalik na drvenu dršku sa širokom metalnom posudom punom crnog praha. Koji asak kasnije, shvatio da sam da su to delovi fotografske kamere.

Tri vesela mokra brata opazila su nas još s vrata i društvo se za Komar i evim stolom uve alo za tili as, a samim tim i moj ra un za pi e kojim sam morao da astim i pridošlice. Promenio sam mesto kako bih se pozdravio s Nuši em i Tozom, koji me je upoznao sa meni nepoznatim lanom male podnapite družine.

„Milan Jovanovi “, predstavio mi ga je Toza. „Brat slavnog slikara Paje i zvani ni dvorski fotograf.“

Jovanovi se srda no rukovao sa mnom i zahvalio mi se za okanj rakije koji se obreo pred njim – kelneri su u Prvom klubu za gospodu, kao i u svakoj boljoj beogradskoj kafani, bili poznati po tome što su dobro znali šta im esti gosti piju – a moj školski drugar prisno me je dograbio za rame i okrenuo se prema Jovanovi u sa re ima: „Ovo ovde

spadalo moglo je postati znameniti izvešta i kralj prestoni kih novina i magazina, ali je na svu sreću odustao od te sumnjive rabote i okrenuo se tehnici i nauci. Što je dobro za mene, jer inače danas niko ne bi znao za Tozu Tankosića, ali bi zato svima na usnama spremno igralo ime Jevrema Radivojevića!

„U to ime, i u ime golubice moje crne, nazdravimo naskap!“, zagudio je Nuši i podigao ašicu.

„A koja bi to golubica mogla biti?“, upitao sam za ušeno.

„More, uti tu i pij kad ti se kaže!“, rekao mi je Toza veselo. „To ti je jedno smešno, a jednovremeno i žalosno pitanje. Ništa gore nego kad se matori i odrtaveli gavran kao što je ovaj ovde naš drugar Nuša obruši na tek stasalu kokicu, nesvestan kako bi da zagriže više no što progutati može!“

Tek mi sad ništa nije bilo jasno, ali iskapio sam kriglu i spustio je na sto.

Nuši je kratko i prigušeno podrignuo posle ispijene ašice te zapetljao nešto oko džepa, dok je dvorski fotograf zagledao ispražnjeni okanj i coktao. Toza me je cimnuo za rukav košulje i namignuo mi kad sam skrenuo pogled prema njemu.

„Obrati pažnju, brale! Golubica samo što nije pr'nula napolje!“

Nuši je najzad uspeo da iz džepa izvuče fotografiju i tresne je pred nas na sto.

„Evo. Sad kaž'te, braćo, zar nije jedna mećma milion?“

Na fotografiji je bila devojka od dvadesetak godina, skladnog lica i tamne kose. Osmehivala se i moram priznati da su joj oči, ispupčeni obrazi i nasmejana usta izgledali oaravajuće. U donjem desnom uglu bilo je rukom ispisano: *Velikom Nušiću, sa iskrenim divljenjem! Lj. Bobi*.

„Bogme, gazda Brano“, kazao sam s odobravanjem, „ovakav se sklad i lepota ne susreću često. A gde ste samo našli tu... gospođicu Bobi?“

„U Narodnom pozorištu“, ubacio je Jovanović. „Pristupila trupi pre mesec dana. A ovaj joj matori kobac već komad piše!“

„Istina, istina“, nadodao je Nuši klimaju i glavom. „Samo se prvo odluči šta sam – gavran ili kobac. A od ove ćure takva zvezda teatra biti, praznoglavci jedni balavi, da će se cela zemlja uditi! More, u onom Holivudu će je tražiti kad jednom blesne na premijeri moje nove komedije!“

„Ima li taj komad naslova?“, upitao sam smejulju i sećajući se na inu na koji je taj mršavi sredovećni pisac milovao devojčinu sliku podvijenih i malice iskrzanih krajeva. „I šta ćete, gazda Brano, ako je se stvarno

do epaju aplin ili Ferbenks? O erupa e vam golubicu tako da od nje ništa ostati ne e.“

Nuši me je pogledao ispod oka, uozbiljio se na as, a onda raširio ruke i uzviknuo ozbiljno: „Vredi ona i Ferbenksa i aplina, mom e! Vide eš... svi ete vi videti... kad pred kraljevom ložom bude zaigrala moju *Gospo u ministarku!* Ma bi e to komad dvaput... šta dvaput... *stoput* bolji od *Sumnjivog lica!*“ Na to se najednom mal ice umusio i promrsio: „Doduše, mora e moja gugutka još malo pe i zanata kao epizodista i glavnu rolu e verovatno poneti velika Žanka, ali svejedno. eka je blistava umetni ka karijera!“

„A to *Lj*“, rekao sam na to, „od kog je imena inicijal? Ljiljana, možda? Ljerka? Ili Ljubica?“

„Ljubinka, buzdovanu jedan! *Ljubinka*. Ma ne mari, zapamti eš ti njeno ime itekako. Jednom da je vidiš pred sobom bi e dosta da je nikad iz glave ne izbaciš.“

„ ekaj, ekaj, Aga“, rekao mu je Jovanovi tada. „Popeo si nam se svima na glavu s tom ka iperkom, a na glavni posao zaboravljaš!“

„Tako je!“, podržao ga je Toza. „Seti se zašto smo uopšte banuli amo tegle i sve ovo.“

Nuši je za utao, a onda mahnito po eo da se obazire oko sebe. Sre om, ve sam nekoliko trenutaka pre toga mahnio rukom konobaru da donese novu turu. Kada su još jednom okanj, ašice i krigla bili ispijeni, pisac je pohranio sliku mlade glumice natrag u džep, uzeo kutiju koju je uneo i po eo da je preme e po rukama.

„A šta bi vam to moglo biti, gazda Brano?“, upitao sam ga s iskrenim zanimanjem. Dakako, prepoznao sam fotografsku kameru i znao sam da veliki pisac voli da slika i šta treba i šta ne treba, a novost da je prijatelj sa zvani nim dvorskim fotografom sasvim se lepo uklapala u pri e o tom njegovom strasnom zanimanju.

„Moj vernik Kodak“, rekao je Nuši i pomilovao kutiju. „Ali ta je kamera stara, mom e, i napravila mi je bezbroj slika. Sada, me utim, ovom tvom Tozi palo je na pamet da u *Glasu serbskome* po ne da objavljuje pri e o uvenim beogradskim kafanama, po ugledu na onaj moj mali lanak o srpskim hanovima. A Milan e i ja treba da te njegove pri e opremimo odgovaraju im fotosima.“

„Heh“, osmehnuo sam se na to. „Pa što ste tako kasno došli ovamo? Sude i po vašem raspoloženju, izgleda da ste ve obišli itavu Skadarliju, pa kad su vas odatle izbacili, setili ste se da postoji i klub gospodina Hadži-Nasti a.“

Nuši je na to iskapio i drugu ašicu, a onda podigao desni kažiprst u vazduh. „Oštroumno, mladi u, oštroumno. Mi smo ti, u stvari, u ovom

studijskom obilasku još od petka, te stoga izgledamo ovako... malice umorno."

„Ma ne sumnjam ja da će slike biti mnogo bolje od teksta koji će krasiti“, iskezio sam se Tozi, „ali jeste li sigurni da će vam uspeti pri ovako slabom svetlu?“

„Zato smo i poneli ovo!“, ubacio je Jovanović, podigavši predmet sa drvenom rukom sa stola. „Barutna lampa za osvetljavanje od kompanije Burka i Džejmsa iz ikaga. Prošle nedelje je stigla na dvor kao deo opreme potrebne za kraljevsko venčanje – jes' da je to zakazano tek za sledeće leto, ali Njegovo Velikanstvo smatra kako se ne može odocniti ako se blagovremeno stvar započne – i na koga može pasti odgovornost da se ovo unapred isproba, do mene? Ništa vi ne brinite, gos'n Radivojeviću, sve će se na našim fotosima videti k'o u po' bela dana – tu su prave američanske kapsle i barut koje buktnje zakloni ak i svetlost sunca.“

„Pa šta onda čekamo?“, upitao sam. „Hoćete li slikati samo kafanski inventar, somotske draperije i krovne grede, ili vam za potrebe pričekate i gosti?“

„Pomeri se lepo tamo, bliže ostatku družine“, kazao je na to Tankosić, „a vi, gazda-Nuša, smestite se do kolege po peru, uvaženog ika Laze. Evo, ja ću stati iza, a Milan neka slika!“

Kako rećeno, tako i učinjeno. Komarčićevi u enici nakratko su prestali sa razgovorom i zbili se kako bi celitava grupa stala na fotografiju. Jovanović je Kodakovu kutiju postavio na nogare, rekao „ptičica“ i aktivirao kapsle, a blesak koji je usledio sve nas je zaslepio, uistinu snažan kao svetlost najjačeg podnevnog sunca. Uto se pojavio i gospodin Hadži-Nasti i stao da prekoreva društvo u našem ošku lokala zbog prevelike larme koja smeta gostima u zasebnim odeljcima s druge strane, a Nuša je ugrabio priliku da i vlasnika Prvog kluba za gospodu nagovori da mu pozira kraj otmenog mermernog stuba. Potom su se Jovanović i on dogovorili da uslikaju kafanu i spolja, pa su krenuli s aparaturom napolje.

„Ja ću ostati, dragi prijatelji!“, mahnuo im je Toza. „Vama matorima ipak je već vreme da poćete kući; ja, opet, računam da ću izdržati još jedno piće.“

Na samim vratima Nuša je najednom spustio nogare sa strane i poćeo da se pipava po žaketu. Onda je, trenutak kasnije, naišao na sliku u unutrašnjem džepu i odahnuo.

„I Milane, gledaj da mu uzmeš tu fotografiju gospo'ice Bobiće pre nego što se rastanete. Samo bi mu falilo da je naće njegova gospo'ica Dara! Onda žvankanju i cacorenju kraja ne bi bilo! Ne bi, siroma'“, mogao

ni dva retka da napiše, a nekmoli itav komad za svoju mladu gugutku!“

Pisac je zaustio da mu odgovori nešto na to, ali ga je Jovanovi na vreme povukao napolje. Kada su izašli, Toza se okrenuo prema meni i rekao, mnogo trezvenije i pribranije nego što je prili ilo meri njegove opijenosti:

„Družim se sa Jovanovi em jer ra unam da u tako obezbediti najbolje novinarsko mesto na ven anju Princa Prestolonaslednika Matije i Princeze Anastasje Romanove. Za to u rado i Nuši eve mušice istrpeti. Nego, ho eš li mi najzad kazati zbog ega astiš?“

„Naravno“, odgovorio sam. „Dobio sam danas nameštenje li nog pomo nika Nikole Tesle!“

Trgao se, pogledao me s nevericom, a kada je shvatio da se ne šalim, lice mu se ozarilo.

„Pa ovo je sve bolje i bolje!“, uzviknuo je trljaju i ruke. „Ima u pristup informacijama iz samog srca Teslinog tajnovitog carstva! Slušaj... Hajde da promenimo sto, da pre emo u jedan od onih praznih odeljaka? Sad u, za promenu, da astim malo ja. Jer prilika zaslužuje da se ne nazdravlja nekim tamo bu kurišima ve – pravim pi em za gospodu!“

Pristao sam rado, pozdravio se s Komar i em i ostalima, pošao za Tankosi em i seo spram njega u mali separe koji je mirisao na kožu i fini duvan da sa ekam na posluženje koje je moj prijatelj poru io.

Te ve eri sam prvi put okusio apsint.

PRIZNANJE

VIDITE JASAM BIO DOK SAM BIO NA WERMANHOVOJ KLINICI U BERLINU Ulica LANGSTRASSE 28 POKUŠAO DA GENETSKIM INŽINERINGOM SPOJIM DVE LIČNOSTI. JEDNA JE BLO DEJAN STOJILJKOVIĆ A DRUGA DANILO MILOŠEV WOSTOK.

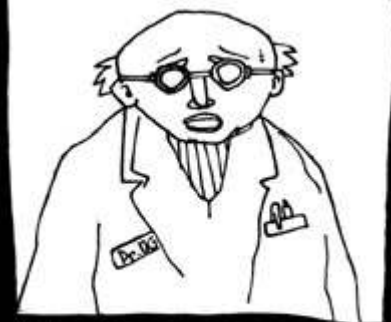

IDEJA, ČARJE! 5 TENT! EUREK

AAA... SPAJANJEM NERNVNIH ZAVRŠETAKA I VAĐENJEM MALIH MOZGOVA I VELIKIH MOZGOVA IZ NJIHOVIH GLAVA SVE SMOTO POKUŠALI DA PREMESTIMO IZ JEDNE GLAVE U DRUGU GLAVU A ONDA SMO PREŠLI NA UNUTRAŠNJI PROBAVNI SISTEM.

IPAK! MORAM PRIZNATI PORAZ GENETSKOG INŽINERINGA U MEDICINI ZATO ŠTO SE JEDAN MOZAK RASPAO A DRUGI ISPARIO I OPET NISMO USPELI DA...

NAPRAVIMO OD DEJANA STOJILJKOVIĆA WOSTOKA I OD WOSTOKA DEJANA STOJILJKOVIĆA JER DUBOKO U NJIHOVIM LIKVIORIMA LEŽE PRAVE CRTE NJIHOVIH LIČNOSTI KOJE SE TOLIKO RAZLIKUJU DA BIA, BIA, BIA, BIA, BIA, BIA, BIA BIA...

OVAJ STRIP JE NAJINJE DOBRONAMERAN

Maks Bruks

SVETSKI RAT Z

odlomak iz romana

Denver, Kolorado, SAD

[Kasni mi voz. Testiraju zapadni pokretni most. Todu Vejniju, izgleda, ne smeta da me eka na peronu. Rukujemo se ispod stani nog murala *Pobede*, verovatno najprepoznatljivije slike ameri kog iskustva u Svetskom ratu Z. Ra ena po originalnoj fotografiji, prikazuje etu vojnika koji stoje na obali reke Hadson u Nju Džersiju, le ima okrenuti prema nama dok posmatraju praskozorje iznad Menhetna. Moj doma in izgleda veoma sitno i krhko kraj tih visokih dvodimenzionalnih kipova. Kao i ve ina muškaraca njegove generacije, Tod Vejnio je ostario pre vremena. Ima pove i stomak, prore enu, prosedu kosu i tri duboka paralelna ožiljka na desnom obrazu, i teško je poverovati kako je ovaj bivši vojnik ameri ke vosjke još, makar hronološki, na samom po etku svog života.]

Nebo je bilo crveno tog dana. Sav taj dim, sranje koje je celog leta punilo atmosferu. Sve je imalo ilibarski crvenu nijansu, kao da gledate svet kroz nao ari boje pakla. Tako sam prvi put video Jonkers, to malo, depresivno, zapušteno naselje odmah severno od Njujorka. Mislim da niko nikada nije uo za njega. Ja svakako nisam, a sada ga odjednom porede sa, šta znam, Perl Harborom... ne, ne sa Perlom... to je bio neo ekivan napad. Ovo je više li ilo na Litl Big Horn, gde smo... pa... gde *su* makar oni koji su komandovali znali šta se dešava, ili je trebalo to da znaju. Poenta je da rat nije bio iznena enje... niti iznenadna katastrofa, kako god to želite da nazovete... to se ve doga alo. Prošlo je oko tri meseca otkad je svuda zavladała panika.

Se ate se kako je bilo, ljudi se bili izbezumljeni... zakivali su daskama prozore i vrata, krali hranu, oružje, pucali u sve što se kretalo. Verovatno su ti likovi poput Ramba i podivljali požari, saobra ajne nesre e i sva... sva ta sranja koja sada nazivamo „Velikom panikom“, na po etku pobili više ljudi nego Zek.

Misilim da sada uvi am zašto su oni na vlasti smatrali kako treba zapodenuti jednu veliku bitku. Hteli su da pokažu ljudima da su i dalje glavni, da ih umire kako bi mogli da se ponesu sa glavnim problemom. Razumem to, a pošto im je trebala propagandna pobeda, ja sam završio u Jonkersu.

U stvari, to i nije bilo najgore mesto za formiranje uporišta. Deo grada se nalazio u maloj dolini, a odmah iza brežuljaka na zapadu bila je reka Hadson. „Drum re nih pilana“ pružao se pravo kroz središte naše glavne odbrambene linije, a izbeglice koje su se kretale autoputem navodile su mrtvace ta no prema nama. Bilo je to prirodno usko grlo, i dobra zamisao... jedina dobra zamisao tog dana.

[Tod poseže za novom „Q“, doma om ameri kom cigaretom koja nosi to ime zbog toga što etvrtina sadržine u njoj otpada na duvan.]

Zašto nas nisu postavili po krovovima? Bio je tu tržišni centar, nekoliko garaža, velike zgrade sa lepim, ravnim krovovima. Mogli su celu etu da postave odmah iznad železni ke stanice. Videli bismo itavu dolinu i pri tom bili potpuno zašti eni od napada. Bila je tu i jedna stambena zgrada, od dvadesetak spratova... i sa svakog sprata je pucao sjajan pogled na autoput. Zašto tamo na svakom prozoru nije bilo strelja ko odeljenje?

Znate li gde su nas smestili? Dole na zemlju, iza džakova s peskom ili u iskopane rupe. Toliko smo vremena protra ili, i toliko energije, pripremaju i ta komplikovana strelja ka gnezda. Rekli su nam da je to dobar „zaklon i kamuflaža“. Zaklon i kamuflaža? „Zaklon“ zna i fizi ku zaštitu, konvencionalnu zaštitu od ru nog naoružanja i artiljerije, ili od avionskih bombi. Da li vas to podse a na neprijatelja protiv koga je trebalo da se borimo? Da li je Zek sada pozivao vazdušne napade i zaštitnu baražnu vatru? I zašto smo se uopšte baktali oko kamuflaže kada je itav smisao borbe bio da navedemo Zeka da ide pravo na nas! Skroz naopako! Sve redom!

Siguran sam da je onaj ko je vodio operaciju bio poslednji od onih retarda iz Fulde, znate, onih generala koji su obu avani da brane Zapadnu Nema ku od Rusa. Uskogrudi, nedotupavni... verovatno

nadrkani zbog tolikih godina provednih u malim ratovima. Jebô te, mora da je bio jedan od tih, zato što je sve što smo radili smrdelo na hladnoratovsku stati nu odbranu. Znete da su probali ak da iskopaju i borbene jame za tenkove? Inžinjerci su ih napravili eksplozivom na parkingu železni ke stanice.

Imali ste tenkove?

Brate, sve smo imali: tenkove, bredlije, hamere naoružane raznoraznim stvarima, kalibra pedeset do onih najnovijih teških minobaca a tipa vasilek. Oni su makar *mogli* da budu od neke vajde. Imali smo hamer avendžera sa baterijama stinger projektila zemlja–vazduh, imali smo prenosivi sistem za postavljanje pontonskih mostova, savršen za potok dubok deset centimetara koji je tekao kraj autoputa. Imali smo gomilu XM5 vozila za elektronsko ratovanje natrpanih radarima i opremom za ometanje i... i... a, da, imali smo ak i celo OPK, odeljenje poljskih klozeta, postavljeno tamo usred svega. emu, kada je i dalje bilo pritiska u vodovodu i klozetski kazan i i su i dalje radili u svakoj zgradi i ku i u komšiluku? Toliko toga nam nije bilo potrebno! Toliko sranja koje je samo blokiralo saobra aj i lepo izgledalo, i mislim da su samo to i hteli, da lepo izgleda.

Za štampu.

Nego šta, na svaka dva ili tri vojnika mora da je bio makar po jedan novinar! Na nogama ili u kombijima, a ne znam ni koliko je helikoptera kanala sa vestima kružilo... pomislio bi ovek da su mogli da odvoje nekoliko njih da probaju spasavanje ljudi s Menhetna... nego šta, mislim da je sve to bilo za štampu, da im se demonstrira naša smrtonosna mo zelene... ili kaki-boje... neki samo što su se vratili iz pustinje, nisu stigli ni da ih prefarbaju. Toliko toga je bilo samo za predstavu, ne samo vozila ve i mi. Obukli su nas u ZOZIM 4, brate, u „zaštitni oklop za izvršenje misije“, velika glomazna odela i maske koji treba da vas štite od radioaktivne ili biohemijski zaga ene okoline.

Da vaše starešine nisu možda smatrale da se virus prenosi vazduhom?

Ako je tako, zašto onda nisu zaštitili i novinare? Zašto ih naše „starešine“ nisu nosile, baš kao ni bilo ko drugi odmah iza borbene linije? Bilo im je sveže i prijatno u njihovim borbenim uniformama dok

smo se mi znojili ispod slojeva gume, ugljena i debelog, teškog oklopa. I kojem je samo geniju uopšte palo na pamet da nam navu e oklope? Zato što ih je štampa prozivala zbog toga što ih nisu imali dovoljno u prošlom ratu? Koji e ti avo šlem kad se boriš protiv živih leševa? Njima treba šlem, a ne nama! A onda je tu bila i mrežna oprema... integrirani borbeni sistem Kopneni ratnik. Li ni elektronski komplet nam je omogu avao da svi budemo u vezi jedni s drugima, kao i da se oni viši po inu povežu sa nama. Kroz okular smo mogli da skidamo mape, podatke sa GPS-a, satelitske izveštaje. Mogli smo ta no da prona emo svoje mesto na bojištu, položaje svojih drugova, neprijatelja... mogli smo ak da gledamo kroz video-kameru na svom ili tu em oružju, i zavirimo preko ograde ili iza oška. Kopneni ratnici su omogu avali svakom vojniku da raspolaže informacijama itavog štaba, a štabu da upravlja tim vojnicima kao jedinicom. „Netrocentri no“, to sam stalno uo od oficira ispred kamera. „Netrocentri no“ i „hiperrat“. Kul termini, ali besmisleni dok pokušavate da se ukopate sa ZOZIM-om, Kopnenim ratnikom i uobi ajenom borbenom opremom na sebi, sve to usred jednog od najtoplijih leta koja ove anstvo pamti. Ne mogu da verujem da sam i dalje mogao da stojim kada se Zek pojavio na vidiku.

Isprva ih je bilo vrlo malo, po jedan ili dva, teturali su se izme u napuštenih automobila koji su blokirali napušteni autoput. Makar su izbeglice bile evakuisane. Dobro, to je bila još jedna stvar koju su dobro uradili. Odabrali su usko grlo i uklonili civile, to je dobro odra eno. Ali sve ostalo...

Zek je po eo da ulazi u prvu zonu ubijanja, onu dodeljenu višestrukim raketnim sistemima. Nisam uo kako lansiraju rakete, kaciga mi je prigušila zvuk, ali video sam ih kako lete prema meti. Video sam kako padaju u luku i kako im se ku išta otvaraju da otkriju kasetne bombe. One su velike otprilike koliko i ru na bomba, protivpešadijska, sa ograni enim protivoklopnim dejstvom. Rasule su se me u zombijima, eksplodiraju i kada bi udarile o ulicu ili napuštena kola. Njihovi rezervoari su bukneli kao mali vulkani, gejziri vatre i otpadaka koji su se smešali u „ eli nu kišu“. Pošteno govore i, sve je to bilo veoma uzbuđljivo, momci su klicali u mikrofone, a i ja sa njima, dok sam gledao kako zombiji po inju da padaju. Rekao bih da ih je možda trideset, etrdeset ili pedeset bilo raštrkano po nekih osamsto metara autoputa. Po etno bombardovanje zbrisalo je najmanje tri etvrtine.

Samo tri etvrtine.

[Tod završava cigaretu jednim dugim, ljutitim

dimom. Smesta poseže za slede om.]

Da, i to je tada trebalo da nas zabrine. „ eli na kiša“ je pogodila svakog od njih, iseckala im utrobu; organi i meso bili su razbacani na sve strane, padali su im sa tela dok su nam se približavali... ali hici u glavu... pokušavate da uništite mozak, ne telo, i sve dok im kefalo radi i dok mogu iole da se kre u... neki su još hodali, dok su oni previše razbucani puzali. Da, trebalo je da se zabrinemo, ali nismo imali vremena.

Curkanje se sada pretvorilo u mlaz. Još zombija, na desetine njih, tiskalo se izme u zapaljenih automobila. Ono udno u vezi sa Zekom jeste... to što uvek mislite kako e biti obu en kao za Vrbicu. Tako su ih mediji prikazivali, svakako, naro ito na po etku... Zombiji u poslovnim odelima i haljinama, kao presek svakodnevnog Amerike, samo mrtve. Uopšte nisu tako izgledali. Ve ina zaraženih, najranije zaraženih, ili onih koji su naišli u tom prvom talasu, ili je pomrla na le enju, ili kod ku e u svom krevetu. Ve ina je bila u bolni kim haljinama, ili pižamama i spava icama. Neki su bili u trenerkama ili donjem vešu... ili jednostavno goli, mnogo ih je bilo skroz gologuzih. Videle su im se rane, sasušeni ožiljci na telu, posekotine zbog kojih biste zadrhtali ak i pod onom sparnom opremom.

Druga „ eli na kiša“ nije imala u inak ni upola kao prva, nije bilo više rezervoara koji bi se zapalili, a gusto na i kani zombiji sada su štitili jedni druge od mogu ih povreda glave. Nisam se uplašio, još ne. Možda me je sigurnost napustila, ali bio sam siguran da e mi se vratiti kada Zek u e u zonu vojne vatre.

E sad, nisam mogao da ujem „paladine“, bili su predaleko, na brdu, ali sam zato uo i video kako padaju njihove granate. To su bile standardne HE 155, sa visokoeksplozivnim jezgrom u ku ištu koje se rasprskavalo. One su im nanosile još manje štete nego rakete!

Zašto?

Najpre, tu nije bilo efekta balona. Kada bomba eksplodira blizu vas, od nje vam se te nost u telu rasprsne, bukvalno, kao jebeni balon. To se sa Zekom ne dešava, možda zato što u sebi nosi manje telesne te nosti nego mi, ili zato što je ta te nost kao više kao gel. Ne znam. Ali u inak nije bio nikakav, baš kao ni sa NNT.

Šta je NNT?

Nagla nervna trauma, mislim da se tako zove. Još jedna posledica bliske

jake eksplozije. Trauma je toliko jaka da vam se ponekad organi, mozak, sve to zajedno, jednostavno pogasi kao da vam je Bog okrenuo prekida života. Nešto u vezi sa električnim impulsima ili tako nešto. Ne znam, jebô te, nisam lekar.

Ali to se nije dogodilo.

Nijednom! Mislim... nemojte pogrešno da me shvatite... nije Zek prošao kroz baražu bez gubitaka. Videli smo leševe kako bivaju razneseni, iskidani u komadiće, odleću u vazduh, čak i oštećene glave, žive glave sa pokretnim očima i vilicom, kako izleću u put neba kao jebeni epovi iz flaša sa šampanjcem... kosili smo ih, van svake sumnje, ali ne u potrebnom broju niti dovoljno brzo!

Mlaz je sada bio kao reka, poplava leševa koji su se gegali, stenjali, koračali preko svojih rasparanih drugara i polako i sigurno se teturali prema nama kao talas na usporenim snimku.

Sledeća zona dejstva bila je rezervisana za direktne hite iz teških oružja, glavnih tenkovskih stodvadesetice i bredlija sa mitraljezima i FOTT lanserima projektila. Hameri su takođe otvorili vatru, iz minobacača i lansera projektila, i devetnaestica, koje su kao automati, samo što ispaljuju granate. Komandanti su naleteli, kako se činilo, samo nekoliko centimetara iznad naših glava sa mitraljezima, projektilima helfajer i raketama hidra.

Jebô te, bilo je to kao mašina za mlevenje mesa, seckalica za drva, a organske materije kovitlale su se u oblacima iznad horde kao piljevina.

Ništa ne može preživeti ovo, mislio sam, i neko vreme se činilo da sam u pravu... sve dok vatra nije počela da zamire.

Zamire?

Jenjava, gasne...

[Na as utihne, a onda mu oči gnevno ponovo pronalaze fokus.]

Niko nije razmišljao o tome, *niko!* Nemojte sad da me folirate priča o smanjenjima budžeta i logističkim problemima sa dopremom zaliha! Jebô te, jedino čega je nedostajalo u zalihama bio je zdrav razum! Niko od onih prdonja sa Vest Pointa i Ratnog koledža na čijem ordenjema nije rekao: „Hej, pa mi imamo modernog naoružanja u

izobilju, imamo dovoljno sranja za ga anjel?!“ Niko nije razmišljao o tome koliko granata treba artiljeriji za neprekidna dejstva, koliko raketa za MLRS sisteme, koliko kanisterskih punjenja... tenkovi su imali ta uda koja su se zvala kanisterska punjenja... prakti no džinovske patrone sa me. Ispaljivale su male kugle od tungstena... to nije bilo baš savršeno, znate, tra iti po stotinak kugli na jednog zombija, ali jebô te, brate, to je makar bilo nešto! Svaki abrams je imao samo po tri, *tri!* Tri od mogu ih etrdeset! Ostale su bile standardne toplotne ili kumulativne granate! Znete li šta e „srebrni metak“, strelica sa osiromašenim uranijumom za probijanje oklopa, uraditi grupi leševa koji hodaju? Ništa! Znete li kako izgleda posmatrati kako tenk od šezdeset i kusur tona ispaljuje hice u gomilu sa apsolutno nikakvim rezultatom? Tri kanisterske granate! A šta je sa flešetama? Flešete su oružje koje se danas stalno pominje, mali eli ni šiljci koji svako oružje momentalno pretvaraju u sredstvo za razbucavanje gomile. O njima pri amo kao da su nov izumi, a imamo ih u stvari još od, šta znam, Koreje. Imali smo ih za rakete hidra i devetnaestice. Samo zamislite to, jedna devetnaestica ispaljuje trista pedeset metaka u minutu, a u svakom od njih je oko stotinu šiljaka! Možda to ne bi preokrenulo ishod... ali... do avola!

Vatra je zamirala, Zek je i dalje nadirao... a strah... svi su ga ose ali, u nare enjima desetara, u postupcima ljudi oko mene... Onaj glasi što vam u potiljku stalno pišti: „Jao sranje, jao sranje.“

Mi smo bili u poslednjoj liniji odbrane, prili no siromašno opremljeni naoružanjem. Trebalo je da sredimo one retke sre nike od zombija kojima bi slu ajno uspeli da se probiju kroz džinovski korba našeg teškog oružja. O ekivalo se da možda svaki tre i od nas opali iz svog oružja, a od svakog desetog se o ekivalo da ubije zombija.

Došlo ih je na hiljade, prelili su se preko zaštitne ograde autoputa, pa duž bo nih ulica, oko ku a, kroz njih... toliko ih je bilo, i stenjali su tako glasno da nam je odzvanjalo pod kacigama.

Otko ili smo oružje, nanišaniili mete, nare eno nam je da pucamo... Rukovao sam AOO mitraljezom, lakim automatom iz kojeg treba da pucate kratkim, odmerenim rafalima, što traju dok izgovorite: „Crkni, mater ti jebem, crkni.“ Prvi rafal mi je otišao previše nisko. Jednog sam prošepao pravo preko prsa. Gledao sam kako leti unazad, udara o asfalt, a onda odmah ponovo ustaje kao da se ništa nije dogodilo. Brate... kad se opet dignu...

[Cigareta mu je dogorela do prstiju. I spušta je i mrvii da to i ne prime uje.]

Trudio sam se iz petnih žila da kontrolišem vatru, a bogme i creva. Neprekidno sam sebi ponavljao: „Mirno samo, ga aj u glavu.“ A moj AOO je sve vreme eretao: „Crkni, mater ti jebem, crkni.“

Mogli smo da ih zaustavimo, trebalo je da to možemo, jedan momak s puškom je dovoljan zar ne? Profesionalni vojnici, obu eni strelci... kako su mogli da se probiju? Još to pitaju, svi ti kritizeri i salonski generali. Mislite da je tako jednostavno? Mislite da posle „obuke“ tokom itave vojni ke karijere da ga ate u središte tela možete najednom da svaki put pogodite ta no u glavu? Mislite da je lako napuniti ili otko iti oružje u toj luda koj košulji i s kacigom za gušenje? Mislite da ete, pošto ste videli kako sva udesa savremenog ratovanja treskaju pravo na svoje haj-tek hiperdupe, i pošto ste ve preživeli tri meseca Velike panike posmatraju i kako sve što poznajete kao stvarnost naživo jede neprijatelj koji uopšte ne bi ni trebalo da postoji, mislite da ete tada zadržati jebenu hladnokrvnost i da e vam prst biti jebeno miran na okida u?

[Ubada me tim prstom.]

E pa, mi jesmo! *Ipak* smo uspeli da odradimo posao i nateramo Zeka da plati za svaki jebeni centimetar! Da smo možda imali više ljudi, više municije, da su nam možda samo dozvolili da se usredsredimo na naš posao...

[Savija prst natrag u pesnicu.]

Kopneni ratnik, visokotehnoški, razmetljivi, jebeno netrocentri ni Kopneni ratnik. Bilo je dovoljno gadno gledati ve i ono ispred nas, ali veze sa špijunskim satelitima su nam još pokazivale i koliko je horda uistinu ogromna. Možda smo bili suo eni sa hiljadama, ali iza njih su se nalazili milioni! Ne zaboravite, govorimo o glavnini zaraženih iz grada Njujorka! Ovo je bila samo glava poduga ke zmije neupokojenih koja se protezala sve fo jebenog Tajms skvera! To nisam morao da vidim. To nisam morao da znam! Onaj uplašeni glasi više i nije bio tako tih. „Jao sranje, JAO SRANJE!“ I odjednom mi više nije bio u glavi. Bio mi je u slušalici. Kad god neki drkadžija nije bio u stanju da obuzda jezik, Kopneni ratnik se postarao da ga uju svi ostali. „Previše ih je!“ „Jebô te, moramo da palimo odavde!“ Neko iz drugog voda, ne znam mu ime, povikao je: „Pogodio sam ga u glavu i nije umro! Ne umiru kad ih pogodiš u glavu!“ Siguran sam da mu je promašio mozak,

dešava se, metak samo okrzne unutrašnjost lobanje... možda bi shvatio to da je bio smiren i da je koristio sopstveni mozak. Panika je bila još zaraznija od Bacila Z, a udesni Kopneni ratnik ju je raširio vazduhom. „Šta?“ „Ne umiru?“ „Ko je to rekao to?“ „Pogodio si ga u glavu?“ „Sveca ti jebem! Neuništivi su!“ To se ulo širom mreže, tako da su se svi redom usrali duž informacione superautostrade.

„Smirite se svi!“ povikao je neko. „Ne remetite liniju! Skinite se s mreže!“ Stariji glas, to se dalo prepoznati, ali njega je najednom prigušio vrisak i meni je okular iznenada, verovatno kao i okulare svih ostalih, ispunio prizor krvi koja šiklja u usta puna slomljenih zuba. Ta slika je došla od nekog lika u dvorištu jedne kuće iza linije. Vlasnici su sigurno zaključili ali tamo nekoliko reanimiranih članova porodice kada su zdimili. Možda su udari eksplozija malo razlabavili vrata ili tako nešto, jer su oni izleteli napolje, pravo na tog jasnika. Kamera na njegovoj pušci je sve snimila, pala je pod savršenim uglom. Bilo ih je petoro, muškarac, žena, troje dece, držali su ga prikovanog nauznak, muškarac mu je bio na grudima, deca su ga držala za ruke i pokušavala da ga ugrizu kroz odelo. Žena mu je strgla masku, lice mu je bilo prestravljeno. Nikad neću zaboraviti kako je kriknuo kad mu je odgrizla bradu i donju usnu. „Iza nas su!“ vikao je neko. „Izlaze iz kuće! Linija je prekinuta! Ima ih svuda!“ Odjednom, slika je nestala, odseena od spoljašnjeg izvora, i ponovo se pojavio onaj stariji glas... „Skinite se s mreže!“ naredio je, trudeći se iz petnih žila da se obuzda, a zatim se veza prekinula.

Siguran sam da je trajalo više od nekoliko sekundi, mora da je bilo tako, čak i da su lebdeli iznad naših glava, ali činilo se kao da je odmah po prekidu komunikacione linije nebo najednom bilo puno urlika LZU-a. Nisam video kako ispaljuju granate. Bio sam na dnu svoje rupe, psovao vojsku i Boga, kao i rođene ruke što nisu kopale dublje. Zemlja se zatresla, smratilo se. Svuda okolo su bile krhotine, zemlja, pepeo i zapaljeni otpacikoji su mi leteli iznad glave. Osetio sam kako me nešto treska u pleću, meko i teško. Prevrnuo sam se, bila je to glava zajedno sa trupom, ugljenisana, crna, još se pušila i još pokušavala da me ugrize! Šutnuo sam je dalje od sebe i iskobeljao se iz rupe nekoliko sekundi pošto je pao poslednji OZO.

Shvatio sam da buljim u crni oblak gde je nekada bila horda. Autoput, kuće, sve je bilo obavijeno crnim oblakom. Nejasno se sećam kako su se drugi izvukli ili iz svojih rupa, poklopci su se podizali na tenkovima i bredlijima i svi su samo buljili u mrak. Zavladao je muk, tišina koja je u mojoj glavi trajala satima.

A onda su se pojavili, pravo iz dima, jebô te, kao u košmaru

kakvog deteta! Neki su se pušili, neki ak još goreli... neki su hodali, neki puzali, neki se samo vukli zajedno na iskidanim trbusima... možda je jedan na svakih dvadeset mogao da se i dalje kre e, što zna i da ih je ostalo... sranje... nekoliko hiljada? A iza njih, mešao se s njima i uporno gurao prema nama milion ostalih koje vazdušni udar nije ni taknuo!

I tada se linija raspala. Ne mogu svega da se setim povezano. Pred o ima mi sevaju slede e slike: ljudi kako beže, pešadinci, novinari. Se am kako je jedan novinar sa brkovima kao Sima Strahota pokušavao da izvu e beretu iz prsluka pre nego što su ga oborila tri zapaljena zombija... Se am se lika koji je na silu otvorio vrata kombija, usko io unutra, izbacio napolje lepu plavu novinarku i pokušao da se odveze odatle pre nego što je preko oboje prešao tenk. Dva novinarska helikoptera su se sudarila i zasula nas sopstvenom eli nom kišom. Jedan pilot koman a... hrabar, pravi baja... pokušao je da okrene rotor prema zombijima što su navirali. Elisa je iskasapila masu pre nego što je udarila u neki automobil i odbacila ga u stani nu zgradu. Pucnjava... luda ka nasumi na pucnjava... Metak me je pogodio u grudnu kost, posred oklopa. Bilo je kao da sam se zakucao u zid, iako sam stajao nepomi no. To me je oborilo na guzicu, nisam mogao da dišem, a onda je neki serator bacio svetlosnu bombu pravo ispred mene.

Sve je pobelelo, zvonilo mi je u ušima. Uko io sam se... ruke su me grabile, hvatale me za mišice. Ritao sam se i udarao, a onda osetio da su mi prepone tople i mokre. Vikao sam, ali nisam uo sopstveni glas. Nove ruke, snažnije, pokušavale su da me negde odvuku. Ritao sam se, koprcao se, psovao, plakao... i najednom me je ne ija pesnica zveknula u vilicu. Nije me nokautirala, ali sam se smesta opustio. To su bili moji drugari. Zek ne udara pesnicom. Odvukli su me u najbliži bredli. Vid mi se izbistrio taman da vidim kako linija svetlosti nestaje sa zatvaranjem poklopa.

[Posegne za novom cigaretom „Q“, a onda se naglo predomisli.]

Znam da „profesionalni“ istori ari vole da pri aju kako je Jonkers predstavljao „katastrofalan neuspeh savremenog vojnog aparata“, kako je dokazao onu staru izreku da vojska usavrši ume e borbe u poslednjem rata taman na vreme za slede i. Li no, mislim da trabunjaju gluposti. Jeste, bili smo nesprenmi, naša oru a, naša obuka, sve o emu sam upravo pri ao, sve je to bilo prvoklasno sranje, vrhunski zajeb, ali oruđe koje je stvarno zatajilo nije bilo ono koje je sišlo sa montažne trake. Staro je to koliko i... šta znam, valjda koliko i sam rat.

To je strah, brate, samo strah i ne moraš da budeš jebeni Sun Cu da bi znao kako smisao prave borbe nije da ubiješ, ak ni da povrediš protivnika, ve da ga dovoljno uplašiš da podvije rep. Da mu slomiš duh, na to cilja svaka uspešna vojska, od primene ratnih plemenskih boja preko „blickriga“ pa do... kako smo ono nazvali prvi deo Drugog zalivskog rata, „Šokiraj i prestravi“? Savršeno ime, „Šokiraj i prestravi“! Ali šta ako se neprijatelj ne može ni šokirati ni zaplašiti? Ne samo što on to ne e da oseti ve biološki *ne može*! To se dogodilo tog dana nedaleko od grada Njujorka, to je neuspeh zbog kojeg umalo nismo izgubili itav prokleti rat. injenica da Zeka ne možemo da šokiramo niti prestravimo vratila nam se pravo u facu i zapravo omogu ila da Zek šokira i prestravi nâs! Oni se ne plaše! Šta god da uradimo, koliko god da ih pobijemo, oni se nikada, nikada ne e uplašiti!

Jonkers je trebalo da bude dan kada emo ponovo uliti samopouzdanje u ameri ki narod, a umesto toga umalo im nismo rekli da mogu da se pozdrave sa životom. Da nije bilo Južnoafri kog plana, svi bismo se, bez ikakve sumnje, gegali i stenjali.

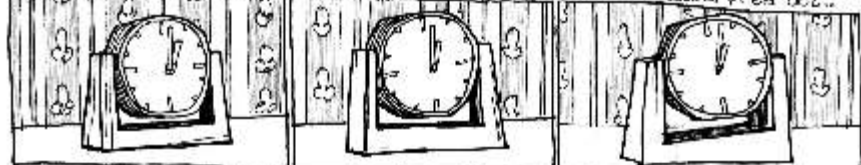
Poslednje ega se se am jeste da je bredli odleteo kao auto igra ka. Ne znam gde je bio udar, ali pretpostavljam negde blizu. Da sam i dalje stajao tamo, nezašti en, siguran sam da danas ne bih stajao ovde.

Jeste li ikad videli u inak termobari nog oružja? Jeste li ikada pitali nekoga sa zvezdicama na ramenima o tome? Kladam se u ro ena jaja da nikada ne ete ni uti celu pri u. Pri a e vam o toploti i pritisku, o vatrenoj kugli koja se širi, eksplodira i bukvalno mrvl i pali sve što joj se na e na putu. To i zna i naziv termobari no, toplota i pritisak. Prili no gadno zvu i, zar ne? Ono što ne ete uti jeste momentalni naknadni u inak, vakuum koji nastane kada ta vatrena kugla najednom po ne da se skuplja. Svakom preživelom e vazduh biti odmah isisan iz plu a, ili e im – a to *nikada* nikome ne e priznati – plu a biti iš upana kroz usta. O igledno, niko ne e poživeti dovoljno dugo da ispri a takvu horor pri u, i zato Pentagon verovatno i jeste tako dobro prikrivao istinu, ali ako ikada vidite sliku zombija, ili ak i pravi primerak koji hoda, a oba plu na krila i dušnik mu vise iz usta, gledajte da mu date moj broj. Uvek u se rado sresti sa još jednim veteranom iz Jonkersa.

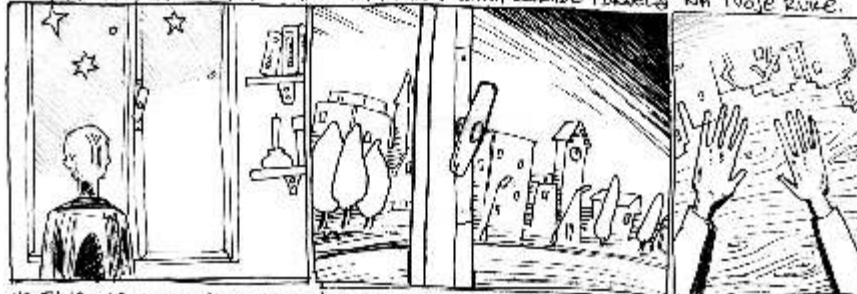
(Paladin, 2009 – Odlomak, prevod: Aleksandra Skrobonja)

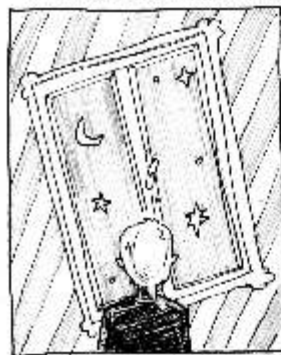
ogled pada na sat, vreme curi i opet ništa. Taj nabor je svoj što blazi, pred oč...

ONDA PADA PRAŠA KADE PEKIVČENE ŠALONE PUDA TRAVNA SENKA ZGRABE I DRUŽE NA TVOJE RUKVE.

NA TVOJE GLEDANJE POLJE NE NA STO, IZNEBU RUKU BENEKAD GLAVU PONEKAD PAPIR UGLAVNOM NIŠTA.

ALI ŠTA NE TAJ NABOR NA RUKAVU PRED NAMA. I VREME, PRASOR SE BASTOŽILJINO TEŠKICE.

A U POTPUNOM MRAKU OBAJNE RUKVE I UČEMERJE SUVIŠE LA-GANO TERE, QUIZE

I KAKO SAKRIM SIGURNI, KADA SVETLO PONOVO DOPEJE NIŠTA SE NEĆE PROMENITI.

UKLEŠN POGLAD I FEJANE RUKVE I TA SLIKA

TXT: SUPER S

Ijan Mekdonald

BESPUĆE

odlomak iz romana

Babuška nije volela vozove. Njihova glomaznost ju je plašila. Njihova težina bi je zgomila. Njihova brzina ju je zabrinjavala, a zvuk njihovih to kova bio je zvuk nailaska sudnjeg dana. Plašila se njihove pare, njihovih cevi i mogu nosti da im tokamaci eksplodiraju i raznesu je u slobodne atome u višim delovima atmosfere. Mrzela je vozove. Naro ito vozove koji su morali da prolaze kroz grozne crvene pustinje. Što se vozova ti e, oni su prema Babuški bili uglavnom ravnodušni. ak i ovaj, koji je prolazio kroz groznu crvenu pustinju.

„Miša, Miša, koliko još treba da pro e dok ne si emo iz ove užasne mašine?“

Mikal Margolis, minerolog, industrijski hemi ar, poslušni sin i mladi pionir, odvrati pogled od hipnoti ke crvene pustinje; iste, škrte i divne zbog svog geološkog potencijala, pa re e sitnoj staroj majci: „Pro i emo kroz pustinju kad budemo prošli kroz pustinju, a onda emo biti u Rajskoj dolini, gde kiša pada samo u dva ujutro, gde kada posadiš seme, moraš da ustukneš da te izdanak ne bi udario u bradu, gde pitome ptice peva ice dole u i pevaju ti na prstu i gde emo se ti i ja, majko, obogatiti i provesti svoje dane u izobilju, zdravlju i sre i.“

Babuški je prijala jednostavna udesna pri a njenog sina. Dopadalo joj se ono o pitomim pticama peva icama koje e joj sedeti na prstima. Jedine ptice u Novom Kosmobadu bile su promukle crne vrane.

„Ali, koliko još, Miša?“

„Do slede e stanice, majko. U ovoj pustinji nema gradova, tako da se ne emo zaustaviti sve dok ne stignemo tamo. Na slede oj stanici prelazimo na planinski voz koji e nas odvesti do Rajske doline.“

„O, menjamo vozove. To mi se ne svi a. Ne volim vozove, Miša. Uopšte ih ne volim.“

„Ništa ne brini, majko, ja sam tu. Ho eš sad malo nane da ti smiri živce?“

„To bi bilo stvarno veoma lepo, Miša. Hvala ti.“

Mikal Margolis pozvoni stjuardu, koji donese aj od nane u malom ajniku ukrašenom crno-zlatnim znakom Železnice Vitlejem Ares. Babuška je pijuckala aj i osmehivala se sinu izme u gutljaja. Mikal Margolis joj je uzvra ao osmehom i pitao se šta ere i majci kada stignu u Rajsku dolinu, jer to je bio raj jedino za nekog industrijskog hemi ara; tamo je kiša padala samo u dva ujutro zato što su rafinerije tada ispuštale otpadne gasove u atmosferu, tamo su biljke nicale preko no i zbog etilena u tlu, da bi onda svenule, da bi onda umrle, i tamo su sve ptice odavno podlegle otrovnim isparenjima, a one koje sede na prstima vešto su napravljene mehane imitacije, u okviru programa Kompanije za odnose sa javnoš u.

Brinu e o tome kada do e vreme. Iza polarizovanog prozora nalazila se uzbudljiva crvena pustinja, muški pejzaž, šljunkovita zemlja uda od sirovog stenja i minerala. Zamišljao je kako jaše tuda na konju, umotan u veliki šal i turban, dok mu kožna kutija za uzorke lupka po le ima. Utonuo u takvo sanjarenje, ubrzo je zaspao uljuljkan blagim njihovim voza.

Probudio se u pandemonijumu. Ne u Pandemonijumu, kako je glasilo ime stanice gde se prelazilo na liniju za Rajsku dolinu, ve u onom drugom, strašnijem. Ventili su šišтали, glasovi vikali, metal zveketao o metal, a neko ga je drmao za rame i vikao: „Gospodine, vaša majka, gospodine, probudite se, gospodine, vaša majka, gospodine, gospodine, gospodine.“ On se usredsredi na blede stjuardovo lice. „Gospodine, vaša majka, gospodine.“ Babuška nije bila na svom sedištu. Sav prtljag je nestao. Mikal Margolis jurnu prema prozoru i vide kako njegova majka zadovoljno klizi niz šinski nasip, teraju i rukom napred nekog vitkog bradatog mladi a koji se cerio ispod gomile paketa i torbi.

„Majko!“ grmnu on. „Majko!“

Babuška diže pogled i mahnu, majušna, sre na porcelanska lutka od žene. Lice joj je bilo kao lice lutke.

„Miša! Hodi! Ne smemo gubiti vreme. Moramo prona i tu drugu stanicu.“

„Majko!“ zaurla Mikal Margolis. „Ovo nije ta stanica!“ Ali njegove re i izgubile su se u naletu pare i grmljavini tokamaka koji su se zagrevali. Uz škripu, vremešni voz po e da se kotrlja. „Gospodine, gospodine!“ povika uzmlatarali stjuard. Mikal Margolis ga gurnu ispruženom rukom na prazno sedište i jurnu prema vratima. Sko i dok je vagon prolazio kraj završetka prirunog perona.

Babuška se obrnu na peronu, u maloj oluji uvre enosti.

„Miša, šta si to priredio meni, svojoj jadnoj dragoj majci! Zaspao u

vozu, ni manje ni više. Hajde, propusti i emo planinski voz.“

Drski nosa je morao da spusti torbe, toliko se smeja o.

„Majko, a gde su planine?“

„Iza zgrada.“

„Majko, možeš da vidiš preko zgrada, toliko su niske. Majko, ovo nije ta stanica.“

„Ma nemoj? A kud te je onda to dovela tvoja jadna draga majka?“

Mikal Margolis pokaza na neke re i ispisane lepim belim oblucima kraj samih šina.

„U Bespu e, majko.“

„I to je slede a stanica, zar ne?“

„Trebalo je da si emo u Pandemonijumu. Voz nije trebalo da se zaustavlja ovde. Ovaj grad ne bi trebalo ni da se nalazi ovde.“

„Onda krivi za to železni ku kompaniju, krivi grad, ali ne i tvoju jadnu dragu majku!“ pušila se Babuška, histerisala i grdila, klela i uglavnom psovala železni ku kompaniju, njene vozove, šine, signale, vagone, voza e, mašinovo e, stražare i sve što ima i najmanje veze sa Železnicom Vitlejem Ares, sve do onog najgoreg ista a klozeta u tre oj klasi, otprilike dvadeset minuta.

Na kraju je Doktor Alimantando, nominalni vo a Bespu a, stanovn. 7, vis. 1250 m, „na korak od Raja“, došao da smiri raspravu kako bi mogao da se vrati svojim hronokineti kim prou avanjima u miru. Samo dan ranije naru io je od Radžandre Dasa, momka za sve, arobnjakovog šegrta, oveka za sitne poslove i stani nog nosa a, da ispiše ime grada gordim belim oblucima tako da svaki voz u prolazu zna da se ljudi Bespu a ponose svojim gradom. Kao da je bio namamljen zlobno saose ajnom magijom, voz koji je nosio Babušku i Mikala Margolisa došao je sa horizonta i zastao da baci pogled. arolija Radžandre Dasa nad mašinama bila je mo na, ali svakako ne toliko mo na. Svejedno, on je prizvao Babušku i njenog sina u postojanje i Doktor Alimantando je sada morao da odlu i šta da radi sa njima. Ponudio im je uto ište u jednoj od toplih suvih pe ina kojima su brda bila prošarana sve dok ne odlu e da odu ili sagrađe neko trajnije stanište. Kruta od uvre enosti, Babuška je odbila ponudu uto išta. Nije imala nameru da spava u nekoj prljavoj pe ini sa izmetom šišmiša na podu i gušterima koji bi joj pravili društvo; ne, niti je želela da to deli sa sinom, nevernim raspiku om koji ne zna da se ponaša prema jednoj staroj dami, svojoj jadoj dragoj majci. Doktor Alimantando je saslušao, sa ono malo uljudnosti koliko je uspeo da prizove u sebi, a onda naložio Mandelama, ija je ku a bila sazidana za porodicu, da prime ženu. Mikal Margolis je prihvatio pe inu. Tamo je bilo izmeta šišmiša i bilo je

guštera, ali nije bilo majke, tako da pe ina i nije bila tako loša.

U doma instvu Mandela, Babuška je našla vršnjaka u Dedi Haranu, koji ju je poslužio vinom od graškove mahune, zabavio slatkore ivim laskanjem i zatražio od sina da sazida dodatnu sobu u ina e razbaškarenoj ku i Mandela, specijalno za Babušku. Svake ve eri, pijuckali bi vino, prise ali se dana kada su i oni i svet bili mladi, i igrali igre re ima koje je Babuška toliko volela. Jedne takve ve eri, u ranu jesen, dok je Deda Haran ispisivao „boksit“ na mestu za dvosložne re i, Babuška je prvi put primetila njegovu izuzetnu sedu kosu i fino uspravno telo, iskrzano vremenom poput porcelanskog boga, ali snažno i neistrošeno. Dozvolila je svojim o ima da se zadrže na gvozdeno vrstoj bradi i ljupkim sitnim o ima sjajnim poput dugmadi, a onda tiho uzdahnula i zaljubila se u njega.

„Harane Mandela, kako mi ono kažemo u Starom Novom Kosmobadu, ti si mnogo mnogo džentlmen“, re e ona.

„Anastasija Tjuriš eva Margolis, kako mi ono kažemo u Bespu u, ti si mnogo mnogo dama“, re e Deda Haran.

Ven anje je zakazano za prole e.

Mikal Margolis je u svojoj pe ini sanjao o mineralnim izvorima Rajske doline. Nikada nije pronašao svoju sre u u stenju Bespu a, ali ono što jeste pronašao bili su kristali sulfata dileme. Vremenom, ona se rafinisala u isti oblik: da bi pronašao svoju sre u, morao bi da napusti Bespu e i majku; ako bi napustio nju, napustio bi rod najro eniji, a on za to nije imao hrabrosti. To je bila suština pre iš ene dileme Mikala Margolisa. Njeno rastavljanje na upotrebljive sastojke i njegova potraga za li nom protivmaj inskom hrabroš u proveš e ga kroz preljubu, ubistvo i izgon, sve do uništenja Bespu a. Ali ne još.

*

Jednog popodneva, ubrzo posle zvani nog završetka sijeste, dok su ljudi još nezvani no žmirkali, istezali se i zevali bude i se iz znojavog sna, u Bespu u se za ula buka kakvu niko nikada ranije nije uo.

„Zvu i kao neka velika p ela“, re e Babuška.

„Ili kao roj p ela“, re e Deda Haran.

„Ili kao veliki roj velikih p ela“, re e Radžandra Das.

„P ela-ubica?“ upita Eva Mandela.

„Ne postoje p ele-ubice“, re e Rael Mandela.

Blizanci zagrgoljiše. Sada prohodavali i bili u uzrastu kada su neprestano padali na nos. Pred njima se nisu mogla zatvoriti niti jedna vrata u gradu, bili su smeli, neustrašivi avanturisti. P ele-ubice ih ne bi

nimalo potresle.

„Pre je kao avionski motor“, re e Mikal Margolis.

„Jednomotorac?“ oglasi se Doktor Alimantando. „Jednomotorac i jednosed za zaprašivanje?“ Takve stvari su se esto vi ale u Deuteronomiji.

„Pre e biti dvomotorac“, re e gospodin Jerihon, napinju i svoj poboljšeni sluh. „Dvmotorac, dvosed, ali ne za zaprašivanje, ve za izvo enje vratolomija, 'Jamagu i i Džouns', sa dva 'Majbah/Virtel' motora u dvosmernoj konfiguraciji, ako ne grešim.“

Kakav god bio izvor, zvuk je postajao sve glasniji i glasniji. Tada gospodin Jerihon ugleda crnu mrljicu na sun evom licu.

„Eno ga, gledajte!“

Zavijaju i kao veliki roj p ela-ubica, avion se odvoji od sunca i zagrme iznad Bespu a. Svi se sagnuše izuzev Limala i Tasmin, koji ga ispratiše glavama i preturiše se, izgubivši ravnotežu.

„Šta to bi?“

„Gledajte... okre e se, vra a se.“

U najvišoj ta ki zaokreta svi sasvim opaziše avion koji ih je razbudio. Izdužen avion obliku morskog psa sa dva propelera, nosnim i repnim, sa krilima pod uglom i naniže zakošenim repom. Niko nije propustio da primeti jarke tigraste pruge naslikane na njegovom trupu i iskežene zube na nosu. Avion još jednom nadlete Bespu e, jedva izbegavši vrh relejne kule. Glave se ponovo sagnuše. Avion na trenutak zastade u zaokretu i popodneвно sunce blesnu sa poliranog metala. Ljudi Bespu a zamahaše. Avion se ponovo obruši prema gradu.

„Gledajte, pilot nam uzvra a mahanjem!“

Ljudi još ja e zamahaše.

Tre i put avion nadlete ku e od erpi a u Bespu u. Tre i put se izvu e u tesnom zaokretu.

„Mislim da sle e!“ viknu gospodin Jerihon. „Sle e!“ Iz krajeva krila, nosa i zakošenog repa pomaljala se oprema za prizemljenje. Avion prolete i poslednji put, gotovo u visini glava, pa se obruši prema praznom mestu sa druge strane železnih šina.

„Ne e uspeti!“ re e Doktor Alimantando, ali svejedno potra sa ostalim ljudima prema velikom oblaku prašine koji se dizao iza koloseka. Nai oše na avion koji je jurio nosom prema njima. Ljudi se razbežaše, avion se zanese, polomi krilni to ak o kamen i sru i se na bok, zaoravši dugu zaokrenutu brazdu u prašini. Dobri gra ani Bespu a požuriše da pomognu pilotu i putniku, ali pilot se oslobodio i, povukavši poklopac kabine unazad, ustao i dreknuo: „Bitange jedne glupe! Bitange jedne tupe glupe! Zašto ste to uradili? A? Upropaš en je,

uprošaš en, nikada više ne e poleteti, samo zato što ste vi, bitange glupe, suviše tupi da biste znali da ne treba da tr ite pred avion! Gledajte šta ste uradili, gledajte samo!"

I pilot briznu u pla .

Ime joj je bilo Persida Dronjak.

Bila je ro ena s krillima, u venama je imala avionski te ni vodonik, a u nervima vetar. Sa o eve strane, tu su bile tri generacije Lete eg cirkusa Rakete Morgana, sa maj ine loza zaprašiva a, komercijalnih pilota, arter-leta a i neustrašivih kaskadera sve do ukunbabe Indire, koja je navodno pilotirala Jedrenjacima Prezidijuma dok su izmišljali svet. Persida Dronjak je bila ro ena da leti. Bila je velika, vinuta, razmahnuta ptica. Za nju je gubitak aviona bio ništa manje bolan od gubitka uda, voljene osobe ili života.

Sve njeno vreme, novac, energija i ljubav bili su, od desete godine, usmereni u „Vazdušni bazar zapanjuju e Perside Dronjak“, lete i cirkus sa jednom ženom i jednom arenom, nebesku atrakciju koja ne samo što je zaprepaš ivala publiku širom razapljenih usta vazдушnom akrobatikom i vratolomijama što su prkosile smrti ve ju je tako e obrazovala omogu avaju i onima koji plate skromnu naknadu da iz vazduha vide svoje farme, vremenske prilike izbliza, ili da razgledaju lokalne znamenitosti. Tako angažovana, išla je prema istoku preko gornje polovine sveta sve dok nije došla do ravni arskog grada po imenu Stanica Volamura. „Pogledajte Veliku pustinju“, pevala je ov arima iz Stanice Volamura, „ udite se vrtoglavim dubinama mo nih kanjona, divite se silama Prirode koje su izvajale zapanjuju e prirodne lukove i visoke kamene stubove. itava istorija zemlje leži u kamenu ispod vas: garantujem za jedan dolar i pedeset centava, ovo je putovanje koje nikada ne ete zaboraviti.“

Za Džunijusa Lambea, omamljenog od jarosti na zadnjem sedištu, ovo poslednje bilo je sasvim ta no. Posle dvadeset minuta leta od Stanice Volamura, bez ijednog kanjona, zapanjuju eg luka ili visokog stuba na stotinu kilometara udaljenosti, Persida Dronjak je primetila da joj se pokaziva goriva nije pomerio. Kucnula ga je. Crveni indikatori na displeju zatreperili su i sunovratili se prema oznaci za prazno. Ponovo je kucnula. Indikatori su ostali tamo gde su bili.

„O, sranje“, rekla je. Pustila je traku sa snimljenim komentarom o udima Velike pustinje ne bi li primirila Džulijusa Lambea i potražila na kartama obližnje naselje gde bi mogla da prisilno sleti. Nije mogla da se vrati u Stanicu Volamura, to je bilo o igledno, ali ROTEH-ove mape je nisu nimalo utešile. Proverila je opremu za radio-lociranje. Ukazala je na curkanje mikrotalasnog zra enja samo dvadeset kilometara dalje, od

one vrste karakteristične za releje u planetarnoj komunikacionoj mreži.

„Da pogledamo, ipak“, rekla je sebi i podvrgla sebe, avion i putnika svojoj odluci.

Pronašla je maleno naselje tamo gde nikakvog naselja nije trebalo da bude. Bili su tu uredni kvadrati zelenila, a svetlost je bleštala sa solarnih kolektora i kanala za navodnjavanje. Mogla je da razabere crvene crepove na krovovima kuća. A bilo je i ljudi.

„Drži se“, rekla je Džunijusu Lambeu, za koga je to bila prva naznaka da nešto možda nije u redu. „Sle emo.“

Poslednjom suzom goriva spustila je svoju voljenu pticu, i šta se onda desilo? Toliko je bila zgađena da je odbila da ode iz Bespuća sa Džunijusom Lambeom Ares Ekspresom na liniji Ljagoned–Svetkovina u 14.14.

„Doletela sam, pa u i odleteti“, objavila je. „Oti i u odavde samo na krilima.“

Radžandra Das je pokušao da svojom arolijom vrati toćak na kraj krila, ali njegova moć, paćak ni moć aparata za zavarivanje Raela Mandele, nije bila dovoljna da avion ponovo bude doveden u ispravno stanje. Za jedinu preživelu iz „Vazdušnog bazara zapanjujuće Perside Dronjak“ najmrskije je bilo to što je aparat za zavarivanje Raela Mandele radio ni manje ni više nego na stoprocentni, isti, nerazblaženi avionski tenonivodnik.

I tako je Doktor Alimantando pronašao kuću za Persidu Dronjak, i vrt kako ne bi gladovala, ali ona nije mogla da bude srećna jer je imala nebo pred oćima. Gledala je kako se mršave pustinjske ptice okupljaju na antenama relejnog tornja, ogorćena zbog toga što su njena krila slomile budale. Stajala je na ivicama visokih stena, posmatrala kako ptice svećerijašu naviše na toplim strujama i pitala se koliko bi morala da raširi ruke da bi se digla poput njih i našla se povućena naviše u spiralu vazduha sve dok ne nestane iz vidokruga.

Jedne noć, Mikal Margolis joj je predložio dve stvari, i pošto je znala da ćemo i da zaboravi nebo samo ako se izgubi u njima, prihvatila je obe. Te noć, i dvadeset sledećih noć, mir graćana remetila je ćudna buka iz Margolisovog staništa. Deo te buke bilo je i zavijanje i rika snošaja. Ostalo je ćvulo kao unutrašnja dekoracija.

Kada se pojavila tabla, sve je postalo oćigledno.

Tamo je pisalo:

HOTEL/ŽELEZNICA VITLJEM ARES
JELO * PICE * SMEŠTAJ
VLASNICI: M. MARGOLIS, P. DRONJAK

„To nije moj sin“, izjavila je preneražena Babuška. „Kad može da zanemaruje svoju dragu majku da bi se upustio s nekom jeftinom strankinjom i ispunio mirne no i zvucima kakve ne želim ni da opišem; kakva sramota! A sada, ta jazbina greha i sodomije! Hotel/BAR, ha! Kao da njegova draga majka ne zna šta to zna i! Misli da njegova draga majka ne ume da ita, a? Harane“, rekla je svom budućem mužu, „niti jednom nogom ne emo stupiti tamo. Od sad pa nadalje, on mi više nije sin. Odrinem ga se.“ Pljunula je u izveštačenom ogorčenju na tle ispred Hotela/Železnice Vitlejem Ares. Te noći, Persida Dronjak i Mikal Margolis priredili su svečano otvaranje, sa onoliko kukuruznog piva koliko je svako mogao da popije, što nije bilo naročito mnogo, jer je bilo samo pet gostiju. Mak je i Doktor Alimantando bio primoran da ostavi svoje izuavanje da bi te večeri prisustvovao proslavi. Deda Haran i Babuška ostali su da uvaju malog Limala i Tasmin. Deda Haran bi rado otišao, pa ga je Babuška s prekorom gledala svaki put kada bi ga uhvatila da ežnjivo baca pogled napolje, prema svetlosti i buci. Njena potpuna zabrana prelaska praga BAR-a obavezno se odnosila i na njenog muža.

Dan posle proslave, Persida Dronjak je odvela Radžandru Dasa, gospodina Jerihona i Raela Mandelu preko železnih šina i trojica muškaraca rasklopili su peskom izgreban kaskaderski avion i spakovali ga u petnaest sanduka za aj. Persida Dronjak nije prozborila ni re za vreme operacije rasklapanja. Zaključila je delove svog aviona u najdublju, najmračniju u Hotel/BAR-a i stavila ključ u jednu teglu. Nikada nije uspela da natera sebe da sasvim zaboravi gde se ta tegla nalazi.

Jednog jutra, u dva minuta do dva sata, prevrnula se preko Mikala Margolisa i šapnula mu na uvo: „Dragi, znaš li šta nam treba? Šta nam zaista treba da sve bude savršeno?“ Mikal Margolis je prestao da diše, u otekanju burmi, dece, malih perverzija sa kožom i gumom.

„Bilijarski sto.“

Bila su tri brata Gala elija: Ed, Lui i Umberto.

Niko nije znao koji je Ed, koji Lui, a koji Umberto, pošto su bili trojke međusobno nerazaznatljive poput zrna graška u mahuni ili dana u zatvoru. Odrasli su u poljoprivrednoj zajednici Burma Šejv, gde su građani o njima imali tri zajednička mišljenja. Prvo je bilo da su pronađeni napušteni u jednoj kartonskoj kutiji na ivici kukuruzne njive ovan' Gala elija. Drugo je bilo da su oni nešto više od trojki, mada niko

nije bio spreman da kaže šta je to više, iz straha da ne uvredi bezgrešnu gospo u Gala eli. Tre e je bilo da su Gala elijevi de aci razmenili identitete makar jednom od najranijeg detinjstva, tako da je Lui odrastao ili u Eda ili u Umberta, Umberto u Luija ili Eda, a Ed u Umberta ili Luija, uz sve mogu e naknadne permutacije daljih trampii. ak ni sami momci nisu bili sigurni koji je Ed, koji Lui a koji Umberto, ali me u ljudima Burma Šejva bilo je sigurno da oni nikada nisu videli tako identii ne trojke („klonove“, o majku mu, eto, re eno je, prosto je izletela, znate, ta re koju ne smete pominjati pred njihovim roditeljima): ili tako avolski zgodne.

Agneta Gala eli bila je zdepasta žaba od žene, sa srcem od tople mle ne okolade. ovan' Gala eli je bio visok, mršav i tanak kao motka. Ed, Lui i Umberto bili su tamnooki, kovrdžavi, nasmejani bogovi ljubavi. I znali su to. A isto tako i sve devojke u Burma Šejvu. Zbog ega su bra a Gala eli i morala da napuste Burma Šejv u sitne sate jednog utorka ujutro, motorizovanim železni kim vagonom koji su sami napravili od kamiona sa farme.

Bila je tu ta devojka. Zvali su je Magdala, skra eno Magz. Uvek postoji neka takva devojka, od onih koje flertuju, igraju se, petljaju okolo i ne ostavljaju mesta sumnji da je i ona jedna od momaka, sve dok momci ne postanu momci i tada, baš kao i ona, ne shvate da ona ni najmanje nije jedna od njih, ni najmanje. Za Magz je trenutak spoznaje nastupio dve nedelje posle njene vožnje po zaba enijim njivama u zadnjem delu kamiona Gala elijevih. Za Eda, Luija i Umberta on je nastupio kada je kamion zasut sa mom pošto su stali ispred ku e Majagezovih, kuda su išli da se raspitaju zašto Magz tako dugo nije dolazila da ih poseti.

Bratska solidarnost bila je stožer života bra e Gala eli. Nije se pokolebala suo ena sa rezigniranim ocem i jarosnim komšijom. Odbili su da kažu sa kojim od njih je Magdala Majagez zatrudnela. Bilo je sasvim mogu e da to ni sami nisu znali.

„Ili e jedan od vas da prizna, ili ete svi da se njome ženite“, rekao je Soni Majagez. Njegova žena potkrepila je taj zahtev sa maricom. „Dakle, šta ste rešili? Pri ajte, il' se ženite.“

Bra a Gala eli nisu odabrali niti jedno, niti drugo.

Bilo gde u svetu niko ne bi izgubio ni tren sna zbog glupe devoj ice kao što je Magz Majagez. U obližnjoj Beladoni, samo u Ulici Tombolova moglo se izbrojati etrdeset osam salona za poba aj i dvanaest biroa za usvajanje transplantaa za glupe devoj ice upravo u njenoj situaciji. Beladona je, me utim, ipak bila Beladona, a Burma Šejv je bio Burma Šejv, pa su bra a Gala eli stoga odabrali Beladonu umesto Burma

Šejva. Tamo su stekli diplome za deset dolara iz oblasti poljoprivrednih nauka, prava i mašinstva iz univerzuma u obliku rupe u zidu. Tamo bi živeli zadovoljno sve do kraja života da nije iskrnuo jedan žalostan nesporazum s nožem, pijanim utovariva em šatlova i devojkom u baru u Ulici Primavera. I tako su ponovo pobjegli, jer još je postojao nekakav zakon u Beladoni, gde je najpribližnija stvar potpuno poštenoj policiji ona potpuno korumpirana.

Privukla ih je mreža blistavih eli nih šina koje su prekrivale svet kao pau ina: farmer, pravnik, mehani ar. Ed je bio mehani ar, Lui pravnik, Umberto farmer. Sa takvim kvalifikacijama, mogli su da uspeju bilo gde u svetu, jer svet je još bio dovoljno mlad da za svaku ruku postoji više nego dovoljno posla. Ali mesto do kojeg su zapravo došli bilo je Bespu e.

Sko ili su iz svog vagona smrknuti i znojavi, ali i dalje avolski zgodni, i upali u Hotel/Železnicu Vitlejem Ares. Tresnuli su po zvonu na recepciji jedan za drugim. Glave su se okrenule da ih pogledaju. Bra a Gala eli osmehnula su se i mahnula.

„Ed, Lui i Umberto“, predstavi ih jedan od njih.

„Tražimo preno ište“, objasni drugi.

„ istu postelju, vru u kupku i vru u ve eru“, re e tre i.

Persida Dronjak pojavi se iz pivskog podruma, gde je postavljala novu ba vu.

„Da?“ re e ona.

„Ed, Lui i...“ re e Ed.

„Tražimo...“ re e Lui.

„ istu postelju, vru u...“ re e Umberto, i odjednom, istog trenutka, oni se strahovito, o ajni ki i strasno zaljubiše u nju. Vidite, postoji jedna teorija koja tvrdi da za svakoga postoji jedna osoba koja e mu ispuniti ljubav savršeno i apsolutno. Bra a Gala eli, koja su bila jedna ista osoba pomnožena sa tri, naravno da su delila tu zajedni ku, jedinstvenu ljubav, a apsolutno ispunjenje te zajedni ke ljubavi bila je Persida Dronjak.

Slede eg jutra, bra a Gala eli otišla su u posetu Doktoru Alimantandu pošto su se tu trajno nastanila. On je Umbertou dao veliko par e zemlje, Edu radionicu u kojoj e mo i da popravlja mašine, a pošto Luiju nije mogao da dâ kancelariju, okružni sud ili makar oše šanka gde bi ovaj upražnjavao svoju veštinu, dao mu je komad zemlje gotovo podjednako velik kao i Umbertov i posavetovao ga da se lati uzgajanja životinja, pošto je to bilo nešto najslji nije pravosu u što je Bespu e moglo da ponudi.

Mikal Margolis je imao problem. Bio je bolno zaljubljen u veterinarku koja je stanovala preko puta u Ku i Dvanaest. Ali predmet i zadovoljenje njegove požude bila je Persida Dronjak, njegova partnerka u postelji i poslu. Veterinarka u Ku i Dvanaest, ije je ime bilo Marja Kvinsana, tako e je imala problem. Problem je bio u tome što je ona bila predmet požude svog brata Mortona. Ali ona ga nije volela, ak ni kao brata, kao što nije volela ni Mikala Margolisa. Jedina osoba koju je volela bila je ona sama. Ali ta samoljubav bila je brušena kao dijamant sa mnogo sjajnih površina tako da su se zruci te samoljubavi odbijali od Marje Kvinsane na one oko nje i navodili ih na pomisao da ona voli njih, kao i oni nju.

Jedan od takvih bio je njen brat Morton Kvinsana, zubar sa neobi nim opsesijama, ija posesivnost prema sestri nikoga nije mogla da prevari. Svi su znali da on u potaji žudi za njom, tako da ta žudnja i nije bila potajna, im je toliko ljudi za nju znalo. Ali poštovanje i posesivnost Mortona Kvinsane bili su takvi da nije mogao ni prstom da pipne svoju sestru. I tako je izgarao nadohvat nje u paklu frustracije. I što je duže izgarao, to su vrelije gorele vatre opsesije. Jedne ve eri je uhvatio sestru kako flertuje sa bra om Gala eli, smeje se njihovom sirovom selja kom humoru, pije njihovo pi e, dodiruje njihove grube i ružne šake. Tada i tamo, zakleo se da nikada ne e le iti nijednog Gala elija, ak ni ako mu do e na kolenima, vrište i od zubobolje, ak ni ako agonija kvarnog zuba oslobodi životinju u njima i natera ih da udaraju glavom o zidove; ne, otera e ih, otera e ih bez razmišljanja, nagnati ih na stenjanje, trpljenje i škr gutanje zubima zbog toga što su bacili mrežu svojih žarkih želja na njegovu sestru Marju.

Druga takva budala bio je Mikal Margolis. Zbog svoje majke, nikada nije bio sre an u ljubavi. Kada je njegova majka objavila veridbu, postao je sre an u ljubavi, sre an sa živom, pohotnom, entuzijazmom ispunjenom Persidom Dronjak. Onda su Morton i Marja Kvinsana sišli sa nedeljnog voza sa namirnicama iz Meridijana. Mikal Margolis je upravo uzimao na stanici ba ve sa pivom i sanduke sa alkoholnim pi ima kada je ugledao visoku, snažnu ženu kako hoda peronom sa prirodnom gracioznoš u i nagoveštenom snagom ma ke-lovca. O i su im se srele, a zatim razdvojile, ali u tom magnovenju Mikal Margolis je osetio kako mu šok ki menog elektriciteta topi podnožje srca, mesto gde leži sve poštenje i pristojnost, u debelo crno staklo. Voleo je nju. Nije mogao da pomisli ništa drugo osim da voli nju.

Kada je Doktor Alimantando Kvinsanama dao pe inu, požurio je da im pomogne da sagrade dom. „Hej, a iš enje, pranje aša?“ upitala

je Persida Dronjak. Mikal Margolis je odmahnuo i otišao. Kada je Doktor Alimantando Kvinsanama dao zemljište, Mikal Margolis je došao da kopa jarak, nasip i branu sve dok mesec-prsten nije zablistao poput dijamanta. „A šta je sa služenjem pi a?“ rekla je Persida Dronjak. „Šta je sa spremanjem ve ere za ove gladne ljude?“ A kada su Morton Kvinsana i njegova sestra došli u Hotel/Železnicu Vitlejem Ares, oboma im je dao po iniju vru eg jagnje eg pilava i onoliko besplatnog piva koliko su mogli da popiju, a onda se šalio sa njima i eretao sve do zatvaranja. Kada bi se u hotelu razbolelo neko pile, makar bilo namenjeno i za ve ernji kazan, svejedno je nošeno Marji Kvinsani, koja bi ga bockala i pipkala veštima prstima dok bi Mikal Margolis zamišljao kako ti prsti to isto rade njemu. Mnogo se Margolisovih i Persidinih životinja porazbolevalo te jeseni.

A opet, Mikal Margolis nije bio sre an. Oscilirao je izme u ljubavi dobre žene i ljubavi loše žene, kao mali kvarcni kristal koji otkucava vreme. Persida Dronjak, priprosta i nedužna poput orla na nebu, pitala ga je da li je bolestan. Mikal Margolis je zastenjao i oglasio se zvukom iste frustrirane požude.

„Možda bi trebalo da odeš kod nekoga, ljubavi, proteklih nekoliko dana uopšte ne misliš na posao. A šta je sa onom veterinarkom, a? Mislim, ljudi su samo još jedna vrsta životinja, zar ne? Možda bi ona mogla da ti pomogne.“

Mikal Margolis se okrenu da pogleda Persidu Dronjak.

„Šališ se, zar ne?“

„Ne. Ozbiljno.“

Mikal Margolis još glasnije zastenja.

Što se ti e Marje Kvinsane, ona nije marila. Baš tako, nije marila, ose ala je samo prezir prema svima koji su bili dovoljno slabi da je vole. Prezirala je svog budalastog brata, prezirala je tog glupog momka koji je držao kafanu. A opet, nije mogla da se odupre izazovu. Preote e glupog momka od te pegave i benave žene sa kojom on živi i vodi ljubav. U pitanju je bila igra, igra; figure u igri nisu važne, ono što je važno jeste um koji ih pomera; to i pobeda, jer dok je pobe ivala, gubitnike je još više prezirala. Jednim nadahnutim gambitom mogla je da trijumfuje i nad Mikalom Margolisom i nad svojim prokletim bratom. Onda bi makar mogla da mu se otme i omogu i svom imenu da se raš uje svetom. „Staraj se o Mortonu“, rekla je njena gvozdena mati na samrti; „staraj se o njemu, pazi ga, pusti ga da misli da on odlu uje o svemu, ali pobrini se da ne odlu i ni o emu, Marja. Zapovedam ti.“

Staraj se o Mortonu, staraj se o Mortonu; da, ve je pet godina verno postupala po maj inoj volji. Pošla je sa njim u pustinju posle te

afere sa devojicom u parku, ali mora do i vreme, majko, kada će Morton ostati sam, a istog jutra ona će uhvatiti prvi voz za Mudrost.

Zbog toga su tu bile igre. One su je zabavljale, sa uvale joj razum u tih pet godina dok je Mortonova zaljubljenost sve više jeerala, davale joj nadu da će zahvaljujući njima biti dovoljno snažna da stupi na taj jutarnji voz za Mudrost. O, da, igre su joj sa uvale razum. I zato je smislila da izlazi da hrani piliće svakog dana u isto vreme kada je i Mikal Margolis preko puta, u zadnjem dvorištu Hotel/BAR-a hranio svoje. Igra ju je nagnala da ga zamoli da dođe i pogleda njen sud za metan ne bi li ustanovio zbog čega ne radi kako treba, mada bi Radžandra Das taj posao bolje obavio. „Hemijski problemi, gospođice“, rekao je Mikal Margolis, „neko je unutra sasuo tovar korišćenog sredstva za sterilisanje i inhibirao bakteriofage.“ Marja Kvinsana se osmehnula. Ona sama je koliko jutros nasula tri boce hirurške tečnosti za sterilizaciju u rezervoar. Igra se razvijala valjano. Iz zahvalnosti, pozvala ga je unutra na piće, zatim na razgovor, zatim u krevet (a Mikal Margolis je sve vreme drhtao kao trska), zatim na seks.

I u tom krevetu proživeno je seme uništenja Bespuća.

(Paladin, 2009, prevod: Goran Skrobonja)

Den Simons

DRUD

odlomak iz romana

Nisam zaboravio 9. jun 1865, pravi po etak ove kaskade neverovatnih događaja.

Objasnivši prijateljima da je preterao s radom i da, još otkad je zima bila u jeku, pati od nečega što je nazvao svojim „promrzlim stopalom“, Dickens je prekinuo dovršavanje Našeg zajedničkog prijatelja na nedelju dana kako bi uživao u odmoru u Parizu. Ne znam da li su elen Ternan i njena mati išle s njim. Znam da su se s njim vratile.

Dama koju nikada nisam sreo, niti naročito želim da je sretnem, izvesna gospođa Klara Pit Bern, žena Vilijama Berna (kako mi kažu, prijateljica Arlisa Votertona - prirodnjaka i istraživača koji je izveštavao o svojim smelim pustolovinama po celom svetu, ali je umro posle glupavog pada na svom imanju Volton hol samo jedanaest dana pre nesreće kod Stejplhersta, pa je kasnije javljeno da njegov duh pohodi tu kuću u obliku velike sive aplje), volela je da Tajmsu šalje sitne i maliciozne glasine. Ovaj zlobni mali tekst, izveštaj o tome da je naš prijatelj primećen na trajektu koji je saobraćao od Bulonja do Folkstona tog devetog juna, pojavio se nekoliko meseci posle Dikensove nesreće:

Sa njim je putovala dama koja mu nije bila žena, niti svastika, a on se šetao palubom šepure i se kao čovek koji puca od uobraženosti, te se činilo da svaka crta njegovog lica i svaki pokret udova oholo govore: „Pogledajte me, iskoristite priliku do kraja. Ja sam veliki, ja sam jedini Arlis Dikens; šta god da uradim, to opravdava ta činjenica.“

Kažu mi kako je gospođa Bern poznata prevashodno poknjizi Flamanski enterijeri koju je objavila pre nekoliko godina. Po mom

skromnom mišljenju, trebalo je da svoje otrovno pero sa uva za škrabanje o divanima i tapetama. Ljudska bi a o ito prevazilaze njene štire domete.

Pošto su se iskricali u Folkstonu, Dikens, Elen i gospo a Ternan su uhvatili voz koji je s plimom kretao za London u 14.38. Bili su jedini putnici u svom vagonu, jednom od sedam vagona prve klase, koliko ih je tog dana bilo u kompoziciji.

Mašinovo a je vozio punom parom - osamdesetak kilometara na sat - dok su prolazili kraj Hedkorna u tri sata i jedanaest minuta po podne. Prilazili su železni kom vijaduktu blizu Stejplhersta, premda je „vijadukt" - naziv koji je dodeljen toj gra evini u zvani nom železni kom vodi u - možda preterano otmena re za prepletene nosa e koji drže teške drvene grede iznad plitke reke Belt.

Radnici su rutinski zamenjivali staru drvenu gra u na tom mostu. Kako je u istrazi kasnije otkriveno - pro itao sam izveštaje - predradnik je pogledao pogrešan red vožnje i nije o ekivao taj voz još slede a dva sata. (Izgleda da mi putnici nismo jedini koje zbunjuju redovi vožnje Britanske železnice, s beskrajnim zvezdicama za praznike, vikende i vreme visoke plime, te nerazumljivim zgradama.)

Poslovnik železnice i englesko pravo nalagali su da radnik sa zastavicom za signalizaciju stoji na kilometar od mesta gde se obavljaju takvi radovi - dve šine su ve bile podignute s mosta i postavljene kraj koloseka - ali iz nekog razloga, taj ovek sa svojom crvenom zastavicom bio je samo pola kilometra udaljen od provalije. Stoga se voz koji putuje brzinom ekspresnog voza iz Folkstona za London nikako nije mogao blagovremeno zaustaviti.

Kada je mašinovo a tako kasno video mahanje zastavicom i - siguran sam da je to bio krajnje zaprepaš uju i prizor - kada je ugledao procep u šinama i gredama na mostu, dao je sve od sebe. Dragi itaoci, možda su u vaše doba svi vozovi opremljeni ko nicama kojima mašinovo a upravlja iz kabine. U naše vreme, 1865, nije bilo tako. Svaki se vagon morao ko iti zasebno, i to samo po uputstvima

mašino e. On je mahnito zazviždao uvarima duž voza da po nu da ko e. Nije mu mnogo vredelo.

Kako stoji u izveštaju, voz je i dalje jurio brzinom od gotovo pedeset kilometara na sat kada je stigao do prekida u koloseku. Neverovatno, ali lokomotiva je presko ila procep duga ak trinaest metara i odsko ila od koloseka s druge strane ponora. Od sedam vagona prve klase, svi osim jednog su poleteli, survali se u mo varno re no korito i smrskali.

Uz kompoziciju je ostao samo vagon u kojem su se vozili Dikens, njegova ljubavnica i njena majka.

Vagon sa uvarima, odmah iza lokomotive, odleteo je na drugi kolosek, povukavši za sobom slede i vagon - vagon druge klase. Odmah iza tog vagona druge klase bio je Dikensov, koji se delimi no nakrivio preko mosta, dok je preostalih šest vagona prve klase proletelo kraj njega i razbilo se u provaliji. Dikensov vagon se zaustavio, oklembeshen postrance na mostu, i od pada ga je sa uvala samo jednostruka spojnica s drugim kolima druge klase. Samo je krajnja završnica voza ostala na šinama. Ostala kola prve klase survala su se na mo varno tlo, razbila, prevrnula, presavila se i rasprsla u drva za potpalu i iverje.

Dikens je kasnije prijateljima pisao o tim trenucima, ali uvek diskretno, vode i ra una da nikome, osim nekolicini intimusa, ne pominje imena niti identitet svoje dve saputnice. Siguran sam da je samo meni ispri ao itavu pri u.

„Iznenada“, napisao je u svojoj najpoznatijoj epistolarnoj verziji tih doga aja, „sleteli smo sa šina i poskakivali po zemlji poput kola ili polupraznog balona. Starica je [Ovo moramo itati kao „gospo a Ternan“] povikala: 'Pobogu!' Mlada dama koja je putovala sa njom [to e biti, naravno, elen Ternan] samo je vrisnula.

Obe sam ih zagrlio i rekao: 'Ne možemo pomo i sebi, ali možemo biti smireni i pribrani. Molim vas, ne zapomažite!'

Starica je smesta odgovorila: 'Hvala vam. Pouzdajte se u mene. Duše mi, ni zucnuti ne u.' Onda smo se svi suljnnli u ošak vagona i zaustavili."

Zaista, vagon je bio strmo nakrivljen naniže i ulevo. Sav багаž i nepri vrš eni predmeti popadali su na levu stranu. arls Dikens e do

kraja života patiti od naleta ponovnog oseaja kao da mu je „sve, itavo telo, nakrivljeno i pada ulevo“.

Dikens nastavlja svoju pripovest:

„Rekao sam dvema ženama: 'Budite sigurne da se ništa gore od ovoga ne može zbiti. Svakako smo izvan opasnosti. Ostanite ovde i ne mi ilitese, a ja uiza i kroz prozor.'“

Potom se Dickens, koji je još bio sasvim gibak iako je imao pedeset tri godine, uprkos „promrzlom stopalu“ (pošto ve dugo patim od gihta, zbog kojeg moram ve mnogo godina pribegavati opijumskoj tinkturi, prepoznajem tu bolest im ujem za simptome, i Dikensova „promrzlina“ je gotovo izvesno bila giht), iskobeljao napolje, izveo opasan skok sa stepenika vagona na nasip koloseka iznad mosta i video, kako je kasnije rekao, dva uvara koja su trala tamoamo, o igledno zbunjena. Dickens piše da je šepao i zaustavio jednog, i rekao mu: „Pogledajte me! Stanite na tren, pogledajte me i recite mi da li me poznajete.“

„Dobro vas poznajem, gospodine Dikense“, odgovorio je uvar smesta, po njegovim reima.

„Ako je tako, dobri moj“, uzviknuo je Dickens, gotovo veselo (zato što su ga i u tim okolnostima prepoznali, mogla bi tu ubaciti kakva sitnava duša poput Klare Pit Bern), „tako vam boga, dajte mi svoj klju i pošaljite amo jednog radnika, a ja u isprazniti ovaj vagon.“

I tada su, kako je Dickens pisao prijateljima, uvari uradili kako je tražio od njih, radnici su položili daske do vagona, a pisac se zatim uvukao natrag u nakrivljeni vagon i otpuzao do njegovog kraja po svoj cilindar i pljosku s rakijom.

Ovde bi trebalo da prekinem opis našeg zajedničkog prijatelja taman toliko da kažem kako sam, prema imenima navedenim u zvaničnom izveštaju železnice, kasnije pronašao upravo tog uvara koga je Dickens, po sopstvenim reima, zaustavio i naterao na tako korisno delanje. uvar - izvesni Lester Smit - donekle se drugačije prisea tih trenutaka.

„Pokušavali smo da siemo i pomognemo povrećenima i onima na samrti kad je neki nacifranko koji se iskobeljao iz nakrivljenog vagona prvog razreda dotrao do Pedija Bila i mene, razrogaen i sav prebledeo,

deru i se na nas: 'Poznaješ li me, ove el? Poznaješ li me!? Znaš li ko sam ja?'

Priznajem, odgovorio sam: 'Briga me, prijane, sve da si princ Albert. Mi i mi se s puta.' Tako obi no ne razgovaram s gospodom, ali to nije ni bio obi an dan."

U svakom slu aju, Dickens je doveo nekoliko radnika koji su pomogli da se iz vagona izvuku elen i gospo a Ternan, zaista je otpuzao u vagon i uzeo pljosku i cilindar, zaista je napunio cilindar vodom pre nego što se odsuljao niz strmu obalu, i svi o evici slažu se u tome da se Dickens smesta dao na posao me u mrtvima i onima koji su bili na samrti.

* * *

Tokom pet godina koliko e živeti posle Stejplhersta, Dickens e za ono što je video u tom re nom koritu govoriti samo: „Bilo je nezamislivo" - a za ono što je tamo uo: „Nezamislivo." Tako je to opisao ovek za koga se mislilo da je najmaštovitiji engleski pisac još od ser Voltera Skota. I ovek ije su pri e, ako ništa drugo, uvek bile krajnje razumljive.

Možda je ono nezamislivo zapo elo dok se suljao niza strmi nasip. Kraj njega se najednom pojavio visok, mršav muškarac pod teškim crnim ogrta em prikladnijim za ve e u operi nego za popodneвно putovanje vozom za London. Obojica su po jednom rukom držali svoje cilindre, a slobodnom se hvatali za nasip kako bi održali ravnotežu. Kasnije mi je, u danima posle nesre e, kada mu je glas „bio kao tu i", Dickens grlenim šapatom opisivao da je ovek bio mršav kao leš, gotovo neverovatno bled, visoka ela koje se prelivalo u blede, elavo teme. Nekoliko pramenova prosede kose štr alo je postrance s tog lica sli nog lobanji. Kako je Dickens kasnije rekao, utisak lobanje poja avao je nekako skra eni nos - 'umesto uobi ajene izrasline, puki crni prorezi na licu belom kao larva', tako je to Dickens opisao - te sitni, oštri, nepravilni zubi, previše razmaknuti, usa eni u desni toliko blede da su bile belje od samih zuba.

Pisac je isto tako zapazio kako oveku nedostaju mali i prstenjak na desnoj ruci i srednjak na levoj, ili ima samo patrljke. Dickensu je posebno privukla pažnju injenica da ti prsti nisu bili odse eni kod zgloba, kako to esto biva u nezgodi ili prilikom naknadne operacije, ve se inilo da su

prerezani kroz kost izme u zglobova. „Kao sve ice od belog voska koje su se delimi no istopile“, rekao mi je kasnije.

Dikens je bio zbunjen dok su se on i taj udak s crnim ogrta em polako spuštali niz strmi nasip, koriste i obojica žbunje i kamenje kao rukohvate.

„Ja sam arls Dickens“, prodahtao je moj prijatelj. „Daaaaa“, reklo je blede lice i glas je skliznuo kroz sitne zube. „Znam.“

To je Dikensa još više zbunilo. „A ko ste vi, gospodine?“, upitao je pošto su zajedno skliznuli niz nasip od labavo nabacanog kamenja.

„Drud“, rekao je ovaj. Ili Dickens misli da se tako predstavio. Glas te blede osobe bio je nerazgovetan i za injen stranim naglaskom. Re je zazvu ala bezmalo kao „Dred“.

„Bili ste u vozu za London?“, upitao je Dickens dok su se približavali podnožju strmog brda.

„Za Lajmhausss“, prošištala je nezgrapna prilika s crnim ogrta em. „Vajt epel. Ratklif krossss. Džin eli. Tri Foksissss kort. Bu er rou i Komeršal roud. Mint i ostala ssssssirotinjska gnezda.“

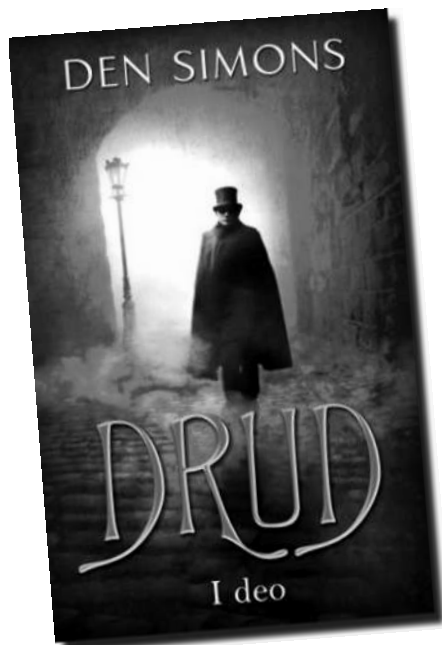
Dikens je naglo podigao pogled na tu udnu deklamaciju pošto je njihov voz išao do stanice u centralnom Londonu, a ne u te mra ne sokake Isto nog Londona. U slengu, gnezda su bila najgora i najsiromašnija staništa u gradu. Utom su stigli u podnožje brda i taj „Drud“ se bez ijedne izgovorene re i okrenuo te naizgled odlebdeo u senke ispod železni kog mosta. Tamo se njegov crni ogrta za nekoliko sekundi stopio s tamom.

„Moraš shvatiti“, šapnu e mi Dickens kasnije, „ni na tren nisam pomislio kako je ta udna prikaza Smrt koja je došla po svoje. Niti to beše kakvo drugo ovaplo enje tragedije koja je upravo bila u toku. To bi bilo isuviše tri avo ak i za daleko slabiju prozu od one koju ja pišem. Ali, Vilki“, rekao je on, „tada sam se zapitao nije li Drud pogrebnik iz Stejplhersta ili nekog drugog zaseoka.“

Pošto je Dickens ostao sam, obratio je pažnju na pokolj.

Preveo Goran Skrobonja

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

IZA GENIJALNOSTI KRIJE SE LUDILO

„Vrtoglavo putovanje kroz krivudav, gasnim svetiljkama obasjan lavirint.“
Giljeramo del Toro, režiser *Panovog lavirinta*

Ova priča govori o čarlsu Dikensu, mom prijatelju (ili makar nekadašnjem prijatelju) te o nesreći koja mu je oduzela duševni mir, zdravlje, a neki bi tu čak šapatom pribrojali i njegov razum...

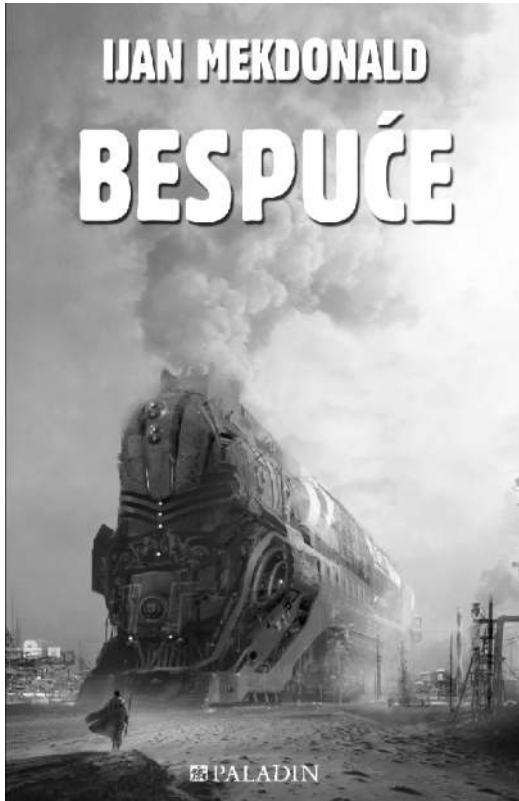
Naškrabanim rešetkama ima Vilkiya Kolinsa, zapečaćenim stotinama dvadeset pet godina, zapovijestima i grozničavim silazakom u podzemlje viktorijanskog Londona gdje on biva uvučen u potragu čarlsa Dikensa za utvarnom prilikom poznatom samo po imenu Drud.

Njihova istraga odveće ih u mračne lavirinte tumeza, opijumskih jazbina, katakombi i kanalizacije. Ono što će otkriti uništi će njihovo prijateljstvo i oba pisca oterati do same ivice razuma.

I UBISTVA...

www.laguna.rs

www.paladin-beograd.com

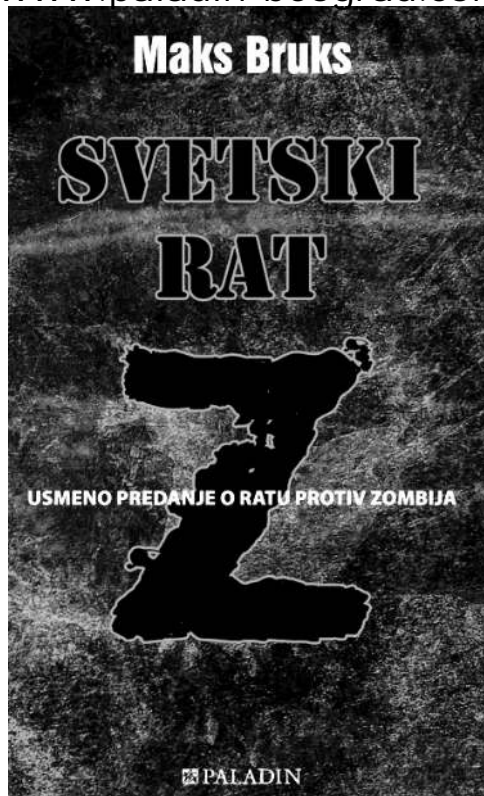

U konacnom sagledavanju „Bespuće“ se otkriva kao cistokrvno remekdelo savremene književnosti, cudesna povest jarkih boja od koje zastaje dah. Magijski realizam ovog romana cini se kao prirodni nastavak hispano uzora jer, ako negde postoji mesto za novi Makondo – grad cudesna, onda je to svakako u svemiru. Žanrovskim cistuncima se ne mora dopasti prevelika labavost okvira price, ali za njih uvek postoji trik pitanje: da li drugi svet i njegov doživljaj moraju biti isključivo ovozemaljski? Zar novo ne donosi više od promene pejzaža? Uostalom, i na Zemlji se shvatanje stvarnosti Markesa, Kastanede, Afrikanaca, Kineza ili Aboridžina itekaako razlikuju od doživljaja zapadnog coveka. Tamo negde gore to bi moralo biti još ocitije.

iz recenzije Ilije Baki a

PALADIN

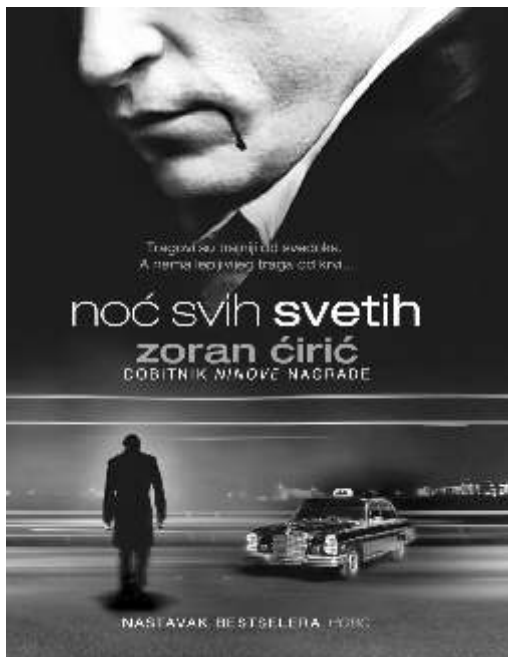
„Ovaj roman se ne ispušta iz ruku. Siptilne, i ne toliko suptilne, žaoke upu ene raznim savremenim politi arima i politikama dodatna su nagrada za itaoca.“

- *Publishers Weekly*

Maks Bruks (Max Brooks)
SVETSKI RAT Z - Usmeno predanje o ratu protiv zombija
(World War Z - An Oral History of the Zombie War)
Roman, 320 str., broširano
Cena u knjižarama: 695 din.
Cena kod izdavaca (sa poštarinom): 560 din.

 PALADIN

www.alnari.rs

Čendler i Dostojevski u režiji Sema Pekinpoa

Tokom jedne od sudnjih noći, tajanstveni posetilac, vozeći se u ništa manje misterioznom taksiju, obilazi vazda budni Nišvil i prectava ljude sa spiska sačinjenog u udaljenoj prestonici.

Na tom spisku nalaze se svakakvi dužnici Glavnog Čoveka: živopisni polusvet, tragikomični marginalci, surovi stranci sa profesionalnim dosijeima...

Iz nekog razloga, među njima je i fatalna dama koja će u hladnokrvnom egzekutoru probuditi demone prošlosti... Ali ni njegov vozač ne veruje u nevinost ni u slučajnost.

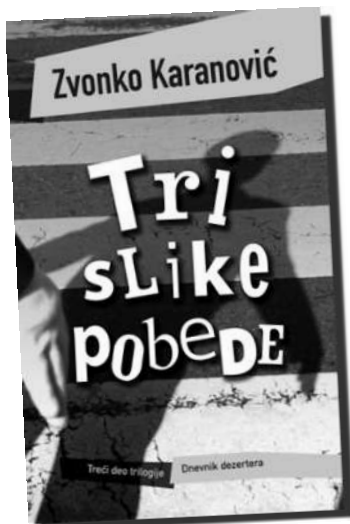
Shvativši čime se bavi mušterija, predlaže mu dogovor i još jedno osvetničko smaknuće... Jer život u Nišvilu stalno treperi na ivici duge ekstaze i kratke smrti. A Džoni Keš i dalje peva o "đavolu koji krvari"...

Noć svih svetih fascinantna je krimić, neponovljivo putovanje na kraj noći sa kojeg nema povratka.

Zvonko Karanović TRILOGIJA "DNEVNIK DEZERTERA"

Ubedljive slike izgubljene generacije koja je devedesetih godina prošlog veka pokušavala da bude slobodna u neslobodnoj zemlji...

Prva trilogija srpske književnosti XXI veka

www.laguna.rs

BRET ISTON ELIS

www.laguna.rs

Trash

Mi ubrimo vašu glavu